

Tilinpäätös 2020

Kannen kuva:

Virsimaraton yhteisvastuun hyväksi pidettiin maaliskuussa 2020 Kirkonmäen srk-talolla

Taitto: Tiina Snicker

Kuvat: Tiedotus

SISÄLLYSLUETTELO

1. TOIMINTAKERTOMUS.....	1
1.1 Yleiskatsaus.....	1
1.2 Alueiseurakunnat	3
1.2.1 Anttolan alueiseurakunta	3
1.2.2 Haukivuoren alueiseurakunta	3
1.2.3 Ristiinan alueiseurakunta	4
1.2.4 Ristimäen alueiseurakunta	5
1.2.5 Savilahden alueiseurakunta.....	6
1.2.6 Suomenniemen alueiseurakunta.....	7
1.3 Työalojen toiminta.....	8
1.3.1 Jumalanpalveluselämä.....	8
1.3.2 Hautaan siunaaminen.....	8
1.3.3 Muut kirkolliset toimitukset	9
1.3.4 Aikuistyö	9
1.3.5 Muut seurakuntatilaisuudet	10
1.3.6 Tiedotus	11
1.3.7 Musiikki.....	12
1.3.8 Varhaiskasvatus	13
1.3.9 Tyttö- ja poikatyö.....	15
1.3.10 Partio	16
1.3.11 Rippikoulutyö.....	16
1.3.12 Nuorisotyö	17
1.3.13 Erityisnuorisotyö.....	18
1.3.14 Oppilaitos- ja kansainvälinen työ.....	18
1.3.15 Diakoniatyö.....	19
1.3.16 Perheneuvonta	20
1.3.17 Sairaalasielunhoito	21
1.3.18 Palveleva puhelin.....	22
1.3.19 Lähetystyö	22
1.3.20 Kansainvälinen diakonia	23
1.3.21 Muu seurakuntatyö	23
1.3.22 Hyvä teko tarttuu -hanke.....	24
1.3.23 Ympäristötoimikunta	26
1.4 Tukipalvelut	26
1.4.1 Talous- ja yleishallinto	26
1.4.2 Kirkkoherranvirasto	28

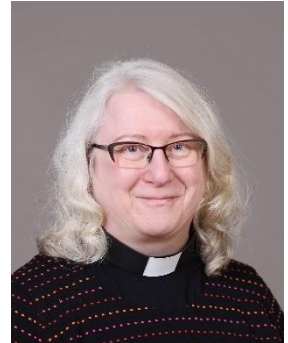
1.4.3 Tietohallinto.....	28
1.4.4 Kiinteistötoimi	29
1.4.5 Keittiötoimi	32
1.5 Hautaustoimi	33
1.6 Hallinto	33
1.6.1 Seurakunnan hallintoelimien keskeisimmät päätökset.....	33
1.6.2 Aloitteet.....	34
1.6.3 Seurakunnan hallintoelimet	34
1.6.4 Sisäinen valvonta	38
1.7 Seurakunnan jäsenmäärä	39
1.8 Talousjohtajan lausunto talousarvion toteutumisesta.....	40
1.8.1 Käyttötalous.....	40
1.8.2 Investoinnit.....	42
1.8.3 Kirkollisverotus ja valtionrahoitus	42
1.8.4 Tulos ja rahoitus	42
1.9 Talousarvion toteumavertailut.....	44
1.9.1 Käyttötalouden toteumavertailut koko seurakunta.....	44
1.9.2 Käyttötalouden toteumavertailu pääluokittain.....	46
1.9.3 Toteumavertailu tuloslaskelmatasolla	48
1.9.4 Verotulojen erittely	49
1.9.5 Investointiosan toteutuminen.....	49
1.9.6 Rahoitusosan toteutuminen.....	50
1.9.7 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	50
1.9.8 Tilikauden tuloksen käsittely	51
2 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	52
2.1 Tuloslaskelma	52
2.2 Rahoituslaskelma.....	53
2.3 Tase.....	54
2.4 Tilinpäätöslaskelmien tunnusluvut.....	55
2.5 Konsernitase	56
3 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	57
Liitetieto 1: Laatimisperiaatteet	57
Liitetieto 2: Henkilöstöä koskevat liitetiedot	57
Liitetieto 3: Vakuutukset	58
Liitetieto 4: Pysyvien vastaavien poistosuunnitelma	59
Liitetieto 5: Liitetietolaskelma pysyvistä vastaavista	60
Liitetieto 6: Rahoitusomaisuusarvopaperit	60
Liitetieto 7: Oman pääoman muutokset	60

Liitetieto 8: Laskennallinen Kiel –eläkevastuu.....	60
Liitetieto 9: Vuokravastuut.....	61
Liitetieto 10: Rahastot	61
Liitetieto 11: Hautainhoitorahaston tuloslaskelma.....	62
Liitetieto 12: Hautainhoitorahaston rahoituslaskelma	62
Liitetieto 13: Hautainhoitorahaston tase	63
4 ALLEKIRJOITUS- JA TILINTARKASTUSMERKINNÄT	64
5 LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA SEKÄ SÄILYTYSTAVOISTA.....	66

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Yleiskatsaus

Vuosi 2020 jää mieliimme erilaisena ja jossain määrin myös käänteentekeväenä verrattuna edellisten vuosien toimintakausiin. Maailmanlaajuinen koronaepidemia haastoi myös Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan toimintatavat. Jos vuotta 2020 voisi kuvata muutamalla sanalla, positiivisina ne voisivat olla digiloikka, luovuus ja haasteisiin tarttuminen. Toisaalta haasteina etätyöt, kohtaamisten rajoittuminen, yksinäisyys (seurakuntalaisten ja työntekijöiden) ja jossain määrin myös lamaanus. Monet suunnitellut tapahtumat ja kohtaamiset jouduttiin siirtämään tai peruuttamaan. Kevättalvella valtakunnallinen valmiuslaki rajoitti tilaisuuksiin osallistujien määrät kymmeneen henkeen. Jumalanpalvelukset siirtyivät jo maaliskuussa striimattavaksi ilman seurakuntalaisten läsnäoloa. Toimituksista kasteita ja vihkimisiä siirrettiin odottamaan parempaa aikaa. Hautajaisten osallistujamäärien rajoitukset toivat monia pettymyksen hetkiä muutenkin raskaan surun keskelle. Rippikoulut jouduttiin miettimään uusiksi.

Juhannuksen jälkeen saimme kesän ajan elää rauhallisempaa aikaa kaikilla työaloilla. Kesä olikin ikään kuin hengähdysaikaa. Rippikoululeirit pidettiin lyhennettyinä ”omassa kuplassa” noudattaen tarkasti turvallisuus- ja hygieniaohteita. Saimme ne turvallisesti pidettyä. Syyskausi toi jälleen eteemme uuden korona-aallon ja rajoitukset, mitä kesti ko. toimintakauden loppuun saakka. Joulunaika oli erityisen haasteellinen ja kantoi mukanaan monia pettymyksiä. Monista etukäteen mietityistä toteutusvaihtoehdoista huolimatta Kauneimpia joululauluja emme voineet laulaa yhdessä. Jouluihin ei kuitenkaan ollut peruttu. Jouluaaton hartaudet olivat netissä, samoin joulunajan jumalanpalvelukset. Jouluyönä seurakuntamme kirkot olivat valaistuina ja puolen yön aikaan kirkon kellot julistivat Vapahtajan syntymäjuhlaa. Jouluaamun jumalanpalvelus lähetettiin Mikkelin tuomiokirkosta valtakunnallisen Yleisradion kautta. Perinteinen yksin jouluaan viettävien jouluaamiainen toteutettiin take away -periaatteella. Papistoa oli kohtaamassa noutoannoksen hakijoita.

Kuluneen vuoden aikana seurakuntamme toimintaa leimasivat useammat henkilöstömuutokset. Tuomiorovasti Juha Palm jäi eläkkeelle 1.12.2020. Kirkkoherran vaali oli vuoden 2020 seurakunnan toimintaan pitkälle eteenpäin vaikuttava seikka. Vaali toteutettiin välillisenä vaalina. Vaalitapa oli uusi seurakunnallemme, ja prosessi oli opettavainen. Uudeksi tuomiorovastiksi valittiin Arja Huuskonen. Myös hallintojohtaja Markku Salmi jäi eläkkeelle. Virkaa ei täytetty uudelleen vaan tehtävät jaettiin siten, että osa tehtävistä sisällytettiin talousjohtajan toimenkuvaan ja henkilöstöasiat perustettiin HR-asiantuntijan virkaan. Diakonian ja erityistyöalojen johtaja Sari-Annika Pettinen irtisanoutui tehtävästään vuoden 2020 lopussa saatuaan toisen viran. Syyskuun alkupuolella hallintopastori Eija Juuma pyysi mahdollisuutta toimia perusseurakuntatyössä. Ristimäen aluekappalainen Hilveliisa Ukkonen aloitti vs. kirkkoherrana 7.9.2021 ja vt. kirkkoherrana 1.12.2021. Savilahden aluekappalainen Osmo Luukkonen siirtyi vs. hallintopastoriksi. Syyskautta kuvaavat monenlaiset virkajärjestelyt papiston osalta.

Koronaepidemia haastoi seurakunnan toiminnan etsimään uusia keinoja tavoittaa ja osallistaa seurakuntalaisia. Kaikilla työaloilla on etsitty ja löydetty uusia tapoja kohdata ja tukea seurakuntalaisia niin perheneuvonnassa, diakoniassa, kasvatuksen alalla kuin oppilaitos-, lähetys- ja musiikkityössään. Tukitoimissa kiinteistö-, keittiötoimen ja viraston työntekijät ottivat uusia tapoja hoitaa tilaisuuksia ja asiointia turvallisuusnäkökulmat huomioiden. Kirkkoherranviraston kohtaamiset asiakkaiden kanssa ovat siirtyneet pääosin netissä ja puhelimesta tapahtuviksi ja se on edellyttänyt hyvinkin herkällä korvalla toimimista.

Työntekijöiden joustavuus ja ideointi on ollut merkittävää. Seurakunnan tiedotus otti hyvin nopeasti vastuuta jumalanpalvelusten striimaamisesta ja näin mahdollisti seurakuntalaisten osallistumisen jumalanpalveluselämään. Striimatut jumalanpalvelukset ovat tavoittaneet suuren määrän osallistujia, enemmän kuin tavallisena

pyhänä yksittäisessä kirkossa paikan päällä. Seurakuntalaisille on ollut tärkeää paikallisuus ja oma kirkko; jumalanpalveluksia on lähetetty kaikkien alue seurakuntien kirkkoista. Toimimme myös piisparamme Seppo Häkkinen suosituksen mukaan pitäen sunnuntaisin seurakuntamme kirkkoja avoinna henkilökohtaista hiljenty- mistä varten. Myös papit olivat tavattavissa.

Monista haasteista ja uusista ennen kokemattomista tilanteista ja rajoituksista huolimatta seurakuntamme työntekijät ovat palvelleet seurakuntalaisia parhaan taidon ja kyvyn mukaan. Seurakuntalaisia on tavattu henkilökohtaisesti ja virtuaalisesti, on pidetty yhteyttä puhelimitse. Työntekijät ovat opetelleet uusia sähköi- sen median välineitä yhteydenpitoon. Mennyt vuosi on kaiken kaikkiaan ollut opettavainen, haastava, mutta myös onnistumisen kokemuksia tuova. Olemme selvinneet!

”Tähän asti Herra on auttanut meitä.” 1. Samuelin kirja 7:12.

Hilveliisa Ukkonen
vt. kirkkoherra

1.2 Alueseudakunnat

1.2.1 Anttolan alueseudakunta

Vuotta 2020 leimasi luonnollisesti koronaepidemiasta aiheutunut muutos. Alkuvuosi sujui toiminnallisesti tavanomaisesti, mutta maaliskuun alusta koontumisrajoitusten takia esimerkiksi jumalanpalvelukset ja ryhmätoiminnot jouduttiin keskeyttämään väliaikaisesti. Hautajaiset ja kasteet toimitettiin noudattaen osallistujamääräsuosituksia.

Koontumisrajoitukset vaikuttivat keväällä, syyskaudella sekä joulukuun alusta lähtien alueseudakunnan toimintaan siten, että kaikki kerhotoiminta, kouluyhteistyö, pienryhmätoiminta ja jumalanpalveluselämä keskeytyi kyseisinä aikoina kokonaan. Rippikoulu toteutettiin kesällä ajankohtaa muuttaen erityisjärjestelyin sekä konfirmaatio syksyllä rajoittaen osallistujien määrää. Sinänsä korona-aika ei vaikuttanut suuresti jumalanpalvelusten kävijämääriin. Tärkeää oli se, että viikoittainen jumalanpalvelus kyettiin järjestämään silloin, kun koontumisrajoituksia ei ollut.

Anttolan rantasaunaa ylläpidettiin vapaaehtoisvoimin ja se muodostui seurakuntalaisille tärkeäksi kohtaamispaikaksi kesäkaudella, jolloin siellä järjestettiin joka keskiviikkoinen nuotiohetki. Rantasaunalla järjestettiin syyskuun alussa myös syysvalkeat, mikä keräsi noin 50 osallistujaa. Keskimäärin rantasaunan nuotiohetkiin osallistui noin 15 henkilöä. Syyskaudella viikoittaisia kohtaamishetkiä järjestettiin myös yhdessä Anttolan asukasyhdistyksen kanssa Hallavuoren laavulla nokipannukahvien merkeissä. Lisäksi järjestettiin kesäkaudella yhteislaulutilaisuus Anttolan kylätalolla sekä lauluhetki palvelukeskuksen sisäpihalla. Seurakunnan kuoro kokoontui säännöllisesti koontumisrajoitusten puitteissa ja kirkossa järjestettiin kesäinen konsertti yhteistyössä Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa (osallistujia 70).

Yhteisöruokailua (osallistujia noin 20 / kerta) maanantaisin jatkettiin aina koontumisrajoitusten puitteissa. Koontumisrajoitukset peruuttivat jo monen suunnitellun tapahtuman, kuten koulun kanssa järjestettävän kylätapahtuman keväällä sekä keväälle kaavaillun veisuufestivaalin. Anttolan

alueneuvosto kokoontui vuoden aikana tavanomaista useammin (8 kertaa) erityisesti peruuntunut kylätapahtumaa suunnitellen.

Korona-aika vaikutti perhekerhojen osallistujamääriin, ja ne jouduttiinkin lakkauttamaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Korona-aikana muskareita pyrittiin järjestämään siten, että lastenohjaaja kuvasi kerhokerran videolle lähettäen sen ryhmäläisille. Anttolan kirkossa nauhoitettiin yhdessä seurakuntalaisten kanssa sekä keväällä että joulun aikaan musiikkikappaleita, jotka julkaistiin Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan youtube-kanavalla. Anttolan kirkosta striimattiin yksi jumalanpalvelus kestäkuun alkupuolella.

1.2.2 Haukivuoren alueseudakunta

Seurakuntaelämässä mennyt vuosi oli perustan laskemista jollekin uudelle, josta emme vielä paljon tiedä.

Ilon ja toivon aiheena saimme heti alkuvuodesta käyttööme torin laidalta uuden tilan, jossa voimme pitää lähetyksen kirpputori Apajaa, sekä tavata seurakuntalaisia yksityisesti. Tila mahdollistaa pienimuotoisen ryhmätoiminnan ja avaa diakonialle uusia tilaisuuksia kohdata seurakuntalaisia. Myös seurakuntatalon päiväkerhotilaa remontoitiin lapsiystävällisemmäksi.

Suurin ilon aihe oli kirkon monikäyttöisyyttä ja viihtyisyyttä edistävä korjaus, joka valmistui joulukuun alkuun. Kirkkoremontti oli ainutlaatuinen Suomessa. Valitettavasti emme päässeet vielä kokeilemaan tarjoilujen järjestämistä kirkossa. Seurakuntalaisten mielipiteet kirkon uudistuksen suhteen olivat myönteiset.

Toiminnan kannalta vuosi oli katkonainen. Maaliskuun puolivälistä toukokuuhun toiminta oli pysähdyksissä toimituksia lukuun ottamatta. Myös joulukuun tapahtumat peruttiin. Poikkeusaikaa leimasi työntekijäkeskeisyys. Yhteisiä ohjeita noudatettiin myös Haukivuorella, mutta samalla etsimme uusia tapoja olla yhteydessä seurakuntalaisiin. Kohtaamisen kirkko toteutui ehkä toisin, kuin olimme ajatelleet. Kuvasimme paikallisesti alueseudakunnan facebook -sivuille omaa materiaalia myös työalojen yhteistyönä. Seurakuntalaisia osallistui videoiden tekemiseen varsinkin joulun alla. Saimme myös

osamme tuomiokirkkoseurakunnan striimatuista jumalanpalveluksista.

Monien tilaisuuksien peruminen oli raskasta ja turhauttavaa. Monissa tilanteissa oli aistittavissa pelko. Toisaalta myös ihmiset noudattivat ohjeita ja välttivät omaehtoisesti kokoontumisia. Jumalanpalveluksista pystyttiin pitämään noin 2/3 suunnitelluista. Kuorotoiminta hiipui huomattavasti. Seurakunnan kannalta suuri pettymys oli joulunaika ja rippikoulu ”50”- tapahtuman peruuntuminen. Hengellistä toimintaa ylläpidettiin mahdollisuuksien rajoissa. Rantokankaan talvitapahtuma sekä syyskuun harrastemessut järjestettiin työalojen yhteistyönä. Eläkeliiton ja seurakunnan toukosiunaus viedoitiin ja jaettiin internetissä. Pyhäinpäivän suositettu kynttiläkirkko pidettiin ulkona, kirkon pihalla. Alueneuvosto kokoontui vuoden aikana vain kolmesti. Mahdollisuutta etäkokoukseen ei käytetty, koska siihen tarvittava tekniikka ei tuntunut luontevalta. Alueneuvosto eli silti jäseniensä kautta aktiivisesti poikkeusolojen seurakuntaelämässä.

Hatsinan ystävyysseurakunnan vierailu kesällä peruuntui. Pidimme silti WhatsApp-yhteyttä Venäjälle.

Haukivuorea kosketti kaksi alueellista hanketta. Meijän Mikkeli *Porukalla* hankkeen myötä ruokasseja jaettiin tarvitseville sekä seurakuntatalolta että suoraan kotiin. Tuomiokirkkoseurakunnan *Hyvä teko* tarttuu -hanke otti myös pieniä askeleita paikallisesti. Hankkeen piiriin kaavailtiin levähdyspaikkaa osana retkipolkua, joka kiertää Kirkkonien ympäri.

Mennyt vuosi muistutti seurakuntalaisia kristittyjen yhteydestä, omasta aktiivisuudesta ja sekä uuden oppimisen tärkeydestä. Erään seurakuntalaisemme sanoin; ” jokaiselle päivälle pitää antaa kasvot tekemällä sitä, mistä itse pitää”.

1.2.3 Ristiinan alue seurakunta

Ristiinan alueen työhön vaikuttivat koronarajoitukset ja työntekijämuutokset. Pappien osalta työntekijäresurssit muuttuivat pysyvästi toisen pastorin -viran siirryttyä keskustan alueelle elokuun alusta, alueelle nimettynä pappina on aluekappalainen. Virassa oleva aluekappalainen jäi lokakuun alkupuolella

viravapaalle ja loppuvuoden ajan aluekappalaisena on toiminut sijainen. Työntekijämuutoksista ja koronarajoituksista huolimatta seurakuntaelämää toteutettiin laadukkaasti. Alueneuvosto kokoontui kolme kertaa ja syyskuussa aluetyötä suunniteltiin alueneuvoston ja alueen työntekijöiden yhteistyönä. Monipuolisia jumalanpalveluksia toteutettiin rajoitukset huomioiden. Ristiinassa toteutuivat muun muassa lähetyspyhä, hiljaisuuden messu, Tuomas-messu, kolme perhekerkkoa, rippikoulupyhä ja vanhusten kirkkopyhä. Jumalanpalveluksista neljä oli ilta-aikaan kello 17. Himalansaaren kirkossa vietettiin jumalanpalvelusta kerran. Striimattuja jumalanpalveluksia lähetettiin Ristiinan kirkosta kaksi kertaa.

Messuryhmiä oli seitsemän ja messuyhdyshenkilöitä 15. Yhdyshenkilöitä tavattiin kolme kertaa ja messuryhmäläisten kutsukirkko toteutettiin 1. adventtina. Ryhmät toimivat itseohjautuvasti ja tuovat tärkeän panoksen alueen jumalanpalveluselämään. Erityisesti työntekijävaihdosten ja poikkeusaikojen keskellä heidän roolinsa korostui myönteisellä tavalla. Kinkereitä pidettiin yhdeksällä eri kylällä ja lisäksi kesällä pidettiin kesäkinkereitä.

Kaikilla työaloilla toimittiin laadukkaasti ja koronarajoitusten antamien mahdollisuuksien mukaisesti. Uusi tilanne innoitti myös uusien toimintatapojen kehittelyyn, muun muassa diakoni järjesti seurakuntakerhon kirjekerhona. Kerho piristi keväällä monen seurakuntalaisen kotiin rajoittunutta elämää. Useat työntekijäryhmät aktivoituivat digitaalisten yhteydenpitovälineiden käytössä. Myös puhelin oli tärkeä yhteydenpitoväline.

Pyhäinpäivänä messun jälkeen ihmisiä kohdattiin kappelilla ja hautausmaalla. Kappelissa soi rauhallinen musiikki, sinne oli rakennettu rukousalttareita ja siellä sai käydä hiljentymässä. Ulkona tarjottiin kuumaa mehua ja työntekijöitä oli tavattavissa. Tilaisuus sai hyvän vastaanoton ja oli monille merkittävä. Kappelin liepeillä käytiin monia tärkeitä keskusteluja. Erityisesti koronarajoitusten keskellä työntekijöiden tavattavissa olo oli merkityksellistä, ja ulkona myös turvallista.

Sururyhmä käynnistyi pyhäinpäivän jälkeen. Vapaiehtoisille järjestettiin kahden kerran sielunhoidon koulutus. Hartauksia järjestettiin palvelukeskuksessa mahdollisuuksien mukaan, kaksi kertaa. Vanhusten kirkkopyhään palvelukeskusten vanhukset

eivät fyysisesti päässeet, vaan se striimattiin. Jumalanpalveluksen jälkeen työntekijät kävivät palvelukeskusten ulkoeteisissä laulamassa ja viemässä korttitervehdyksiä. Äitien iltoja oli kaksi ja lisäksi oli saunailta ja leiripäivä, jossa suunniteltiin toiminnan jatkoa. Erilaisten paikallistoimijoiden ja järjestöjen kanssa tehtiin yhteistyötä, kuten itsenäisyyspäivän seppeleenlasku. Järjestöjen toimesta Ristiinassa pidettiin keväällä ja syksyllä, silloin kun kokoontumiset olivat mahdollisia, raamattuluentoja kaksi kertaa kuukaudessa. Vapaaehtoisten voimin kokoon tui lähetyspiirejä, rukouspiiri ja miestenpiiri.

1.2.4 Ristimäen alue seurakunta

Ristimäen alue seurakunnan toimintaa ohjaa yhteinen strategia. Tavoitteena ovat sanoman esiin nostaminen, kohtaamisen keskeisyys, lähimmäisen rakastaminen ja jäsenyyden arvostaminen. Vuoden 2020 erityisenä painopisteenä on ollut Hyvä teko tarttuu -hanke ja sen myötä vapaaehtoisuuden kehittäminen. Tavoitteisiin pyrittiin tuottamalla laadukkaita tilaisuuksia ja tapahtumia toiminta-alueilla sekä pyrkimällä avoimeen viestintään sekä toiminnan yhteensovittamiseen eri toimijoiden kanssa.

Ristimäen alueella on kolme toiminta-alueella tapahtumineen sekä tuomiokirkossa ja seurakuntakeskuksella toteutetut tapahtumat. Myös eri työalojen toiminta ja tapahtumat keskittyvät suurelta osin kaupungin keskustassa oleviin seurakunnan tiloihin. Eri toimijoiden ja työalojen järjestämien tilaisuuksien päällekkäisyyttä pyrittiin karsimaan. Siinä onnistumista opetellaan vielä.

Vuosi alkoi totutulla toiminnalla. Tuomiokirkon jumalanpalveluselämä toteutui perinteitään kunnioittaen. Messi-yhteisön toimeliaisuus näyttäytyi jo hyvin juurevana. Vastuuväki on ollut sitoutunutta. Uutena ja toivottuna tapatusarjana käynnistyi tammikuussa Tällä tiellä – kristinuskon kertauskurssi. Kahden viikon välein kokoonnuttiin Kryptaan käsittelemään uskon ydin kysymyksiä (esim. kaste ja ehtoollinen) tai hedelmiä (esim. sairaalasielunhoito). Työryhmä, jonka tehtävänä on tuomiokirkon kuorisäännön päivittäminen, aloitti työskentelynsä.

Eteläisen, itäisen sekä läntisen alueen toiminta on ollut muutoksessa. Tapahtumat asettuivat kaupungille enemmänkin yhteistyöverkostojen, toimivien

tilojen, henkilöstön saatavuuden tai kotoisan tottumuksen määrittäminä. Kolmen toiminta-alueen uudelleen muotoutumiseen vaikuttivat myös henkilöstömuutokset. Ristimäen alueelle varattu kahdeksan papin resurssi, josta kaksi tekee rippikoulu- ja nuorisotyötä koko seurakunnan alueella, toimi tuulisella paikalla. Vuoteen 2020 osui työnkiertoa, henkilöstömuutoksia, eläköitymisiä sekä henkilöstövajetta.

Suurin muutosvaikuttaja on ollut tietenkin koronapandemia. Kokoava toiminta pysähtyi maaliskuussa poikkeuslain voimaantullessa kokonaan. Toiminta siirtyi verkkomaailmaan. Etätyötä suositettiin. Tapahtumia siirrettiin tai peruttiin kokonaan. Kohtaaminen tapahtui puhelimitse tai videokeskusteluissa. Striimatut jumalanpalvelukset saatiin nopeasti ja laadukkaasti käyntiin yhteistyössä XAMKin osajien kanssa. Kekseliäästi ryhdyttiin tuottamaan myös videohartauksia sekä -tervehdyksiä. Kaikki Naiset tapahtumista toteutui neljä. Rockmessu onnistui ulkotapahtumana. Avioparietyössä järjestettiin patikkapäivä. Myös miestyön tapahtumista osa toteutui. Lähemällä pidettiin yksi Leipämessu, venäläinen iltapäivätapahtuma sekä raamattutunteja.

Tuen, lohdun sekä arkisen avun tarve kasvoi. Kehitettiin uusia toimintatapoja sekä toimivaa yhteistyötä. Esim. Essoten kanssa soitettiin ikäihmisille, pidettiin yhteyttä riskiryhmään kuuluviin seurakuntalaisiin sekä laajennettiin ruokakassien jakelua yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kesällä koettiin tuulahdus normaalista. Yhteisen jumalanpalveluksen ja ehtoollisen vietto tuli mahdolliseksi. Isomat tapahtumat peruttiin.

Syksyä aloitettiin totuttua toimintaa käynnistäen. Tartuntaryppäät Mikkelissä palauttivat varovaisuuden jo syyskuussa. Toiminta toteutui minimillä. Luovuutta pidettiin yllä ja suunniteltiin tapahtumat toteutumaan enemmän ulkona sekä yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Joulukuussa tilanne kävi hankalammaksi, joten esim. Kaikki Kauneimmat joululaulut -tapahtumat jouduttiin pitämään ilman läsnä olevaa seurakuntaa. Myös kirkkojen ovet sulkeutuivat jumalanpalveluksen ajaksi. Kirkko pidettiin auki hiljentymistä varten joka pyhä klo 11-13.

Vuosi 2020 on opettanut uusia asioita, paljastanut korvaamattomia seurakunnan toimintoja sekä vah-

vistanut yhteistyön merkitystä. Striimatut jumalanpalvelukset, videohartaudet sekä moninaiset päivitykset erilaisilla some-alustoilla asettuivat pysyviksi toiminnoiksi. Kaipuu yhteyden kokemukseen ja kasvotusten kohtaamiseen elää edelleen. Varsinkin ehtoollista kaivataan. Verkottumista ja oivaltavaa yhteistyötä tullaan tarvitsemaan.

1.2.5 Savilahden alue seurakunta

Vuoden 2020 seurakuntatyön painopisteenä oli vapaaehtoistyön kehittäminen. Kaikessa toiminnassa pyritään tukemaan ja vahvistamaan vapaaehtoisuutta ja vastuun kantoa.

Alkuvuosi sujui normaaliin tapaan. Pitäjänkirkossa vietettiin messuja ja jokunen sanajumalanpalvelus maaliskuun puoleen väliin asti. Tammikuun viimeisenä sunnuntaina oli iltakirkon sijaan ekumeenisen rukousviikon tilaisuus ja helmikuussa iltakirkko Kirkonmäen seurakuntatalolla. Maaliskuussa maan hallitus julisti poikkeustilan koronaepidemian vuoksi ja kaikki kokoontumiset kiellettiin. Jumalanpalvelukset striimattiin nettiin vuorotellen eri kirkkoista. Kesällä epidemian ote hellitti Suomessa ja päästiin taas viettämään jumalanpalveluksia. Messuja kuitenkin vähennettiin. Pitäjänkirkossa pidettiin kesäkuukausina 7 jumalanpalvelusta, joista messuja oli kolme. Pitäjänkirkon syksyn jumalanpalvelukset olivat pääosin sanajumalanpalveluksia muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Striimatuja jumalanpalveluksia tuli Pitäjänkirkosta syksyllä kaksi. Huonokuuloisten kirkkopyhiä eli tekstitettyjä jumalanpalveluksia oli keväällä ja syksyllä. Joulukuun alusta kokoontumisrajoitukset epidemian vuoksi taas tiukkenivat ja jumalanpalvelukset siirtyivät taas nettiin.

Vuonna 2020 monet jo suunnitellut tilaisuudet jäivät pitämättä. Pääsiäisen aikaan suunniteltu Markus-passio jouduttiin siirtämään tulevaisuuteen. Tällä tiellä kristinuskon kertauskurssia sen sijaan ehdittiin pitää tammikuun alusta maaliskuulle. Kauneimpia joululauluja suunniteltiin pidettäväksi ulkona tai non stoppina, kunnes ne jouduttiin kuitenkin perumaan. Pitäjänkirkosta striimattiin Kauneimmat joululaulut Kaupunginorkesterin säestämänä sekä Joulun rauhaa -hyväntekeväisyyskonsertti.

Kylillä aloitettiin kinkarit tammikuun puolessa välissä ja ehdittiin pitää ne kaikki suunnitellusti ennen

korona -rajoituksia. Kinkereitä oli yhteensä 12. Kesällä toteutuivat Hirvivuoren vuorikirkko, myllykirkko Harjukoskella ja maakirkko Loukeella. Sen sijaan kylvön siunaamiset keväällä jäivät pitämättä, samoin kuin Sanan ja laulun tilaisuudet. Varsinkin vanhempi väki koki yksinäisyyttä kokoontumiskieltojen aikaan. Diakonia- ja musiikkityön kanssa yhteistyössä käytiin pitämässä kesällä ulkoilmahartauksia ja lauluseuroja pihalla. Kylillä olisi ollut innokkuutta laulaa kauneimpia joululauluja. Kun kohteihin ei suositeltu mentävän, monella kylällä suunniteltiin Kauneimpia ulos, mutta nekin oli tiukentuneiden ohjeiden vuoksi peruttava.

Otavassa ehdittiin kinkereiden lisäksi pitää keväällä kolme messua, joista yksi oli perhemessu ja yksi Hiljaisuuden messu. Kesällä toteutui perinteinen Nuotioilta Otavan venerannassa yhteistyössä eri järjestöjen kanssa. Syksyllä oli perhejumalanpalvelus ja yksi messu, sekä Iltanuotio partiolaisten kanssa Otavan kauppajen läheisyydessä. Tapahtumassa saatiin myös nauttia valotaiteesta. Otavan syksyn Hiljaisuuden kirkko peruuntui, mutta se saatiin pitää Pitäjänkirkossa ja toteuttaa striimattuna. Hyvä teko tarttuu -hankkeen aloitteesta vapaaehtoiset valaisivat Koivakkalantien ulkotulin yhtenä marraskuuisena lauantaina.

Rantakylässä vietettiin kolme messua heti alkuvuodesta tammi-, helmi- ja maaliskuun alussa Rantakylän yhtenäiskoululla. Yksi jumalanpalveluksista oli perhemessu, jossa oli mukana Sinilinnut -kuoro. Osallistujia oli kohtuullisesti, mutta koululla kokoontumisessa oli omat ongelmansa mm. avainten, tavaroiden kuljettamisen ja tilavuokran suhteen.

Koronaepidemia kokoontumisrajoituksineen sävytti voimakkaasti vuotta 2020. Moni suunnitelma jäi toteutumatta ja tilanne oli kaikille uusi ja outo. Savilahden alueen normaaliin toimintaan liittyy paljon vapaaehtoistyötä jo luonnollisena osana kokoontumisia esim. maaseudulla. Vuonna 2020 se ei oikein päässyt puhkeamaan kukkaan. Kuitenkin uudenlaista työn tekemisen tapaa opittiin ja moni löysi vapaaehtoistyötä mm. ruokakassien jakamisesta tai vanhuksille soittamisesta.

1.2.6 Suomenniemen alue seurakunta

Suomenniemen alueella vuonna 2020 työskentelivät säännöllisesti vs. aluekappalaisena Sari Martikainen ja vs. aluekappalainen Ruut Hanhikorpi. Sari Martikainen toimi tammi-heinäkuussa Ruut Hanhikorven sijaisena. Lisäksi alueella työskentelivät palkkiotoiminen kanttori Maria Kemppinen, diakoni Irene Wirilander ja nuorisotyönohjaaja Heidi Hasanen.

Kuluneen vuoden aikana alueneuvosto kokoontui kaksi kertaa, kerran tammikuussa ja kerran elokuussa. Kokouksissa keskusteltiin Suomenniemen alueen kehittämisestä ja uusista toimintaideoista. Toukokuussa kokoonnuttiin Lusikkaniemen haravointitalkoisiin. Syksyn kokoukseen osallistuivat myös Sari Leppänen ja Paula Gynther, jotka kertoivat Hyvä teko tarttuu -hankkeesta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista Suomenniemellä.

Vuosi käynnistyi totutulla toiminnalla. Maaliskuussa lähes kaikki seurakunnan kokoava toiminta keskeytettiin koronaepidemian hillitsemiseksi. Suomenniemellä peruttiin useita jumalanpalveluksia ja perinteisiä toimintamuotoja. Kevään aikana jumalanpalveluksia striimattiin seurakunnan kirkoista. Suomenniemen kirkosta lähetettiin kesäkuussa striimattu Kansanlaulukirkko. Sen jälkeen toimitettiin Kylvönsiunaus. Kesällä palattiin normaalimpaan toimintaan. Kesäkuusta alkaen jumalanpalvelukset pystyttiin pitämään epidemiarajoitukset huomioiden. Suomenniemi-päivien jumalanpalvelus jouduttiin perumaan. Kirkko oli kuitenkin auki kahtena sunnuntaina heinäkuussa. Heinäkuussa järjestettiin myös iltakirkko Painalluksenmäen maisematornilla. Perhekirkko ja Lastenkestit vietettiin Mikkelinpäivänä. Nämä olivat onnistuneita tapahtumia.

Koronaepidemiasta huolimatta kirkkokuoro esiintyi Suomenniemellä muutaman kerran. Kirkkokuoron perinteistä konserttia ei järjestetty. Syksyllä kirkossa järjestettiin kaksi konserttia, joissa esiintyivät jousikvartetti Heleä ja Viljami Kemppinen sekä Päivi Vesalainen. Syksyllä järjestettiin syyslaulujen ilta Lusikkaniemessä, jonne kokoontui hyvin väkeä.

Muskari oli loppu kevään ja alkusyksyn tauolla, mutta loppusyksystä muskari pystyttiin järjestämään muutaman kerran. Marraskuussa seurakunta osallistui Suomenniemen Joulukatu -tapahtumaan. Joulukuussa rajoitukset astuivat takaisin voimaan. Kaikki joulunajan tapahtumat peruttiin. Kauneimpia joululaulujakaan ei laulettu ulkona eikä sisällä eikä joulukirkkoja järjestetty.

Suomenniemellä vietettiin kansanlaulukirkkoa heinäkuussa.

Diakoniatyössä käytössä olivat sekä yksilökohtamiset että kokoavat toimintamuodot. Naisten tuumauspiiri pystyi kokoontumaan viidesti. Myös Naisten ilta onnistuttiin vielä järjestämään maaliskuun alussa. Pop up –kahvila toteutui kaksi kertaa. Vanhusten kirkkopyhä kokosi väkeä. Keväinen Yhteisvastuukeräys alkoi alueella totuttuun tapaan.

Yhteistyö koulun kanssa toimi hyvin vaikka pääsiäis- ja kevät Kirkot piti perua. Koululaisten kerho oli tauolla keväällä, mutta syyskaudella se kokoontui loka-marraskuussa. Koulun päivänavaukset eivät toteutuneet. Päiväkodilla loppukevään kynttilähetket piti perua, mutta loppusyksystä niitä pystyttiin jälleen järjestämään.

Vapaaehtoisvoimin toteutettava Tarinatupa kokoontui alkuvuodesta sekä syksyllä. Keskustelujen vaihtuvat teemat olivat kiinnostavia ja synnyttivät paljon keskustelua. Lusikkaniemen saunaillat keisältä jäivät väliin. Miesten ilta elokuussa sekä Siioninvirsiseurat syyskuun alussa pystyttiin kuitenkin järjestämään.

1.3 Työalojen toiminta

1.3.1 Jumalanpalveluselämä

Toiminta-ajatus

Jumalanpalvelus on seurakunnan keskeinen toimintamuoto ja tarjonta seurakunnan alueella on moni-ilmeistä. Se kokoaa eri-ikäisiä seurakuntalaisia yhteen ja hoitaa sekä ravitsee hengellisesti koko seurakuntaa.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Vapaaehtoisten toimijuus seurakuntamme jumalanpalveluselämässä on lisääntynyt messuryhmäkoulutuksen ja uusien vapaaehtoisten rekrytoimisen kautta. Messi-messujen toteutuksesta vastaavat vapaaehtoiset teema-, musa-, rukous-, tarjoilu-, ja lastenohjelmaryhmät. Messiyhteisön toiminta on saanut mukaan vapaaehtoisia nuorista aikuisista.

Tavoite 2: Saattaa ihmiset Jumalan yhteyteen sanan ja sakramenttien avulla

Mennyt vuosi toi suuren haasteen erityisesti yhteen kokoavalle jumalanpalveluselämälle. Maaliskuussa jumalanpalveluselämä siirtyi kirkosta nettiin. Ehtoollisen yhteyttä voitiin monina kuukausina vain kaivata. Oman seurakunnan jumalanpalvelusten striimaaminen on tavoittanut suuren joukon sellaisiakin seurakuntalaisia, jotka eivät ole olleet aktiivisia kirkossa kävijöitä. Osallistujamäärät ovat olleet suurempia kuin paikan päällä kirkkoissa tapahtuvissa jumalanpalveluksissa. Osattomuudeltakaan ei ole vältytty. Kaikilla seurakuntalaisilla ei ole mahdollisuutta osallistua striimattuihin jumalanpalveluksiin digilaitteiden ja -taitojen puuttuessa. Keväällä striimattuja jumalanpalveluksia toimitettiin palvelutaloihin myös myöhemmin katsottaviksi. Julkisyhteisöiltä vaadittava saavutettavuuslaki (yli 2 viikkoa netissä olevat jumalanpalvelukset on tekstitettävä) rajoittaa jumalanpalvelustemme näkymisen kahteen viikkoon. Seurakuntalaisilta tullut palaute striimatuista jumalanpalveluksista on ollut pääosin positiivista.

Tavoite 3: Kutsutaan lapsia jumalanpalvelusyhteyteen

Messi-yhteisön jumalanpalveluksissa on mukana useita lapsiperheitä. Lapsiperheitä on tavoitettu osallistumaan jumalanpalveluksiin vauva-, nalle- ja legokirkkojen kautta. Kasteperheitä on kutsuttu osallistumaan jumalanpalveluksiin ja ripustamaan oman lapsen kastelehden kastepuuhun. Esimerkiksi Ristiinassa messuryhmien jäsenenä on myös lapsia. He osallistuvat mm. tervetulleeksi toivottamiseen, kolehdinkantoon ja lukutehtäviin.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokeusten pohjalta

Jatkamalla striimattujen jumalanpalvelusten lähettämistä palvelemme sitä osaa seurakuntalaisista, jotka eivät syystä tai toisesta voi osallistua jumalanpalveluksiin kirkkoissa. Seurakuntamme työntekijöitä (mahdollisesti eri työntekijäryhmistä) on koulutettava striimausten sekä videotallenteiden tekemiseen ja kuvaamiseen. Seurakuntalaisten kaipuuseen ehtoollisyhteyteen on vastattava rajoitusten tuomissa puitteissa. Hiippakuntamme piispa Seppo Häkkinen on antanut tammikuussa ohjeistuksen ehtoollisen viettoon poikkeusoloissa. Mahdollistetaan myös striimatuissa jumalanpalveluksissa messuryhmäläisten osallistuminen tehtäviin. Jumalanpalveluksia on mahdollista toteuttaa myös luonnossa. Ehtoolliselle osallistumisia mahdollistetaan myös viikkomessuissa.

Erilaisia videoita tehtiin moniin eri kanaviin.

1.3.2 Hautaan siunaaminen

Toiminta-ajatus

Hautaustoiminnassa seurakunta palvelee koko seurakunnan toiminta-alueen väestöä voimassa olevien lakien mukaisesti. Hautaan siunaamisen järjestelyihin tätä pääperiaatetta sovelletaan piispainkokouksen suosituksen mukaisella tavalla.

Hautauksissa kohdataan iso osa seurakuntalaisia. Siunaustoimituksen koko kaari hoidetaan niin, että omaiset voivat kokea kaikki siihen liittyvät tapahtumat osaaottavina, läheisinä ja hengellisesti toivoa ja lohdutusta antavina.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Vapaaehtoiset eivät ole osallistuneet hautaan siunaamisiin millään lailla. Aikaisempina vuosina on ollut joitakin yksittäisiä toimituksia, joissa järjestöt ovat auttaneet esim. arkun kantamisessa tapauksissa, joissa omaisilla ei ole ollut riittävästi tai ei ollenkaan kantajia.

Tavoite 2: Pappi kohtaa omaiset riittävän ajoissa

Toimituskeskusteluja on toimintavuonna tehty poikkeuksellisesti myös etäyhteyksillä. Ajoissa toteutetut toimituskeskustelut ovat hyvää käytäntöä. Samalla kuitenkin on korostettu omaisten kanssa käytyä henkilökohtaista keskustelua. Tärkeää on edelleen, että pappi on ottanut yhteyttä omaisiin riittävän ajoissa ennen siunaustoimitusta. Tätä toimintatapaa on noudatettu.

Tavoite 3: Huolehditaan muistotilaisuuksien suunnittelusta omaisten kanssa

Vaikka muistotilaisuus on omaisten järjestämä tilaisuus, he usein toivovat, että pappi toimii omaisten tukena sen toteuttamisessa. Järjestelyjä on tuettu.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Aikaisempina vuosina on ollut joitakin yksittäisiä toimituksia, joissa järjestöt ovat auttaneet esim. arkun kantamisessa tapauksissa, joissa omaisilla ei ole ollut riittävästi tai ei ollenkaan kantajia. Tätä toimintaa voisi mahdollisesti kehittää korona-ajan jälkeen.

1.3.3 Muut kirkolliset toimitukset

Toiminta-ajatus

Kirkollisten toimitusten merkitys on seurakunnan jäsenille kristillisen uskon ja elämän keskeisiä tekoja. Pyhä kaste on kristillisen elämän perusta ja avioliittoon vihkimisessä pyydetään seurakunnan

esirukousta aikuiselämän merkittävimmälle suhteelle. Kumpikin toimitus on tärkeä kirkkoon sitoutumisen ja osallistujien seurakuntayhteyden kannalta.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Vapaaehtoistoimintaa ei ole käytetty seurakunnan puolesta kirkollisissa toimituksissa. Usein seurakuntalaisten oma toiminta on häilyvästi vapaaehtoistyön rajoilla. Toisaalta jumalanpalveluselämissä vapaaehtoisia on enemmän mukana.

Tavoite 2: Yhteisöllisyyden vahvistaminen

Kirkollinen työ sinänsä on jo yhteisöllisyyttä vahvistavaa toimintaa. Toimitusten kautta monelle seurakunnallinen toiminta tulee tutummaksi. Kasteen kautta kuulumme omaan paikallisseurakuntaan ja sitä kautta kirkkoon Suomessa ja maailmanlaajuisen kirkkoon.

Tavoite 3: Sakramenttien lahjoittaman yhteisöllisyyden vahvistaminen

Kasteessa ja ehtoollisessa edellä mainittu kristittyjen välinen yhteisöllisyys vahvistuu. Kastepuu omalla tavallaan kertoo seurakunnallisesta yhteenkuuluvuudesta. Ennen korona-aikaa perheiden osallistuminen jumalanpalveluksiin, jossa oman perheenjäsenen kastelehti ripustetaan kastepuuhun, oli yllättävän myönteisesti vastaa otettu ajatus.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Vaikka toimituskeskustelut ovat toteutettavissa etäyhteyksin, ehtoollinen on mahdollinen vain lähiyhteydessä. Monella tapaa uuden teknologian hyödyntäminen koronavuonna sai uutta pontta. Pyrimme toiminnalla luomaan edellytykset yhteenkuuluvuuden tunteelle omaan seurakuntaan pyrkimällä olemaan esillä sähköisen viestinnän avulla.

1.3.4 Aikuistyö

Toiminta-ajatus

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan aikuistyö luo ja vahvistaa seurakuntayhteyttä. Sen tehtävänä on tarjota toimintamahdollisuuksia kattavasti Mikkelin eri alueilla.

Aikuistyön toimintaa ovat muun muassa nais- ja miestyö, avioparityö, nuorten aikuisten toiminta, maahanmuuttajatyö, Kansan Raamattuseuran talvipäivät ja Kansanlähetyksen päivät. Myös seurakunnassa jo tapahtuvaa työtä maahanmuuttajien kanssa kohdennetaan enemmän aikuistyön budjettiin.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Seurakunnan vapaaehtoistyö läpäisee ja ylittää työalarajoja. Aikuistyön vapaaehtoiset ovat toimineet pienryhmien ohjaajina, erilaisten tilaisuuksien vastuunkantajina suunnittelussa ja toteutuksessa (esim. KaikkiNaiset, Rukouksentalo, Messi-yhteisö). Koronaviruksen tuomat rajoitukset jarruttivat hyvää kehitystä. Haukivuorella kuvattiin paikallisesti alue seurakunnan facebook -sivuille omaa materiaalia myös työalojen yhteistyönä. Myös seurakuntalaisia osallistui videoiden tekemiseen.

Tavoite 2: Uskon ja seurakuntayhteyden vahvistaminen sekä seurakunnasta vieraantuneiden tavoittaminen

Uutena ja toivottuna tapatusarjana käynnistyi tammikuussa Tällä tiellä – kristinuskon kertauskurssi. Helmikuussa toteutettiin yhteistyössä Kansan Raamattuseuran kanssa talvipäivät. Kokoava toiminta pysähtyi maaliskuussa valmiuslain voimaantullessa kokonaan. Toiminta siirtyi verkko-maailmaan. Rukouksentalon tilaisuudet siirtyivät Skypeen. Myös miestyön tapahtumista osa toteutui. Avioparityössä järjestettiin patikkapäivä. Strimatut jumalanpalvelukset, videohartaudet sekä moninaiset päivitykset erilaisilla some-alustoilla asettuivat pysyviksi toiminnoiksi. Kaipuu yhteyden kokemukseen ja kasvotusten kohtaamiseen elää edelleen. Kevätkaudella soitettiin myös seurakuntalaisille ja pidettiin näin yhteyttä. Kuitenkin on todettava, että monet seurakuntalaiset ovat hyvin kipeästi kokeneet rajoitusten aiheuttamaa eristäytymistä ja yksinäisyyttä.

Seurakunnan nettihartaudet ja -jumalanpalvelukset ovat tavoittaneet moninkertaisesti suuremman joukon osallistujia kuin hartaushetket ja jumalanpalvelukset paikan päällä.

Maahanmuuttajatyön on keskittynyt henkilökohtaisiin yhteyksiin seurakuntaan liittyneisiin ja siitä kiinnostuneisiin.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Vuosi 2020 haastoi ottamaan ns. digiloikan seurakunnassakin. Toimintoja siirrettiin some-alustoille mahdollisuuksien mukaan. Erilaiset videohartaudet, nettiadventtikalenteri ja muut some-päivitykset (kuva ja runo) tulivat osaksi seurakuntatyötä. Oman seurakunnan työntekijöiden näkyminen ja seurakunnan tilojen näkeminen hartauksissa on ollut merkittävää. Ne eivät kuitenkaan voi korvata kasvokkain kohtaamista eivätkä vastata ihmisten yhteyden kaipuuseen.

Seurakunnan on tärkeä tarjota hartauksia ja opetusta myös somealustoilla. On syytä pohtia, millaisia vuorovaikutuksen mahdollisuuksia voimme tarjota nettimaailmassa. Onko tarvetta chat-toiminnoille, jolloin voisi olla yhteydessä seurakunnan työntekijään netissä? Millaisia palautteen ja osallistumisen mahdollisuuksia voimme luoda erilaisten rajoitusten tuomissa puitteissa? Millaisia turvallisen kohtaamisen mahdollisuuksia voimme tarjota? Miten vastaamme kasvavaan yksinäisyyteen? Mennyt vuosi on muistuttanut seurakuntalaisia kristittyjen yhteydestä sekä oman aktiivisuuden merkityksestä. Seurakuntalaisten osallisuutta on vahvistettava myös poikkeusoloissa.

1.3.5 Muut seurakuntatilaisuudet

Toiminta-ajatus

Muihin seurakuntatilaisuuksiin luetaan kuuluvaksi erityisjumalanpalvelukset (mm. iltamessut ja seurakuntatalojen jumalanpalvelukset) sekä sellaiset yksittäiset tilaisuudet ja tapahtumat, jotka eivät selkeästi kuulu minkään työalan toimintaan.

Seurakunnan tilaisuuksissa ja pienryhmissä tapahtuu aitoa kohtaamista. Vastuuta toiminnasta kantavat työntekijät ja seurakuntalaiset. Vapaaehtois-toiminnalla on merkittävä osuus monissa muihin seurakuntatilaisuuksiin kuuluvissa tapahtumissa. Seurakunta on myös verkostoitunut luontevalla ja vahvalla tavalla erilaisten järjestöjen kanssa.

Hirvivuorella vietettiin vuorikirkkoa kesäkuussa upeissa maisemissa.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyö kehittäminen

Messi-yhteisön vapaaehtoistyö, eri tiimit (messu-, musa-, tiedotus-, lastenohjelma-, keittiötiimit, pienryhmäohjaajat). Messuyhdyshenkilöiden tapaaminen. Messikestit. Luukkaan matkassa – Raamatun lukua paastonaikaan. Messuryhmät Ristinaassa. Toimivat itseohjautuvasti ja erityisesti poikkeusoloissa heidän roolinsa korostui myönteisellä tavalla. Kahden kerran sielunhoitokoulutus.

Tavoite 2: Verkostoituminen

Kinkeritoiminta alue seurakunnissa. Raamattuluennot. Pihahartaudet palvelutaloissa kesäaikaan. Seurakuntatilaisuudet eri teemoilla. Anttolassa Yhdessä ruokailemaan -tapahtumat. Ekumeeninen rukousviikko ja kirkkovaellus, eri kirkkokunnat.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Osallisuuden mahdollistaminen myös poikkeusoloissa. Mennään sinne, minne ihmiset luonnostaan tulevat, kuten pyhäinpäivän tienoilla kappeleille ja hautausmaille.

1.3.6 Tiedotus

Toiminta-ajatus

Viestintä on kaiken kanssakäymisen edellytys. Se ei ole vain sanoman siirtämistä, vaan myös merkityksen tuottamista. Viestintä on olemukseltaan vaikuttamista. Seurakuntamme viestintä on koko työyhteisön asia ja sitä koordinoi

tiedotusyksikkö. Jokainen työntekijä ja luottamushenkilö on viestijä.

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan viestintää ohjaavat seurakunnan visio ja strategia. Viestintämme perusta on kirkon perussanomassa, joita ovat totuudenmukaisuus, rehellisyys, Jumalasta rohkeasti puhuminen ja avoin toiminta. Kirkon viestintäohjelman mukaisesti viestintämme on vuorovaikutteista. Osallistumme keskusteluun, näymme ja kuulumme sosiaalisessa mediassa ja kehitämme sisäistä viestintää.

Tulevaisuuden visiomme on olla rohkeasti uusia viestinnän keinoja kokeileva viestijä. Tavoitamme monen ikäiset mikkeliäiset, niin kirkkoon kuuluvat kuin kuulumattomat. Pidämme yllä positiivista mielikuvaa kirkosta ja seurakunnasta. Kirkon viestintästrategian mukaisesti harrastamme kokeilukulttuuria mm. sosiaalisessa mediassa eri välinein. Korona-ajan jatkuessa tuemme henkilökuntaa muutos- ja kriisiviestinnässä ja koulutamme uusiin kanaviin.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Uutena vapaaehtoistyönä tehtyjen ”Hyvän mielen somejulkaisujen” luonti käynnistyi syksyllä 2019. Polku-lehden Vapaaehtoista-palstalla on ollut jokaisessa numerossa kirjoituksia tapahtumista ja uusista tilaisuuksista.

Tavoite 2: Monikanavainen viestintä

Sähköisessä viestinnässä toteutettiin Polku-lehden verkkoversio. Seurakunnalle luotiin YouTube -kanava maaliskuussa sekä Instagram-tili lokakuussa. Näitä päivitettiin säännöllisesti viikoittain. Koronan vuoksi viestintä siirtyi suurelta osin verkkoon. Teimme maaliskuusta alkaen lähes joka sunnuntai jumalanpalveluksien lähetykset. Hartausvideoiden tallenteita luotiin noin 20 kappaletta, työalojen kasvatus- ja kohtaamisvideoita 25 kappaletta. Lisäksi luotiin pod cast -kanava, jonne on tuotettu puoli tusinaa juttua. Joulukalenteri tuotettiin videona Facebookiin, jonne myös mm. Haukivuoren ja Anttolan alueet tekivät postauksia noin kerran kuukaudessa. Monikanavaisuus toteutuu lehti-ilmoitusten, painetun Polun sekä edellä mainittujen kanavien sisältöjen ristiin linkityksillä. Paikallismedia saatiin hyvin viestintäämme

mukaan. Varsinkin paikallisradio ja paikallistelevio raportoiva verkko-projekteistamme sekä joulun ajan tapahtumistamme kymmenisen kertaa. Mielenkiintoa herätti myös kirkkoherran vaalit noin tusinalla paikallislehtien jutulla.

Tavoite 3: Koulutamme ja tuemme henkilöstöä viestinnän saralla

Alkuvuodesta 2020 henkilöstöä koulutettiin Katriina-Lukkari -rajapintaan. Saavutettavien verkkosisältöjen luonti hoidettiin omin töin ja koulutuksen avulla. Käynnistimme sosiaalisen median koulutussuunnittelun sekä videotuotannon koulutukset. Some-sisältöjen tekemistä tuettiin ja koulutettiin työalakohtaisesti.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Lehti-ilmoittelua kohdennetaan enemmän tapahtumapohjaisiksi. Tiedotteita laaditaan tärkeimmistä päätöksistä ja tapahtumista siten, että ollaan henkilökohtaisesti toimittajiin yhteydessä. Videotuotantoa laajennetaan sekä some-sisältöjä tehdään kohdennetusti tukien työaloja. Sosiaalisen median koulutuksen ostettu kurssi toteutuu maaliskuussa 2021. Video-koulutukset jatkuvat käytännön työssä ammattikorkeakoulun yhteistyönä sekä pidetään kohdennetut kurssit maaliskuussa. Intranetin sisältöjen rakentaminen käynnistyy alkuvuodesta, tavoitteena on saada se käyttöön touokuussa. Saavutettavuustyö jatkuu. Some- ja internetsivu-koulutukset jatkuvat nousujohteisesti tavoitteena kouluttaa tukihenkilöitä. Katriinaa kehitetään. Koronasta johtuen henkilökuntaa tuetaan muutosviestinnässä. Olemme työalojen johtamisviestinnän tukena sekä ylimmän johdon avustajina muun muassa kriisiviestinnän asiantuntijoina.

1.3.7 Musiikki

Toiminta-ajatus

Musiikkityön tavoitteena on tarjota monipuolista ja kaikki ikäryhmät kattavaa toimintaa seurakunnassa. Jumalanpalveluselämä ja kirkolliset toimitukset ovat musiikkityön keskeisiä työmuotoja. Musiikki läpäisee kaikki seurakunnan työalat ja ikäryhmät sekä on mukana ihmisten ilossa ja surussa. Musiikinharrastajat saavat mahdollisuuden osallis-

tua seurakunnan musiikkielämään laulaen ja soittaen. Seurakunnan musiikkityö toimii yhteistyössä eri järjestöjen, koulujen ja muusikoiden kanssa.

Musiikin avulla voidaan kokea ja ilmaista uskoa, rukousta ja kiitosta. Musiikilla on myös sielunhoidollinen merkitys. Musiikin kuuntelun, laulamisen ja soittamisen avulla luodaan syvää yhteisöllisyyttä eri-ikäisten seurakuntalaisten parissa.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Koronaepidemian rajoitusten myötä musiikkityön kokoava toiminta koki haasteita. Musiikkiryhmät kokoontuivat annettujen rajoitusten puitteissa. Vapaaehtoisiin pyrittiin pitämään yhteyttä eri medioin.

Tavoite 2: Toimintaympäristön muutoksen kautta tehtävä työn kehittäminen

Maailmanlaajuisen koronaepidemian muutettua käsitystämme normaalista elämästä, myös musiikkityö etsi uusia tapoja tehdä työtä. Jumalanpalvelukset muuttuivat suoriksi lähetyksiksi seurakunnan YouTube-kanavalla ja niissä musiikkia tehtiin useamman kanttorin voimin. Kanttorit tekivät myös musiikkisisältöä edellä mainitulle kanavalle. Lisäksi musiikkityö osallistui yhteisiin videohankkeisiin tuottamalla niihin musiikkisisältöä. Yksi kuoro teki kanttorin johdolla virtuaalikuoroprojektin. Kesän aikana käytiin viemässä musiikkitervehdyksiä palvelutaloihin yhdessä muiden työntekijöiden kanssa.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Seurakunnan ja musiikkityön tuleva toiminta tulee jatkossa muodostumaan kahdesta eri palasesta. Toinen palanen koostuu aikaisemminkin tehdystä kokoavasta toiminnasta (kuorot, muskarit, musiikkitalaisuuDET). Lisäksi tätä työtä täydentää toinen palanen, jossa tuotetaan sisältöä erilaisille digitaalisille alustoille, joissa seurakunta on mukana.

Kauneimmat joululaulut Mikkelin kaupunginorkesterin tahtiin striimattiin Pitäjänkirkosta joulukuussa

1.3.8 Varhaiskasvatus

Päiväkerhotyö

Toiminta-ajatus

Päiväkerhotyö on avointa varhaiskasvatusta kolmesta viiteen ikävuotiaalle kirkollisesta viitekehyksestä. Ydin on laadukkaassa kasteopetuksessa ja vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä lapsen parhaaksi. Varhaiskasvatus luo pohjaa lapsen kasvulle kohti tasapainoista elämää ja tukee perheiden arkea samalla sitouttaen heitä kirkon jäsenyyteen.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Korona-ajan vuoksi kerhoihin ei otettu vuonna 2020 ulkopuolisia vierailijoita. Vapaaehtoistyön roolia päiväkerhossa kehitetään vierailevina toiminnan sisällön tuottajina omista erityisosaamisalueistaan käsin.

Tavoite 2: Päiväkerhojen sisältöjen kehittäminen

Seurakuntaan aloitettiin uusi päiväkerhoryhmä 2-vuotiaille. Toiminta käynnistettiin asiakaspalautteen pohjalta ja se saavutti hyvän osallistujamäärän.

Tavoite 3: Tiedottaminen

Päiväkerhosta tiedottamisessa pääpaino on siirtynyt sosiaaliseen mediaan, jossa kohdataan uusia perheitä perinteisiä tiedotusvälineitä paremmin. Entistä tärkeämpää on avata myös toiminnan sisältöjä jo tiedotusvaiheessa, koska tietoisuus seurakunnan toiminnasta on lapsiperheiden keskuudessa ohentunut.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Lastenohjaajien taito reagoida muuttuneeseen toimintaympäristöön keväällä 2020 oli merkittävä. Lapsiperheiden arjessa oltiin läsnä monella eri tavalla. Esimerkiksi kerholaisten huoltajille soitettiin puheluita. Kerholaisille ja seuraavan kauden kerhoihin ilmoittautuneille tuotettiin virikemateriaalina ”kerhokassit”, joita toimitettiin jopa kerholaisten kotioville saakka, jos perheiden tilanne sitä vaati. Entistä yksilöllisempi perheiden huomioiminen tulee jäämään osaksi päiväkerhotyön työkulttuuria.

Varhaiskasvatus järjesti toimintaa kohtaamispaikka Kopassa.

Perhekerhotyö

Toiminta-ajatus

Perhekerhotyö tarjoaa matalan kynnyksen paikan lapsiperheille kohdata toisia samassa elämäntilanteessa olevia. Perhekerhojen kautta on myös helppo tulla mukaan seurakunnan toimintaan ja näin vahvistamme jäsenyyttä lapsiperheiden keskuudessa.

Tavoitteiden toteutuminen

Korona-aika vähensi konkreettista perhekerhotoimintaa, mikä vaikutti tavoitteiden toteutumiseen.

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Osallistujia otettiin vahvemmin mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan kerhon sisältöjä. Uutena toimintana käynnistetty vapaaehtoisten pitämä ”lounastreffit” perhekerhotoiminta yhdessä vapaaehtoistyön hankkeen kanssa.

Tavoite 2: Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Seurakunnan varhaiskasvatus vahvisti entisestään rooliaan Mikkelin lapsiperheverkostossa ja toimii aktiivisena toimijana perheiden kohtaamispaikka Kopassa tuottaen sinne omaa kerhotoimintaa. Poikkeuksellinen aika on vähentänyt kaupungin yhteisiä perhetapahtumia, mutta seurakunnan varhaiskasvatus osallistui järjestettyihin tapahtumiin. Seurakunnan perhekerhotoiminta nähdään osana kaupungin matalankynnyksen avointa toimintaa.

Tavoite 3: Toiminnan laadun ylläpito ja kehittäminen

Vuosittaista palautteen keräystä kaikista kerhoista jatkettiin ja toimintaa kehitettiin palautteen pohjalta. Perhekerhojen muoto on moninaistunut. Tulevaisuuden haaste on saada toiminta ja perheet kohtaamaan alueellisesti, koska perheiden asumisen painopisteet muuttuvat kaupungin sisällä. Eri-tyiskerhojen, kuten Ekavauva-ryhmä ja Taideleikki, toimintaa kehitetään edelleen. Asiakaspalautteen pohjalta käynnistettiin Anttolassa perhemuskari ja taaperomuskari Rouhialan kerhotilassa.

Tavoite 4: Tukea kotiin -toiminnan kehittäminen

Tukea kotiin -toiminta on vakiinnutettu osaksi varhaiskasvatuksen toimintaa. Toiminnassa kohdattiin yksilöllisesti perheitä heidän arjessaan tarjoamalla läsnäoloa ja apua lastenhoitoon. Toimintaa laajennettiin hallitusti. Markkinointia lisättiin myös kaupungin yhteisillä foorumeilla esimerkiksi lapsiperheverkostossa, kuitenkin huomioiden toimintaan käytettävissä oleva työntekijäresurssi.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Perhekerhoja ja muskareita kokeiltiin ja pidettiin korona-aikana myös digitaalisesti. Jatkossa toiminnan on kyettävä reagoimaan nopeastikin muuttuvaan toimintaympäristöön ja perheiden haasteisiin. Uutta matalan kynnyksen toimintaa perheille on luotava, kuten jo vakiintunut Ilta teille kahdelle-toiminta.

Pyhäkoulutyö

Toiminta-ajatus

Tarjoamme lapsille ja aikuisille paikan kuulla ja jutella elämän suurista kysymyksistä lapselle sopivalla tavalla. Tuemme vanhempia ja varhaiskasva-

tuksen henkilöstöä lasten kristillisessä kasvatuksessa ja autamme heitä näkemään, että jokainen ihminen on Jumalan luoma ihme.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Lastenkirkkojen ohjaajat ovat vapaaehtoisia. Nuorten ohjaajien rekrytointia kehitettiin ja yhteistyötä kerhonohjaajakoulutuksen kanssa lisättiin. Lastenkirkkojen lisäksi lastentupiin otettiin isosia mukaan. Korona-aika vähensi paljon perinteisten tapaamisten määrää.

Tavoite 2: Yhteistyö kaupungin varhaiskasvatuksen ja yksityisten palveluntuottajien kanssa

Mentoritoiminta laajentui uusiin varhaiskasvatuksen yksiköihin. Varhaiskasvatusyksiköiden toiveita toiminnasta kuultiin ja toimintaa kehitettiin yhteistyössä. Lastenohjaajien vierailut korona-aikana vähentyivät, mutta niitä pidettiin myös paljon ulkotoimintana.

Tavoite 3: Lastentupatoiminnan laajentaminen kouluikäisille

Lastentupien pitopaikkoja kokeiltiin eri alueiseurakunnissa ja asuinalueilla. Toimintaa vahvistettiin niillä alueilla, joissa tarvetta on ollut.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Kokoontumisrajoitusten vuoksi seurakunnan varhaiskasvatus tuotti paljon digitaalista hartaus sisältöä perheille ja kaupungin varhaiskasvatuksen yksiköille. Tätä toimintaa tullaan jatkamaan poikkeuksellisen ajan jälkeenkin normaalin toiminnan ohella. Näin palvelemme paremmin perheiden moninaisia tilanteita ja seurakunnan alueellista laajuutta.

Muu lapsi- ja nuorisotyö

Toiminta-ajatus

Perheitä tuetaan lasten kesäajan hoitojärjestelyissä ja tarjotaan lapsilähtöinen ja turvallinen paikan 4-9-vuotiaille vanhempien ollessa töissä. Osallistumme mahdollisuuksien mukaan myös kaupungin yhteisiin lasten tapahtumiin.

Tavoitteiden toteutuminen

Varhaiskasvatuksen kesätoiminta käynnistyi kesäkuun alusta heti kokoontumisrajoitusten päätyttyä. Normaalin kesätoiminnan läpivientiä pidettiin hyvänä, hallittuna ja perheitä tukevana saavutuksena. Toiminnan onnistumiseen edesauttoi tiivis ja hyvä yhteistyö Essoten kanssa.

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Isosten määrää toiminnassa lisättiin ja heidän rooliaan ja tehtäviä kehitettiin. Eri järjestöjen toimijat tuottivat sisältöjä kesätoimintaan, kuten suunnistusseura Navi ja Mikkelin vapaa-ajan kalastajat.

Tavoite 2: Toiminnan järkevä alueellinen kattavuus

Kesätoimintaa järjestettiin laajasti seurakunnan eri alueilla, joissa lapsia ilmoittautui riittävästi toimintaan. Toimintaa järjestettiin viidessä pisteessä. Toiminnan tarpeellisuutta ja laatua arvioitiin asiakaskyselyin.

Tavoite 3: Kummitoiminnan kehittäminen

Kummitoiminnan kehittäminen jäi vähäiseksi liittyen toiminta vuoden kokoontumisrajoituksiin.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Jatkossakin toimintaa järjestetään huomioiden lapsi- ja työntekijämäärät. Vuoden 2021 toiminnan ruokailuja kehitetään enemmän seurakunnan ulkoa tuotettaviksi, kuitenkin huomioiden synergiaedut samanaikaisen muun seurakunnan toiminnan kanssa. Kesätoiminta pyritään käynnistämään Ota-vaan kahden vuoden tauon jälkeen. Toiminta-ai-koja on muovattu paremmin perheitä tukeviksi.

1.3.9 Tyttö- ja poikatyö

Toiminta-ajatus

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan tyttö- ja poikatyö tavoittaa kouluikäiset sekä heidän perheensä Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnassa. Tavoitteisiin päästään kehittämällä ja toteuttamalla alueellista ja yhteistä toimintaa. Tuetaan perheitä lasten kasvussa kristillisen seurakunnan jäseniksi, kiinnittymisessä seurakuntaan sekä tutustumisessa kristilliseen traditioon. Toimintamuotoja ovat esimerkiksi

retket, leirit, kerhot ja tapahtumat. Lisäksi alueilla tehdään vahvaa yhteistyötä koulujen ja eri yhteistyötahojen kanssa.

Tavoitteiden toteutuminen

Koronan vuoksi iso osa kokoavaa toimintaa peruttiin. Tämä haastoi työntekijät kehittämään uusia toimintamalleja ja kohtaamisen tapoja.

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Lapset ja nuoret on otettu entistä enemmän mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan toiminnan sisältöjä. Kerhonojajakoulutusta ja mentorointia on kehitetty edelleen. Kouluikäisten kerhoja rytmitti vuonna 2020 vallitseva koronatilanne. Keväällä pidettiin etäkerhoja verkossa, joissa kerholaiset kokoontuivat kerhonojajien johdolla leikkimään, askartelemaan ja kokkailemaan.

Tavoite 2: Koulu yhteistyön kehittäminen

Kts. Nuorisotyö

Tavoite 3: Kouluikäisten perheiden kohtaaminen

Tykkimäen perheretki 150 osallistujalle jouduttiin perumaan. Perheleiri muutettiin leiripäiväksi, joka vastasi perheiden tarpeita. Perheiden tueksi ja kesäleirien korvaamiseksi tehtiin virkemateriaalit, Puuhakassi ja Leirikassi, joissa oli tekemistä ja ohjeet leirin omatoimiseen toteutukseen. Virkemateriaalia täydennettiin nuorten ja työntekijöiden tekemällä digitaalisella sisällöllä. Materiaaleja jaettiin yhteensä 230 kappaletta. Nuorisotyönohjaajat osallistuivat perheitä tukevaan kaupungin yhteiseen Porukalla-hankkeeseen.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Tapahtumien ja kokoontumisten rinnalle tullaan jättämään mahdollisuus osallistua myös verkkovälitteisesti. Tämä tukee nuorten mahdollisuutta osallistua paremmin toimintaan, huomioiden Mikkelin alueellinen laajuus, sekä nuorten elämän ympäristön jatkuva moninaistuminen. Esimerkiksi hiippakunnan ohjaajapäivä pidetään verkossa.

1.3.10 Partio

Toiminta-ajatus

Partiotoinnassa tehdään ja tuetaan seurakunnallista partiotointia. Lapsia, nuoria sekä perheitä saadaan yhteisen harrastuksen pariin ja näin tuetaan heidän kasvuaan kohti tasapainoista aikuisuutta.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Partiotyö on vapaaehtoistyötä. Ryhmien pitäjät, leirien ja muiden tapahtumien puitteet ja ohjelmat rakennetaan vapaaehtoisvoimin. Seurakunnan partiotyö tuottaa koulutusta ja tukea lippukunnille. Partiolaiset toimivat myös seurakunnan tilaisuuksissa vapaaehtoisina.

Tavoite 2: Partiotyön kehittäminen uudessa tilanteessa

Yhteydenpitoa taustayhteisölippukuntiin on lisätty. Lippukuntien tarpeita ja kehittämisideoita on kerätty ja toimintaa on kehitetty sen pohjalta. Yksi seurakunnan kouluikäisten leireistä pidettiin partioiteemalla yhdessä taustayhteisölippukuntien kanssa. Partiotyöntekijä on tukenut entistä aktiivisemmin Mikkelin seudun partiolaisten toimintaa.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Seurakunnan leiritoiminnan ja partion yhteistyötä kehitetään jatkossa. Kontakteja taustayhteisölippukuntiin vahvistetaan. Lippukuntien taustayhteisösopimukset päivitetään.

1.3.11 Rippikoulutyö

Toiminta-ajatus

Rippikoulutyön perusta on kastekäskyssä. Järjestämme laadukkaita rippikouluja, joissa toteutetaan rippikoulun opetussuunnitelmaa. On tärkeää, että nuoret viihtyvät ja saavat luontevan kontaktin seurakuntaan ja sen nuorisotyöhön. Isostoiminta syventää nuoren suhdetta seurakuntaan. Tavoitteena on turvallinen ja korkealaatuinen rippikoulutarjonta, joka tavoittaa seurakunnan alueella käytännössä koko ikäluokan ja rippikoululaisten kautta myös heidän perheensä.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Poikkeava tilanne aiheutti vaikeuksia suunnitellun vapaaehtoistyön kehittämisessä. Yhteistyö vapaaehtoistyön hankkeen kanssa jäi toteutumatta koronaepidemian vuoksi. Isostoiminnan aiheita päivitettiin RKS 2017 mukaiseksi. Työntekijöiden leireiltä antamassa palautteessa isosten toimintaa kiiteltiin.

Tavoite 2: Turvalliset ja laadukkaat rippikoulut, joihin edelleen osallistuu lähes koko kirkkoon kuuluva ikäluokka

Seurakunnan jäseniä ikäluokasta 2005 oli 486 henkilöä. Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan järjestämissä rippikouluissa konfirmoitiin 427 vuonna 2005 syntynyttä rippikoululaista, näistä nuorista 6 kuului johonkin toiseen seurakuntaan. Muualla kävi rippikoulun 16 nuorta, yhteensä 443 nuorta kävi rippikoulun.

Rippikouluja pidettiin koronaepidemiasta huolimatta Susiniemessä ja Ruunaniemessä (kuva Kari Rossi)

Kesällä 2020 leirejä jouduttiin lyhentämään kahdella vuorokaudella koronatilanteen vuoksi. Haasteena koettiin oppimissisällön mahdollistaminen viiteen vuorokauteen. Myös ryhmäytyminen oheni, mikä näkyi siinä, etteivät nuoret sitoutuneet edellisten vuosien tapaan seurakunnan nuorten jatko-toimintaan.

Rippikoululaisilta kerätyn palautteen perusteella rippikoulu koetaan turvalliseksi ja opetus koetaan mielekkääksi monipuolisten ja vaihtelevien opetusmenetelmien vuoksi. Palautteen mukaan leirijakso koettiin liian lyhyeksi. Työntekijät ovat ammattitaitoisia ja motivoituneita rippikoulun pitoon. Leiri-

keskukset toimivat riittävän hyvin. Koko seurakunnan yhteinen rippikoulupäivä toteutettiin etänä verkossa.

Tavoite 3: Riittävän isosmäärän kouluttaminen rippikouluja varten. Isostoiminnassa olevien nuorten kasvun ja luontevan seurakuntayhteyden tukeminen

Isoskoulutus palveli sisällöltään tavoitetta onnistuneesti. Isostoiminnan luonnetta on muutettu koulumaisuudesta toiminnan suuntaan. Vuonna 2020 isostoimintaan osallistui yhteensä 172 nuorta (kaksi vuosikurssia). Vuonna 2020 syksyllä isoskoulutuksen aloitti 76 nuorta. Työntekijöiden rippikouluista antaman palautteen mukaan isokset toimivat tehtävissään hyvin ja olivat motivoituneita työssään. Myös isokset itse kokivat antamansa palautteen perusteella saaneensa vaikuttaa ja olivat tyytyväisiä omaan leirikokemukseensa.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Poikkeavan tilanteen vuoksi isostoimintaa ja rippikouluja ei pystytty toteuttamaan suunnitellulla tavalla. Työntekijät ja isokset selviytyivät hyvin etäopetuksesta ja tilanteen vaatimista erityisjärjestelyistä leireillä.

Tästä saatiin hyvää kokemusta, mikäli vastaavia järjestelyjä joudutaan ottamaan käyttöön tulevaisuudessa. Myös digitaalisten tapaamisten mahdollisuutta konkreettisten tapaamisten rinnalla pidetään mahdollisena.

Kokemusta kertyi rippikoululeirien lyhentämisen vaikutuksesta nuorten toimintaan paitsi rippikoulussa myös jatkotoiminnassa.

1.3.12 Nuorisotyö

Toiminta-ajatus

Auttaa nuorta hyväksymään itsensä kristittynä, joka kelpaa sellaisenaan Jumalalle ja jolle on tilaa seurakunnassa. Täyttäessään tätä tehtävää nuorisotyö tukee nuoren kasvua kohti tasapainoista aikuisuutta ja auttaa nuorta kokemaan seurakunta ja sen sanoma luonnollisena osana elämää.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Seurakuntaan perustettiin nuorten vaikuttajaryhmä, jossa nuoret osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja valmisteluun. Nuorten leirien toteutuksesta vastaa vahvasti vapaaehtoiset nuoret toimien eri leiriohjelmien toteuttajina. Leirien apuohjaajina on vapaaehtoisia nuoria aikuisia. Nuorten tapahtumien toteutuksesta ovat vastanneet pääsääntöisesti nuoret itse yhdessä työntekijöiden kanssa.

Tavoite 2: Kouluyhteistyön kehittäminen

Korona-aika on vähentänyt kouluilla konkreettisesti toteutettavia yhteisiä tilanteita. Tästä huolimatta toimintaryhmiä, oppituntivierailuja, välituntitoimintaa ja muuta kouluyhteistyöstä toteutettiin kouluilla, kirkoissa ja leirikeskustoissa. Koululaisjumalanpalveluksia ja päivänavauksia tehtiin myös digitaalisesti.

Tavoite 3: Lisätään nuorten kohtaamisen määrää

Konkreettisia kohtaamisia toimintakautena ei ole tullut tavoitteen mukaisesti. Tähän osasyynä on koronavirukseen liittyvä poikkeusaika. Kuitenkin erilaiset striimaukset ja digitapahtumat eri sosiaalisen median alustoilla ovat keränneet odotuksia enemmän osallistujia. Yksittäisinä tapahtumina voidaan mainita joka viikkoinen nuorten Kartsakirkko Instagramissa, Riparilaulut, nuorten Kauneimmat joululaulut ja vapaamuotoisemmat vuorovaikutteiset Instagram-tapahtumat, joissa läsnäolijoita oli parhaillaan useita satoja. Nuorten leirien ja niihin osallistuneiden määrään vaikutti myös poikkeusaika, mutta syksyn leireistä iso osa saatiin toteutettua turvallisesti ja sisällöltään onnistuneesti.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Tapahtumien ja kokoontumisten rinnalle tullaan jättämään mahdollisuus osallistua myös verkkovälitteisesti. Tämä tukee nuorten mahdollisuutta osallistua paremmin toimintaan, huomioiden Mikkelin alueellinen laajuus, sekä nuorten elämän ympäristön jatkuva moninaistuminen. Korona-aikana nuorilta saatu palaute korostaa leiri- ja muun yhteistoiminnan tärkeää merkitystä osallistujilleen.

Rockmessu toteutettiin ulkoilmakonserttina tuomiokirkon puistossa lokakuussa.

1.3.13 Erityisnuorisotyö

Toiminta-ajatus

Visiona on kohdata nuoret, jotka ovat erityisen tuen tarpeessa. Tavoitteena on lasten ja nuorten ulkopuolisuuden ehkäisy ja haastavissa elämän tilanteissa olevien lasten ja nuorten äänenä toimiminen heidän toimintaympäristössään ja seurakunnan sisällä.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Yhteistyössä Hyvä teko tarttuu -hankkeen kanssa käynnistettiin nuorten aikuisten Hyvät Hessut-vertaistukiryhmä. Ryhmä kokoontui noin joka toinen viikko ja osallistujia ryhmässä oli kiinteästi 4 nuorta aikuista.

Tavoite 2: Erityisnuorisotyön näkökulman esiin tuominen seurakunnan nuorisotyössä

Kerhonohjaajille pidettiin osana kerhonohjaajakoulutusta opetusta, jossa käytiin läpi, miten toimia haastavissa tilanteissa kerhoissa ja leireillä. Myös nuorisotyöntiimin kanssa käytiin läpi neuropsykiatrisia häiriöitä ja ratkaisukeskeisiä toimintamalleja.

Tavoite 3: Kouluyhteistyön kehittäminen

Kouluyhteistyötä painotettiin erityisesti alakoulujen 5.-6.-luokkiin. Kouluihin oltiin yhteydessä, mutta koronaepidemian vuoksi kouluyhteistyö jäi vähäiseksi ja mm. sovittuja jopoluokkien retkipäiviä jouduttiin perumaan.

Korona-aika on tiivistänyt Mikkelin tehostetun nuorisotyön mallin käyttöä. Nuorten haasteisiin

vastattiin entistä enemmän yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Esimerkiksi seurakunnan nuorisotyö osallistui kaupungin yhteiseen jalkautuvaan nuorisotyöhön.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Kouluyhteistyön kehittämistä jatketaan edelleen ja uusia toimintamalleja kokeillaan koulutyön osalta. Erityisnuorisotyönohjaaja osallistuu vahvemmin alakouluikäisten kanssa tehtävään työhön, kuten leirit. Nuorten aikuisten toimintaa kehitetään ja jatketaan; nuorten aikuisten innostaminen toimimaan mahdollisesti itse ryhmänohjaajina.

1.3.14 Oppilaitos- ja kansainvälinen työ

Toiminta-ajatus

Kirkon oppilaitosyhteistyö Mikkeliä – turvallisesti ja luotettavasti läsnä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Mikkelin kampuksen, Etelä-Savon ammattiopiston, Suomen nuorisopiston ja Yliopistokeskuksen arjessa ja juhlassa.

Oppilaitos- ja kansainvälisen työn perustehtävä on tukea suomalaisten ja ulkomaalaisten opiskelijoiden hengellistä, henkistä ja ammatillista kasvua sekä edistää opiskelijoiden ja oppilaitosten työntekijöiden hyvinvointia. Sen tehtävä on myös auttaa löytämään yhteys seurakuntaan. Tavoite on, että oppilaitospapin, tuomiokirkkoseurakunnan ja sähköisen kirkkoverkon palvelut tunnetaan hyvin oppilaitosyhteisöissä ja ne auttavat opiskelijoita ja henkilökuntaa arjen haasteiden ja elämänskysymysten kohtaamisessa sekä rohkaisevat sitoutumaan kirkkoon, sen uskoon ja elämään.

Oppilaitos- ja kansainvälinen työ auttaa Mikkelin oppilaitoksissa olevien maahanmuuttajien integroitumisessa seurakunnan toimintaan ja ulkomalaisia opiskelijoita heidän opiskeluaikanaan ja tukee Mikkeliä asuvien ulkomaalaisten hengellistä elämää.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Arviointi: Vapaaehtoistyön hankkeen kautta saatava palaute.

Tavoitteena oli yhteistyöväylien vahvistaminen oppilaitoksista tulevien vapaaehtoisten ja koko seurakunnan vapaaehtoistoiminnan välillä.

Vapaaehtoistyön erityiseksi kehittämisalueeksi oli valittu XAMKin ja Aalto-yliopiston kansainvälisten opiskelijoiden ystäväperhetoiminta English Service jumalanpalvelusten kautta. Koronaepidemia aiheutti sen, että English Service palveluksia pystyttiin pitämään koko vuonna vain 3 kertaa, eikä opiskelijoiden tartuntatilanteiden, rajoitusten ja etäopiskelun vuoksi ystäväperhetoimintaa saatu alkamaan.

Tavoite 2: Opiskelijoiden ja oppilaitosten työyhteisöjen yhteisöllisyyden vahvistaminen

Arviointi: Säännöllisen päivystyksen alkaminen opiskelijoille avattavassa yhteisötilassa.

Yhteisöllisyyden vahvistaminen eri oppilaitoksissa siirtyi maaliskuusta lähtien lähes kokonaan nettiin. Osa suunnitelluista tilanteista Etelä-Savon ammat- tiopiston nuorten yhteisöllisyyden vahvistamiseksi ”Chilledun” kautta toteutettiin Teams-kokoontu- misina. Teams-sovelluksen käyttöä suunniteltiin myös uusilla tavoilla yhteistyön välineeksi, esimer- kiksi päivystykset ja erilaiset kokoontumiset.

1.3.15 Diakoniatyö

Toiminta-ajatus

Diakonia on kirkon perustehtäviin kuuluvaa kristil- liseen rakkauteen perustuvaa palvelua. Kirkkojär- jestyksen mukaan kristilliseen rakkauteen perus- tuva apu tulee kohdentaa erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muilla tavoin auteta. Dia- koniassa tuetaan yksilöä ottamaan vastuuta omasta elämästä. Diakonian tehtävänä on osallis- tua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Diakoniatyö on henkistä, hengellistä, aineellista ja sosiaalista tukea, joka toteutuu kotikäynti- ja vas- taanottotyön sekä ryhmä- ja leiritoiminnan kautta. Diakonian palveluiden tulee olla kaikkien saatavilla. Diakonia rohkaisee ja varustaa seurakuntalaisia lähimmäisvastuun kantamiseen lähellä ja kaukana. Vapaaehtoistyön kautta osallisuuden kokemus vahvistuu.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1. Vapaaehtoistyön kehittäminen

Toimintakausi oli poikkeusolojen vuoksi haastava. Vapaaehtoiset olivat motivoituneita toimintaan, mutta rajoitukset ja riskiryhmään kuulumisen aset- tivat esteitä. Uusia työmuotoja kehitettiin. Vapaa- ehtoiset ja työntekijät soittivat Essoten organisoim- ia puheluita ensin yli 80-vuotiaille ja kesän aikana yli 70-vuotiaille. Puhelinkeskustelut nousivat muu- tenkin keskeiseksi osaksi toimintaa. Kauppojen ja apteekkien aktivoimiseksi järjestämään kotiinkulje- tuspalveluja tehtiin tuloksekasta vaikuttamistyötä. Riksapyröran kuljettajia koulutettiin ja reittejä koor- dinoitiin. Kyytejä oli kesällä viikoittain. Vapaaeh- toistyö.fi -sivuston rekisterissä oli vuoden lopussa 1058 henkilöä.

Tavoite 2. Kaikkein heikommassa olevien ihmis- ten löytäminen ja heidän kokonaisvaltainen aut- taminen

Diakoniatyö toteutti hävikkiruokakassien tilausten vastaanottamista, jakamista ja kuljetusta kotiin. Ruokakassijako tapahtui ensin diakonian omana toimintana yhteistyössä nuorisotyön kanssa, ja toukokuusta alkaen monen toimijan yhteisessä Po- rukalla-hankkeessa. Yhteistyö SPR:n kanssa hel- potti ruokakassien viemistä asiakkaiden koteihin. Ruokajako vei paljon aikaa, mutta mahdollisti uu- sien kontaktien syntymisen ja helpotti taloudellisen avustamisen tarvetta. Ruokakassitoiminta vastasi keväällä suurimpaan käsillä olevaan hätään. Laitok- sissa ja yhteistyötahojen toiminnoissa vierailut ja yleensä näiden kautta tavoitetut ihmiset jäivät suu- relta osin kohtaamatta. Kotikäyntejä toteutettiin pääosin ulkotiloissa, poikkeustapauksissa sisäti- loissa turvavälit ja maskit huomioiden.

Tavoite 3. Osallisuuden vahvistaminen

Kokoava toiminta jouduttiin suurelta osin peru- maan. Erityisrippikoulu siirtyi seuraavaan vuoteen. Poikkeusolojen järjestelyin saatiin kuitenkin toteu- tettua mm. perheleiripäivä, työttömien leiripäivä, mielenterveystyön hengellinen ryhmä, kehitys- vammakerho, rovastikunnallinen päihdekuntoutu- jien leiripäivä, lauluhetkiä ulkona, diakonian aamu- palaporukan retki, vanhusten tuettu loma, kolme sururyhmää ja osa vanhusten kerhojen kokoontu- misista. Peruuntuneita kerhotapaamisia korvattiin puhelinkontakteilla ja Ristiinassa aloitetulla kirje- kerholla. YouTubessa julkaistiin vammaistyön har- tauksia.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Avustusvastaanottoon kehitettiin toimintatapa, jossa asiakasta ei kohdata kasvokkain. Talousselvitystä varten tarvittavat dokumentit toimitetaan sähköisesti ja yhteydenpito tapahtuu puhelimitse. Tekniikkaa hallitsemattomia asiakkaita varten asennettiin erillinen postilaatikko diakonian aulaan. Sähköiset asiointimahdollisuudet helpottavat myös asiakkaita, jotka asuvat vaikeiden kulkuyhteyksien päässä. Toimintamalli havaittiin hyväksi ja sitä jatketaan myös poikkeusolojen päätyttyä. Myös kirjekerho ja videopuhelut jäivät käyttöön. Verkostoyhteistyö on vahvistunut. Teams-kokoukset tiimin kesken, yhteistyöverkostoissa ja rovasti-kunnallisesti ovat jatkossakin käytettävissä.

Diakoniatyö toteutti ruokakassijakelua ulkona keväällä ja kesällä

1.3.16 Perheneuvonta

Toiminta-ajatus

Mikkelin perheasiain neuvottelukeskus tarjoaa luottamuksellista ja asiakkaalle maksutonta keskusteluapua parisuhteeseen, perheeseen tai muuhun henkilökohtaiseen elämään liittyvissä kysymyksissä. Mikkelin perheasiain neuvottelukeskuksen perustehtävänä on keskusteluavun tarjoaminen ja sitä kautta ihmisen tukeminen elämän kriisi- ja ongelmatilanteissa, jotka liittyvät perheeseen, parisuhteeseen tai muihin lähi-ihmissuhteisiin. Perheneuvonnan työmuotoja ovat yksilö-, pari- ja perheneuvottelut sekä perheasioiden sovittelut. Perheasiain neuvottelukeskus on sitoutunut tarjoamaan ja ostopalvelusopimuskunnat ovat sitoutuneet ostamaan kuntalaisilleen perheneuvonnan

keskusteluapua sekä perheasioiden sovittelua. Perheasiain neuvottelukeskus antaa lisäksi työnohjausta ja konsultaatiota sekä järjestää ryhmätoimintaa. Tärkeä osa työtä on myös yhteistyö seurakunnan eri toimialojen, paikallisten yhteistyökumppaneiden, valtakunnallisesti muiden perheasiain neuvottelukeskusten sekä kirkon kasvat- ja perheasiain (KKP) yhteistyöyksikön kanssa. Toiminnasta tiedottaminen ja yhteistyö tiedotusvälineiden kanssa oman alan asioissa kuuluvat myös työn kuvaan.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Suunnitelmassa oli järjestää vapaaehtoisvoimin lastenhoitoapua ryhmäkokoonantumisen aikana. Kevään eroseminaariryhmä jouduttiin kuitenkin peruuttamaan koronaepidemian takia, ja syksyllä kokoonumisissa oli edelleen rajoituksia. Toteutus siirtyi seuraavalle vuodelle.

Tavoite 2: Kohtaamisen kehittäminen

Laskutettavan työn moduulitoteuma oli 1256 moduulia (yksi moduuli on 45 minuuttia), josta perheasioiden sovittelua oli 69 moduulia. Asiakkaiden määrä oli 310 (328 v. 2019, josta sovitteluasiakkaita oli 16 (31 v. 2019)). Kevään toteutumaton eroseminari pienensi asiakasmäärää 10 asiakkaalla. ESSOTE:lta laskutuksessa saatu jousto mahdollisti asiakkaiden ottamisen täysipainoisesti aina vuoden loppuun saakka, joskin koronatilanne pienensi tilapäisesti laskutusta.

Koronajakson alkaessa maaliskuussa asiakasmäärä väheni hetkellisesti, mutta palautui pian ennalleen. Peruutuksia tuli tavallista herkemmin. Varotoimenpitein toteutettujen lähitapaamisten lisäksi käyttöön otettiin video- ja puhelinvälitteiset asiakastapaamiset. Etäyhteyksillä toimivien tapaamisten rajoituksia olivat mm. asiakkaan laitteisto ja yhteyden laatu, yhteysviive, kehon kielen puuttuminen ja ylimääräiset henkilöt asiakkaan kotona. Vaikeista asioista oli entistä tärkeämpää puhua, mutta puhumisen nostattamia tunteita oli vaikeampaa käsitellä ja rauhoittaa etäyhteyksin. Toisaalta videoyhteys saattoi tarjota perheneuvojan tueksi kurkistuksen asiakkaan kotiin ja asiakkaalle rennon ympäristön.

Tavoite 3: Henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen ja työssä jaksamisen tukeminen

Uudenlainen työskentely-ympäristö vaati nopeaa teknisten yhteyksien haltuunottoa ja auttavan keskustelun kannattelua sähköisten välineiden kautta. Koronakriisin alkuvaiheessa annettiin valtakunnallisesti koulutusta ja vertaistukea uuteen työtapaan. Kokemuksia jaettiin eri keskustusten työntekijöiden kesken etäyhteyksin toteutetuissa perheneuvonnan kahvihetkissä. Asiakkaat kyselivät myös työntekijöiden jaksamista, sillä poikkeusolojen tuoma haavoittuvuuden ja epävarmuuden kokemus oli yhteinen.

Eron ensiapupiste aloitti toimintansa syyskuussa Kopan tiloissa.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Video- ja puhelinvälitteinen työskentelytapa on totuttanut viestintään, jossa vastaanoton moniaistimuksellinen läsnäolo korvautuu pääasiassa näkö- ja kuulohavaintoon perustuvalla viestinnällä. Asiakkaan oma toimijuus korostuu työskentelyssä. Jälkeenpäin tullaan arvioimaan, mitä uusista työtaidoista säilytetään. Samalla muistetaan kuitenkin asiakasryhmien erilaiset tarpeet ja jokaisen kaipaus toisen välittömään läsnäoloon sekä inhimilliseen kontaktiin ilman välineitä.

1.3.17 Sairaalasielunhoito

Toiminta-ajatus

Sairaalasielunhoito on Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan, sopijaseurakuntien ja Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän (ESSOTE) ylläpitämää toimintaa Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän laitoksissa ja toimintayksiköissä, erityisesti Mikkelin keskussairaalassa, Moisioin sairaalassa sekä Kyyhkylän osastoilla.

Työtä tehdään potilaiden, heidän omaistensa ja hoitohenkilökunnan parissa.

Sairaalasielunhoidossa työskennellään sielunhoidollisen ja terapeutin keskustelun menetelmin yksilötapaamisissa ja ryhmäkokouksissa. Henkilöllinen ja henkinen tuki saattohoidossa, surevien omaisten tukeminen, kirkolliset toimitukset, hautaukset sekä mm. poliisi- ja pelastusviranomaisien kanssa tehtävä yhteistyö ja kriisityö kuuluvat sairaalasielunhoidon tehtäviin. Työnkuvaan kuuluu tarvittaessa erillisin sopimuksin sovittava työohjaus sekä työnohjauksellisia elementtejä sisältävät keskustelut.

Sairaalasielunhoitaja toimii työssään osana moniammatillista auttamistyötä kokonaisvaltaisen hoidon hyväksi. Hän on sairauden ja kuoleman herättämien elämänarvojen ja elämäntietoisuuden koskevien eettisten kysymysten asiantuntija. Sairaalasielunhoitaja toimii myös yhteyshenkilönä uskonnollisten yhteisöjen ja terveydenhuollon välillä.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Tämän tavoitteen siirsimme tulevaisuuteen jotta tuen koronaepidemian mukanaan tuomista rajoitteista.

Tavoite 2: Kohtaamisen kehittäminen

Vuosi 2020 toi tullessaan haasteen kehittää kohtaamista tilanteessa, jossa kasvokkain kohtaaminen ei ole koronaepidemia vuoksi mahdollinen. Vastasimme haasteeseen hyödyntämällä monipuolisesti puhelinta ja erilaisia verkkosovelluksia kuten Teamsia, Meetiä ja Zoomia. Yhteistyössä Essoten tiedotuksen kanssa kehitimme sairaalan Intrassa joka toinen viikko julkaistavan sairaalapastorin tervehdyksen, joka poiki lukuisia yhteydenottoja henkilökunnalta.

Tavoite 3: Työntekijöiden, potilaiden ja heidän omaistensa tukeminen yksilöllisten ja yhteisöllisten tarpeiden mukaan

Koronaepidemia toi oman sävynsä tähänkin tavoitteeseen laskien ryhmäkokoukset minimiin. Tästä vapautuvaa aikaa käytettiin muun muassa rippikouluun: tänä vuonna sairaalakoulun käynnin yhteydessä aloitti yksityisrippikoulun neljä nuorta, joiden konfirmaatioita suunnitellaan keväälle 2021. Kahdenkeskisiä sielunhoidollisia keskusteluja käytiin varsin runsaasti eli yhteensä 1656. Tämä on

tuntuvasti enemmän kuin edellisvuonna, jolloin keskusteluja oli yhteensä 1263. Kahdenkeskisten tapaamisten määrä on ollut kasvussa vuosi vuodelta, mikä selittynee sillä, että ihmiset kaipaavat yhä enemmän juuri heille ja heidän elämäntilanteeseensa sopivaa henkilökohtaista tukea. Kahdenkeskisistä keskusteluista valtaosa eli yli tuhat neljäsataa keskustelua käytiin potilaiden kanssa. Potilaiden läheisten kanssa keskusteluja oli noin satakusikymmentä ja henkilökunnan kanssa noin kuusikymmentä. Ryhmäkokouksia oli vain kaksikymmentä, kun vuonna 2019 ryhmiin kokoonnuttiin yli kaksisataa kertaa. Hartaudet ja yhteiset ehtoollishetket jäivät miltei kokonaan pois. Hartauksia pidettiin kolme ja yksityisiä ehtoollisia jaettiin seitsemän. Hautaan siunaamisten määrä oli 59, mikä on 21 enemmän kuin viime vuonna. Epidemialla lienee osuutta tähänkin.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Vuonna 2021 etsimme lisää keinoja tehdä sairaalasielunhoitotyötä tilanteessa, jossa kasvokkain kohtaaminen ei ole mahdollista. Harjoitteleminen ja harjaannumme sähköisten viestintävälineiden käytössä. Tutkimme someviestinnän mahdollisuuksia ja otamme niitä käyttöön. Teemme yhteistyötä Hyvä teko tarttuu -hanketyöntekijöiden kanssa.

1.3.18 Palveleva puhelin

Toiminta-ajatus

Kirkon keskusteluapu on heitä varten, jotka kaipaavat henkistä tai hengellistä tukea. Päivystäjät ovat vaitiolovelvollisia koulutettuja vapaaehtoisia ja kirkon työntekijöitä. Palvelu on valtakunnallinen, ja yhteydenottoihin vastataan eri puolilta Suomea. Kirkon keskusteluapu toimi koronan aikaankin normaalein aukioloajoin vuoden 2020 alusta klo18-24.

Mikkelin Palvelevan puhelimen toiminnan tavoite on olla osana valtakunnallista toimintaa. Koronaepidemian aikana korostui luottamus päivystäjien vahvaan tietoon ja jaksamiseen, kun yhteiset kokoukset eivät koronan vuoksi olleet mahdollisia.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Palvelevan puhelimen päivystäjät ovat tärkeä osa seurakunnan yhteistä vapaaehtoistoimintaa. He myös osallistuvat yhdessä muiden toimijoiden kanssa lähimmäispalveluun sekä jumalanpalvelus- ja muuhun seurakunnan toimintaan. Yhteydenpidon ja tuen keinoja jouduttiin koronan vuoksi monella tavoin miettimään ja kehittämään. Purkur ryhmä pidettiin ulkona turvallisesti ja luottamuksellisesti Mikkeli Puistossa. Yhteisiä tapaamisia ja leiripäiviä jouduttiin perumaan. Alku vuoden koronaepidemia ja syksyllä tapahtunut Vastaamon tietovuoto ja sen seuraukset edellyttivät tarkkojen ja asianmukaisten tietojen ja valmiuksien saamista päivystäjien käyttöön. Yksilötyönohjaus tapahtui sähköpostin ja puhelimen välityksellä.

Tavoite 2: Vapaaehtoisten tieto/taidon hyödyntäminen

Suurin osa seurakunnan vapaaehtoistoiminnasta oli koronan vuoksi peruttu, mutta ei Palveleva Puhelin. Päivystäjät rohkeasti tarttuivat uusien tilanteiden tuomiin haasteisiin sekä soittajien yksinäisyyden ja ahdistuksen lieventämiseen.

Tavoite 3: Yhteistyö Lahden Palvelevan puhelimen kanssa

Vuoden 2020 yhteistyö oli tulevan leiripäivän suunnittelua ja budjetointia sekä päivystysvuorojen selvittelyä yhdessä Kirkkohallituksen kanssa.

1.3.19 Lähetystyö

Toiminta-ajatus

Seurakunnan lähetystyön tehtävänä on huolehtia siitä, että lähetystyö toteutuu Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan kaikissa alueseurakunnissa. Jokainen seurakuntalainen voi olla seurakunnan varustamana omalla paikallaan Kristuksen todistajana lähellä ja kaukana. Jokainen ihminen alue seurakuntien alueella mieltää ja kokee lähetystyön osaksi seurakunnan elämää

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen

Hyvä teko tarttuu-hankkeen osalta käynnisteltiin työikäisten käsityöprojektia. Toiminnan rajoitusten puitteissa pidimme avoinna kirpputoreja (2x) ja kahvilasta leivonnaisten myyntiä. Toiminta tapahtui pienemmällä joukolla, koska osa riskiryhmään kuuluvista vapaaehtoisista ei ollut

mukana. Tukipilarin ja kirppiksen myyntiä oli myös ulkotoreina.

Tavoite2: Uusien vapaaehtoisten tavoittaminen

Vapaaehtoistyö.fi- sivusto oli kehittelyn alla ja osittain toimimaton, joten henkilökohtainen kysely puhelimitse tehostui. Poikkeusaikana se oli tehokkain tapa kysyä jaksamista ja kuulumisia. Uusia vapaaehtoisia tuli kirpputoritoimintaan useita niin keskustaan kuin Haukivuorelle.

Tavoite3: Uusien toimintatapojen kehittäminen

5-luokkalaisten lähetyksellä toteutettiin osittain Teamsin kautta ja rippikoululaisten opetus zoomin välityksellä. Lähetyksjärjestöjen järjestämiin webinaareihin kutsuttiin väkeä niin yhteisiin tiloihin kuin kotona seurattavaksi. Leivonnaisten take away-myyntiä toteutettiin Tukipilarista. Sähköinen info-tila kirppiksen ikkunassa on toiminut välineenä kertoa tapahtumista, lähettien vierailusta ja työstä. Videotervehdyksiä läheteiltä ja lähetyksjärjestöistä olemme saaneet kiitettävästi. Niihin linkkejä jaettiin sähköpostitse, WhatsApp-sovelluksella ja Facebookissa.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Vapaaehtoistoiminnassa tulee olla työntekijänä aktiivi niin henkilökohtaisen kohtaamisen tasolla kuin sosiaalisessa mediassa ja vapaaehtoistyö.fi-sivulla. Webinaarit kouluttautumisen ja lähetyksjärjestöjen sisällön jakamisen välineenä ovat hyvät. Teams toimii hyvin kokoustamisessa, mutta kasvokkain kohtaukset ovat silti tärkeitä vapaaehtoistoiminnassa. Sparraaminen, innostaminen ja toiminnan kehittäminen vaatii usein kohtaamisen tason kasvokkain.

1.3.20 Kansainvälinen diakonia

Toiminta-ajatus

Kansainvälinen diakonia auttaa kärsiviä lähimmäisiä eri puolilla maailmaa. Se on osa seurakunnan kansainvälistä työtä. Sitä tehdään kansainvälisesti Kirkon Ulkomaanavun kanssa yhteistyössä ja paikallisesti muiden kansainvälisen työn toimijoiden kanssa. Kansainvälisen diakonian toimintamuotona Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnassa on Yhteisvastuukeräys.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Yhteisvastuukeräys alkoi suunnitellusti, mutta maaliskuussa lipas- ja listakeräys keskeytettiin koronaepidemian vuoksi. Suuri joukko vapaaehtoisia kuului riskiryhmään ja heidän turvallisuutensa haluttiin taata. Uusia vapaaehtoisia ei voitu rekrytoida.

Hävikkiruokakassien jakamisen yhteydessä syntyi uusia kontakteja turvapaikanhakijoihin ja maahanmuuttajiin.

Tavoite 2: Vastuu lähimmäisistä kaukana ja lähellä

Koronaepidemiasta huolimatta yhteisvastuukeräys tuotti 19.960,77 € (32.753,90 € v. 2019), josta paikallisseurakuntaan jäävä osuus oli 3.964,83 € (6.494,43 € v. 2019). Yhteisvastuukeräyksen seurakuntaan jäävän osuuden käytöstä ehdittiin tehdä suunnitelma tiiviissä yhteistyössä Mannerheimin lastensuojeluliiton Järvi-Suomen piirin ja Perheneuvon kanssa, mutta suunnitellut perheiden ja vapaaehtoisten tapahtumat jouduttiin perumaan. Perheiden kanssa työskenteleville Mikkelin seudun eri toimijatahojen ammattilaisille pystyttiin kuitenkin marraskuussa järjestämään etäkoulutustapahtuma vanhemmuudesta uusperheissä.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Yhteisvastuukeräys 2021 joudutaan käynnistämään epidemian edelleen jatkuessa. Poikkeusoloihin soveltuvia keräystapoja on kehitetty aktiivisesti Kirkkopalveluiden ja oman seurakunnan toimesta jo vuoden 2020 aikana. Keräyksessä hyödynnetään niitä keinoja, jotka ovat mahdollisia myös lähikeräysten ollessa kiellettyjä tai rajoitettuja: Mobile Pay, pankkiyhteydet sekä nettilahjoitussivu, jolle on muodostettu lyhyt ja helppo osoite yhteisvastuu.fi/mikkelituomio. Valtakunnalliset televisio-kampanjat ovat edelleen ohjelmassa, kauppojen kassoille sijoitetaan keräyslippaita, ja some-postauksia keskitetään kampanjan alkuun.

1.3.21 Muu seurakuntatyö

Toiminta-ajatus

Muu seurakuntatyö painottuu erityisprojekteihin sekä ystävyyssurakuntatoimintaan, jonka tarkoituksena on edistää Mikkelin tuomiokirkkoseura-

kunnan ja sen ystävyysseurakuntien keskinäistä yhteyttä ja vuorovaikutusta. Myös vapaaehtoistyö sisältyy muuhun seurakuntatyöhön.

Muu seurakuntatyö sisältää lisäksi muun muassa papiston koulutusten ja matkojen, seurakuntatyön sopimusten ja alue- ja tukitiimien kuluja.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

-

Tavoite 2: Ystävyysseurakuntavierailujen järjestäminen

Yhteydet ystävyysseurakuntiin olivat rajalliset maailmanlaajuisen koronaepidemian vuoksi. Yhteyksiä on pidetty yllä puhelimitse, sähköpostilla ja joulu-muistamisin. Seurakunnassamme on kerätty kolehteja ystävyysseurakunnille.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Ystävyysseurakuntavierailujen toteuttaminen on haasteellista epidemian ja matkustusrajoitusten vuoksi. Matkustaminen tulee myös kalliimmaksi. Lienee tarpeellista miettiä myös erilaisia yhteydenpidon tapoja ystävyysseurakuntien kanssa.

1.3.22 Hyvä teko tarttuu -hanke

Hyvä teko tarttuu- osallisuuden ja vapaaehtoisuuden kehittäminen Mikkeliissä- ESR-hanke.
Hankeaika 1.9.2019 – 31.12.2021.

Toiminta-ajatus

Mikkeliiläisiä työikäisiä osallistetaan vapaaehtoistoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen yhdessä seurakunnan työntekijöiden ja eri alojen toimijoiden kanssa. Vapaaehtoistoimintaan kehitetään helposti lähestyttäviä ja toteutettavia, monipuolisia osallistumismuotoja jo olemassa olevien toimintojen lisäksi.

Seurakunnan yhteiskunnallisen osallisuuden vahvistaminen, uusien toimintamuotojen luominen ja mallintaminen seurakuntatyöhön madaltaa osallistumiskynnystä, mahdollistaa uusien yleisöjen kohtaamista sekä vahvistaa myönteistä mielikuvaa ja tietoisuutta seurakuntatyöstä.

Hankkeen tavoitteet 2019-2021

1. Työikäisten mikkeliiläisten osallisuus vahvistuu.
2. Hyvinvointi lisääntyy.
3. Ulkopuolisuuden kokemukset vähenevät.
4. Vapaaehtoistoimijuuden kautta tuetaan ja kehitetään työelämävalmiuksia.
5. Kehitetään lisää yhteisiä toimintamalleja ja -tapoja Mikkelin vapaaehtoistoimijoiden kesken.
6. Seurakunnan toiminnassa kansalaistoimijalähtöinen toimintatapa vahvistuu.

Hankkeen toimenpiteet

1. Kartoitus: Kartoitetaan Mikkelin tuomiokirkko-seurakunnassa ja Mikkeliissä toteutettavia vapaaehtoistyön muotoja.
2. Kokeilut: Kehitetään uusia osallisuuden ja vapaaehtoistoiminnan muotoja kokeilukulttuurin keinoin.
3. Verkostoituminen: Luodaan yhteyksiä ja uusia toimintamuotoja vapaaehtoistoimijoiden, vapaaehtoisten sekä osallisuutta vahvistavien tahojen kanssa.
4. Koulutus: Järjestetään vapaaehtoisille, yhteistyökumppaneille ja työntekijöille osallisuutta vahvistavaa koulutusta.
5. Vapaaehtoispankki: Kehitetään vapaaehtoispankkijärjestelmää vapaaehtoistehtävien ja tekijöiden yhdistämiseksi helposti.

Tavoitteiden toteutuminen

Vapaaehtoistoimintaa ja osallistumismahdollisuuksia toteutettiin työikäisille mikkeliiläisille runsaasti hankkeen työntekijäresurssi sekä koronan aiheuttamat poikkeusolot huomioiden. Kaikkiin toimintoihin tavoitettiin työikäisiä. Uusia vapaaehtoisia on osallistunut toimintaan vuoden 2020 loppuun mennessä 114 henkilöä hankkeen alusta alkaen (syyskuu 2019).

Hankkeen vaikutuksena vapaaehtoistoiminnan sekä sen erilaisten toimintamuotojen näkyvyys on lisääntynyt. Tarjoamalla monipuolisesti toimintaa ja osallistumismahdollisuuksia osallisuus seurakunnan toiminnoissa on vahvistunut. Tutkimusten mukaan vapaaehtoistoiminta lisää hyvinvointia, vähentää ulkopuolisuuden kokemuksia sekä tukee ja kehittää työelämävalmiuksia.

Kansalaislähtöinen toimintatapa vahvistui työikäisiltä mikkiläisiltä saatujen ideoiden kehittyessä toiminnaksi. Toimintojen suunnittelussa ja käynnistämässä on ollut mukana vapaaehtoisia ja seurakunnan henkilökuntaa. Keväällä 2020 käynnistyivät välipalakerho (Otavassa), lounastreffitointi lapsiperheiden kohtaamispaikka Kopassa, Hyvät hessut-nuorten vertaisryhmä, Hyvä teko tarttuu-kehittäjätiimi sekä Nuorten vaikuttajaryhmä. Yhteisvastuukeräykseen osallistuttiin rekrytoimalla uusia kerääjiä. Kesän jälkeen uusina osallisuuden – ja vapaaehtoistoiminnan muotoina käynnistyivät Hyvän mielen somejulkaisut-ryhmä, luontotoiminta ja Kädentaitoja sydämellä-ryhmä. Hankkeen tapahtumista vahvasti näkyvyyttä saivat Valoa pimeyteen tapahtuma 21.11. sekä Joulun Rauhaa-hyväntekeväisyyskonsertti 13.12.

Kansalaistoimijalähtöistä toimintatapaa sekä käynnistyneiden toimintojen juurruttamista vahvistamaan perustetut HTT-kehittäjätiimi sekä HTT-työntekijätiimi toimivat yhdessä ja erikseen. Kehittäjätiimi koostuu aktiivisista vapaaehtoisista, ja työntekijätiimissä on edustettuna seurakunnan eri työalat.

Seurakuntamme alueellista yhteistyötä toteutettiin aluekappalaisten ja hankkeen säännöllisissä kokouksissa. Alueellisella yhteistyöllä välitetään tietoa ja jaetaan kokemuksia alueiden vapaaehtoistoiminnasta, hankkeen toiminnoista sekä yhteistyön mahdollisuuksista.

Kartoitus seurakuntamme vapaaehtoistoiminnan muodoista valmistui. Kartoitus on jaettu Teams:n välityksellä koko henkilökunnan tietoon. Kartoituksen tulokset esitellään henkilöstölle seurakunnan työntekijäkokouksessa.

Verkostoyhteistyö tiivistyi. Uutena eri toimijoita yhdistävänä toimintana toteutui Porukalla- ESR-hanke, jossa Hyvä teko tarttuu-hanke oli osatoittajana lokakuun loppuun asti. Hankkeemme osallistui verkostoyhteistyömallin kehittämiseen, vapaaehtoisten välittämiseen vapaaehtoistehtäviin, vapaaehtoisten fasilitointiin sekä hankkeen päättyessä hävikkiruokajaon organisoinnin rekrytoitiin, tuottaen vapaaehtoisen tehtävään. Tavoite luoda uusia toimintamalleja ja -tapoja muiden vapaaehtoistoimijoiden kanssa toteutui. Verkostoyhteistyön tuloksena toimijat ovat entistä tutumpia

toisilleen ja osallistumismahdollisuuksia jaetaan toimijoiden asiakkuuksille jatkossakin.

Opiskelijayhteistyö toteutui Suomen Nuoriso-opiston nuoriso- ja yhteisöohjaajaopiskelijoiden, Esedun tutor-opiskelijoiden ja Xamkin yhteisöpedagogiopiskelijoiden kanssa.

Erityinen vuosi aiheutti hankkeen toiminnoissa peruuntumisia ja aikataulumuutoksia. Ryhmien kokoontumisia ja retkiä ovat säädelleet alueelliset kokoontumisrajoitukset ja ohjeistukset. Toimintoja on toteutettu etänä, muutetuin ajankohdin tai pienemmällä ryhmällä. Mikkelin vapaaehtoistomijoiden kanssa yhteistyössä toteutettava Hyvä teko tarttuu – tapahtuma siirrettiin vuodelle eteenpäin lokakuulle 2021.

Joulun Rauhaa- hyväntekeväisyyskonsertti oli tarkoitus toteuttaa kolmen konsertin kokonaisuutena. Korona-tilanteen vuoksi se toteutettiin ilman yleisöä striimattuna seurakunnan Youtube-kanavan kautta 13.12.2020. Tallenne oli katsottavissa You tube-kanavalla määräaikaista.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Hankkeen viimeisen vuoden tavoitteena on uusien jalansijaa saavuttaneiden toimintojen ja toimintatapojen juurruttaminen osaksi seurakuntamme toimintaa. Juurruttamisessa huomioidaan hankkeen henkilöstön roolin korvaaminen.

Vapaaehtoistoiminnassa mahdollistetaan jatkossakin pop up-tyyppinen osallistuminen.

Toimintojen kehittämisessä kokeillaan etätoimintoja. Esimerkiksi luontoetätoiminta (etäluontoilu) mahdollistaisi osallistujien luontoyhteyden vahvistamista ja kokemusten jakamista etäyhteyksien välityksellä. Tämän tyyppinen toiminta mahdollistaa kuulumisen ryhmään ilman fyysistä läsnäoloa, mikä voi olla hyvinvoinnin kannalta merkityksellistä tässä ajassa.

Verkostoyhteistyöllä pyritään luomaan toiminta- ja viestintärakenteita, jotka palvelevat hankeajan jälkeistä toimintaa.

Vapaaehtoistyö.fi- järjestelmän käyttöastetta pyritään lisäämään kouluttamalla henkilökuntaa yhteistyössä Mikkelin vapaaehtoistojien verkoston kanssa. Uusien vapaaehtoisten ja osallistujien tavoittamiseksi käytetään monipuolisia viestintäkanavia. Selvitetään Mobile Pay- mahdollisuutta Joulun rauhaa- hyväntekeväisyyskonsertin lahjoituskanavaksi.

Hyvä teko tarttuu -hanke ideoi monenlaista toimintaa. Kuva Laajalammen laavun luontotoiminnan suunnittelusta.

1.3.23 Ympäristötoimikunta

Seurakunnassa toimii kirkkoneuvoston toimikaudeseen asettama ympäristötoimikunta, jonka tehtävänä on kehittää kaikkea seurakunnan toimintaa siten, että se olisi kestävä kehityksen mukaista. Seurakunnan ympäristötyö on laaja-alaista ja perusteellista. Se nivoutuu läpäisyperiaatteella kaikkien seurakunnan toimintaan. Ympäristötyöhön osallistuu sekä seurakunnan työntekijöitä että aktiivisia luottamushenkilöitä.

Kirkolla on oma vapaaehtoinen ympäristödiplomi-järjestelmä. Ympäristödiplomi on kirkkohallituksen myöntämä todistus seurakunnalle ympäristöjärjestelmän käyttöönotosta ja ympäristödiplomikriteerin täyttämisestä. Diplomin avulla seurakunta tai seurakuntayhtymä voivat paremmin ottaa ympäristönäkökohdat huomioon omassa toiminnassaan. Diplomin kriteerit ovat vaativat. Diplomin saaminen edellyttää minimivaatimusten täyttymistä.

Nuo minimitalvoitteet ovat Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan diplomihakemuksessa monissa kohdin reilusti ylitetty.

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunta haki vuonna 2020 ympäristödiplomia viidennen kerran. Ensimmäisen kerran diplomi myönnettiin vuonna 2004. Toimenpiteet tämän kertaisen diplomin hakemiseksi käynnistyivät vuonna 2019 ympäristökatselmuksen toteuttamiseen liittyvillä toimenpiteillä. Katselmuksen pohjalta laadittiin seurakunnan ympäristöohjelma, jolla seurakunnalle haettiin Kirkon ympäristödiplomia vuosiksi 2020-2025. Diplomin auditointi toimitettiin 16.10.2020. Kirkkohallituksen virastokollegio myönsi istunnossaan 17.12.2020 Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnalle Suomen ensimmäisenä seurakuntana 5. kerran Kirkon ympäristödiplomin.

Ympäristödiplomin auditointipäivä Susiniemessä.

Seurakunta on kehittänyt esimerkiksi jo vuosien ajan luomu- ja lähiruuan käyttöä järjestämässään ruokahuollossa ja tarjoiluissa. Susiniemen leirikeskus on portaalla 5/6 ja seurakuntakeskuksen keittiö portaalla 4/6 Portaat luomuun -ohjelmassa. Susiniemessä luomun osuus oli 25 % elintarvikkeista. Seurakunta on myös Reilun kaupan seurakunta.

Seurakunnan metsätiloille haettiin luomusertifiikaattia syksyllä 2020.

1.4 Tukipalvelut

1.4.1 Talous- ja yleishallinto

Visio

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan taloushallinto tuottaa oikea-aikaisesti riittävän laajapohjaista ja oikeaa tietoa taloudesta ja raportoi siitä selkeästi. Asiakaspalvelu on asiantuntevaa ja positiivista. Taloushallinto tuottaa taloudellista lisäarvoa seurakunnalle.

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan yleis-, henkilöstö-, toimisto- ja tietohallintopalvelut ovat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kärkitasoa laadun, saatavuuden ja käyttöasteen perusteella arvioituna.

Toiminta-ajatus

Taloushallinnon tehtävänä on huolehtia taloudellisten resurssien hallinnoinnista ja talouteen liittyvistä toiminnoista sekä tuottaa talouteen liittyvää tietoa päätöksentekoa ja toiminnan ohjauksen varten. Taloushallinto vastaa myös investointien rahoituksen suunnittelusta sekä varainhoidosta. Taloushallinnon keskeinen tehtävä on sekä sisäisten että ulkoisten asiakkaiden palveleminen. Osa talous- ja henkilöstöhallinnon rutiineista on ulkoistettu Kirkon palvelukeskukselle.

Yleishallinto huolehtii seurakunnan yleis- ja henkilöstöhallinnon palveluista, tulostus-, monistus- ja puhelinpalveluista sekä tietohallintopalveluista yhteistyössä IT-aluekeskuksen kanssa, tuottaen seurakuntatyölle, tukipalveluille ja hautaustoimelle asiantuntijapalvelut ja työvälineet seurakunnan perustehtävän ja hautaustoimen tehtävien laadukkaaksi ja kustannustehokkaaksi hoitamiseksi.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Taloushallintoon ja palkanlaskentaan liittyvien prosessien ja taloustoimiston henkilöstön työnjaon kehittäminen sekä Kipan käytäntöjen ja prosessien kehittämiseen vaikuttaminen
Hallinnon sekä talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävissä ja henkilöstössä tapahtui merkittäviä muutoksia vuoden 2020 aikana. Hallintojohtaja Markku Salmi jäi eläkkeelle 1.11.2020 lukien. Muutokseen valmistauduttiin kirkkovaltuuston keväällä 2020 tekemin päätösin muokkaamalla virkoja ja viranhaltijoiden tehtäviä uudestaan sekä henkilöstöön liittyvin sisäisin järjestelyin. Hallintojohtajan virka lakkautettiin ja tukipalvelujen ja hautaustoimen johtavaa viranhaltijaa varten perustettiin talousjohtajan virka. Talouspäällikön virassa olleelle Tiina Snickerille annettiin viranhoitomääräys talousjohtajan

virkaan. Tehtävien järjestelyihin lukeutui mukaan myös HR-asiantuntijan viran perustaminen. Virkaan määrättiin henkilöstösihteeri Jenni Paajanen. Talouspäällikön virka lakkautettiin eikä henkilöstösihteerin tehtävää enää täytetty. Edellä mainittujen muutosten lisäksi 1.12.2020 lukien eläkkeelle jääneen Paula Sirviön hoitama kirjanpitäjän virka lakkautettiin. Taloushallintoon perustettiin 1.8.2020 lukien taloushallinnon asiantuntijan virka, johon valittiin Anne Pastinen. Taloushallinnon asiantuntijan tehtäviin kuuluvat monipuoliset taloushallinnon tehtävät ja osittain aiemmin talouspäällikön tehtäviin kuuluneet tehtävät.

Tehtävämuutokset ovat edellyttäneet pitkäjänteistä suunnittelua, tehtäväkuvausten tarkastelua ja hienosäätöä, uusien työtapojen käyttöönottoa sekä sähköisten järjestelmien laajaa hyödyntämistä. Muutoksen on mahdollistanut hyvä ja luottamuksellinen yhteistyö Kipan kanssa. Kipan tehtäväksi on siirretty mahdollisimman paljon taloushallinnon rutiinitehtävistä. Vuonna 2019 alkanut kirjanpidon hoitamisen muutos ns. laajan kirjanpidon palveluna Kipan toimesta on osoittautunut kuluineen syksyn aikana onnistuneeksi muutokseksi. Kaiken kaikkiaan uusi organisaatio vaikuttaa toimivalta.

Talusojohtaja Tiina Snicker toimi kertomusvuonna Kipan johtokunnan varapuheenjohtajana ja suurten seurakuntatalouksien Kipan kehittämisryhmän jäsenenä, mikä on mahdollistanut suoran vaikuttamisen Kipan ja seurakuntien väliseen yhteistyöhön. Kipan prosessien kehittämiseen vaikutettiin myös suoralla palautteella sovittujen toimintatapojen mukaisesti.

Tavoite 2: Uuden kirkkolain edellyttämät muutokset hallinnoissa ja seurakunnan säännöissä sekä henkilöstöhallintoon liittyvien sääntöjen ja ohjeistojen päivittäminen

Uusi kirkkolaki ei astunut voimaan vuonna 2020, joten sen edellyttämiä muutoksia ei tehty sääntöihin. Johtamisjärjestelmämuutoksen edellyttämät muutokset tehtiin keskeisiin sääntöihin.

Tavoite 3: Asianhallintajärjestelmän käyttöönotto
Syksyllä alkoi valmistautuminen Domus-asianhallintajärjestelmän käyttöönottoon asiaan liittyvillä koulutuksilla. Tavoitteena oli ottaa järjestelmä laajaan käyttöön 1.1.2021, mistä lukien luottamus-

elinten kokousmateriaali ja pöytäkirjat tallennetaan sähköiseen muotoon samoin kuin viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat. Myös sopimuskanta vietään Domukseen. Asianhallintajärjestelmää tultaan myöhemmin hyödyntämään muussakin sähköisessä arkistoinnissa.

Tavoite 4: Virka- ja työehtosopimusten paikallisen täytäntöönpano ja seuranta

Uusi virka- ja työehtosopimus tehtiin koronavirusepidemian aiheuttamissa poikkeusoloissa ja se on voimassa 1.4.2020 – 28.2.2022. Sopimuksen edellyttämät muutokset toteutettiin. Uuden virka- ja työehtosopimuksen myötä harkinnanvarainen palkanosa muuttui suorituslisäksi 1.1.2020 lukien. Suorituslisäprosessiin ei tehty muutoksia syksyllä 2020.

Muuta

Syksyllä 2020 toteutettiin työterveyshuollon kilpailutus edellisen sopimuksen sopimuskauden päättymisen vuoksi. Kilpailutuksen voitti Mehiläinen Oy. Työterveyshuolto siirtyy uudelle toimijalle 1.3.2021 lukien.

Syksyllä 2020 päätettiin myös teleoperaattorin vaihtumisesta Hanselin kilpailutuksen myötä. Teleoperaattori vaihtuu Teliaksi maaliskuussa 2021.

1.4.2 Kirkkoherranvirasto

Toiminta-ajatus

Kirkkoherranvirastossa palvellaan asiakkaita kirkollisiin toimituksiin ja tilavarauksiin sekä 1.1.2020 alkaen hautainhoitoon liittyvissä asioissa. Asiakaspalvelu on laadukasta.

Kirkonkirjojenpitoon liittyvät asiat siirtyivät 1.1.2020 alkaen Kouvola aluekeskusrekisterin hoidettavaksi.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Asiakaspalvelun kehittäminen uudessa tilanteessa

Kirkkoherranviraston sisäinen palvelujaottelu poistettiin ja kaikki kolme työntekijää vuorollaan hoitavat varauksia ja hautausasioita. Ulospäin seurakuntalaisille tuo muutos tuskin näkyi. Vuosi

oli lähes kokonaan etävastaanottoja ja toimiston avaamisen toivotaan tapahtuvan mahdollisimman pian. Osan aikaa työtä tehtiin vuorotellen etätöyänä. Asiakkaat ovat tulleet palveluksi. Työn kehittäminen vaikeutui työtiimissä olleiden virkavapauksien ja erityisjärjestelyjen vuoksi. Yhteisesti on sovittu, että asiakaspalvelun ja prosessien kehitystyö jatkuu vuonna 2021.

Tavoite 2: Sujuvat asiakaspalveluprosessit

Toiminnoissa poistettiin se, että asiakas joutuu asiaa hoitaessaan asioimaan useamman työntekijän kanssa. Kaikki kolme kirkkoherranviraston työntekijää pystyvät hoitamaan tehtäväkuvaansa kuuluvat asiat alusta loppuun.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Koronatilanteen jatkuessa toimitaan edelleen puhelinpalveluna ja verkossa. Viraston tilojen ja toimintojen järkevää kierrättämistä on jo mietitty. Kaikilla työntekijöillä on omat työhuoneet ja töitä kierrätetään. Pohdittavaksi nyt jää, olisiko järkevää kierrättää työhuoneita työtehtävien mukaan, koska yksi kolmesta huoneesta on liian pieni asiakkaiden vastaanottamiseen, kun ovet taas avataan asiakkaille.

1.4.3 Tietohallinto

Kouvola IT -aluekeskus tuottaa sopimuseurakunnille Kirkkohallituksen vaatimusten mukaiset tietotekniset perustoiminnot. Vaatimusten täyttyminen on perusedellytys Kirkko-verkossa toimimiselle ja kirkon yhteisten tietojärjestelmien käyttämiselle, kuten Kirjuri-järjestelmän käyttämiselle. Tämän lisäksi tarjotaan lisätoimintoja aika- ja osaamisresssin puitteissa. Toimintaa ohjaa kirkkolaki ja kirkkohallituksen tietoturvamääräykset, koko kirkon tietohallintostrategia ja paikallisten seurakuntien strategiat.

Lähes koko Mikkelin hiippakunnan kattava Kouvola aluekeskus vastaa myös Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan IT-järjestelmien ylläpitämisestä, kehittämisestä sekä käyttäjätuesta.

IT -aluekeskuksen hallinnosta vastaa tietohallintopäällikkö ja IT-alueen johtokunta, jossa on pysyvästi Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan edustus.

Vuonna 2019 alkaneella valtuustokaudella IT-aluekeskuksen johtokunnan puheenjohtajana aloitti talouspäälikkö Tiina Snicker. Koko aikaista henkilöstöä IT-alueella oli vuoden 2020 lopussa 10. Työtiloja on usean seurakunnan alueella. Yksi keskuksen IT-asiantuntijoista on sijoitettu Mikkeliin.

Painopistealueita olivat IT-infrastruktuurin rakentaminen vastaamaan kirkon yhteisiä tietoturva-vaatimuksia, tietoturvallisuuden parantaminen, tietojärjestelmien toiminnan turvaaminen sekä käyttäjätuesta huolehtiminen.

Strategian mukaiset toiminnalliset tavoitteet vuosille 2020-2022 on määritelty seuraavasti:

1. IT-infrastruktuurin kehittäminen
  - Pilvipalveluiden (esim. O365) käyttöönotto ja kehittäminen
  - Tietoliikenneyhteyksien kustannustehokas uusiminen ja kehittäminen
2. Käyttäjätuen kehittäminen
  - O365-palveluiden ohjeistus ja neuvonta
  - O365-lisenssihallinnan kehittäminen
  - verkkokoulutusympäristön käyttöönotto
  - IT-aluekeskuksen intran uudistaminen
3. Tietoturvan ja tietosuojasioiden kehittämisen
  - It-alueen resurssien organisointi
  - ohjeistus, koulutus ja perehdytys
  - EU:n tietosuojasetuksen huomioiminen IT-alueen ja seurakuntien tietotekniikassa

Kirkon IT-palveluita on kehitetty keskushallinnon toimesta kirkon tietohallintostrategian mukaisesti, ja tätä kehitystä on seurattu tuomiokirkkoseurakunnalle soveltuvien uusien sovellusten ja palveluiden käyttöön ottamiseksi. Uuden tietohallintostrategian valmistelu on meneillään, ja työskentelyssä otetaan aiempaa paremmin huomioon seurakuntien asiantuntemus.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Korona edisti O365-ohjelmien käyttöönoton laajentamista seurakunnissa. Teams-sovellusta opeteltiin alkuvuodesta, kun etätö toi akuutin tarpeen verkkopalavereille. Teamsia käytetäänkin nyt laajasti seurakunnissa. Myös muut O365 pilvipalvelut osoittautuivat toimiviksi pandemian aikana. Tietoliikenneliittymien uusimista Meraki-järjestelmän

puolelle laajennettiin ja samalla tehtiin yhteisen langattoman verkon uusimista Meraki-alustalle. Vanha langaton verkkoympäristö poistettiin käytöstä maaliskuussa.

2. O365-palveluiden neuvontaa toteutettiin lähitukena ja helpdeskin kautta. Kirkkohallitus järjesti kahvivartti-nimen alla lyhyitä tietoisku-tyyppisiä koulutuksia O365-sovelluksiin. Lisenssien hallintaa tehtiin yhteistyössä muiden it-alueiden ja Kirkkohallituksen kanssa. Tikettijärjestelmän uudistamista viivytti uuden tikettijärjestelmän rajapintojen uusiminen ja pilvipalveluiden aiheuttama työkuorma. Käyttölupahallinnan uusi pilvessä toimiva versio saatiin käyttöön marraskuussa. Samoin It-alueen intran uusi Sharepoint-pohjainen sivusto julkaistiin loppuvuodesta.

3. Tietoturvan osalta vuoden 2020 aikana tuli uusia vaatimuksia, joita on syytä huomioida 2021 toiminnassa. Tietomurtojen riski on selkeästi kasvanut ja vaatii toimenpiteitä niin tietoturvaorganisaation kuin tietoteknisen ympäristönkin osalta. Tietosuojan osalta ei ole tullut esiin sellaisia tilanteita, jotka olisivat aiheuttaneet tietosuojan osalta tietosuojavaltuutetun toimistolle raportoitavia tapahtumia. Tietosuojavastaava on antanut ohjeita ja selvittänyt tietosuojaan liittyviä kysymyksiä, jos niitä on seurakunnista esitetty.

IT-aluekeskuksen vuoden 2020 budjetti alittui hie-man toteutuneiden kustannusten ollessa 95,5 % budjetoidusta.

1.4.4 Kiinteistötoimi

Toiminta-ajatus

Kiinteistötoimen tehtävänä on ylläpitää seurakunnan toiminnoissaan tarvitsema kiinteistökanta siten, että toimitilat ovat asianmukaisessa kunnossa. Lisäksi tehtävänä on turvata kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kirkko- ym. rakennusten säilyminen. Kiinteistötoimi vastaa seurakunnan investointien hallinnoinnista ja niihin liittyvistä hankinnoista.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Kevättalvella maailmanlaajuisesti levinnyt koronaepidemia ja sitä seuranneet kokoontumisrajoitukset eivät käytännössä antaneet mahdollisuutta

normaaliin kanssakäymiseen seurakuntalaisten kanssa. Edellä mainitusta johtuen kirkon palvelutehtävien osittainen siirtäminen vapaaehtoisten hoidettavaksi ei toteutunut.

Tavoite 2: Kiinteistöjen avainturvallisuuden kehittäminen

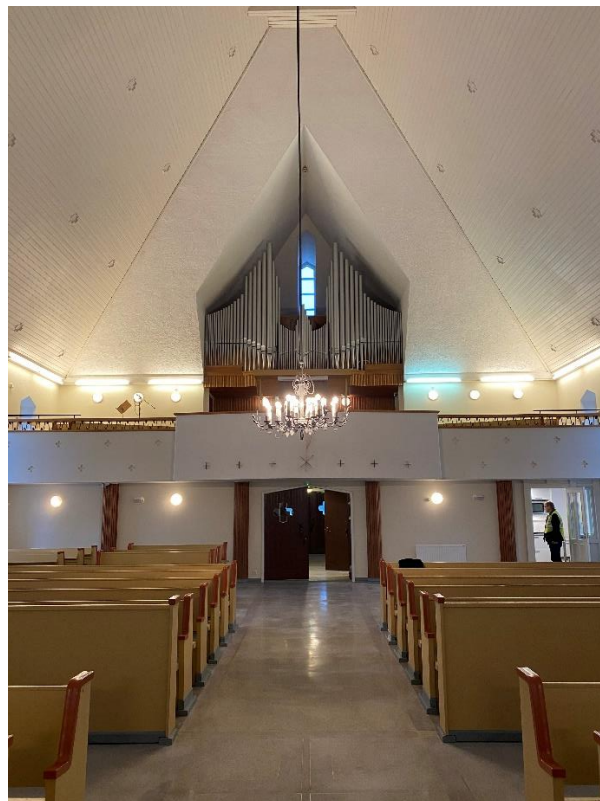
Seurakunnan kiinteistöjen lukitusjärjestelmäksi valittiin iLOQ S5 Online. Kantakaupungin osalla lukitukset saatiin pääosin uusittua ja alueiden kiinteistöjen osalla uusinta toteutetaan kevään 2021 aikana. Uuden järjestelmän myötä avaimenhaltijalla on pääosin käytössään vain yksi avain, jolle voidaan määritellä tarvittavat kulkuoikeudet seurakunnan eri kiinteistöihin. Lukitusjärjestelmä on kiinteistötoimen hallinnoima.

Tavoite 3: Kiinteistöseurannan ja – huollon kehittäminen

Kiinteistöt, joissa eri toimintoja (LVIS) ohjaa automaatiojärjestelmä on saatettu etävalvonnan piiriin ja näin järjestelmien toimintoja voidaan seurata ja ohjata tietokoneella yhteisen valvontaportaalin kautta.

Fyysisiä kiinteistöjen tarkastus ja huoltokäyntejä toteutettiin osin parityöskentelynä, jolloin huolto- toimet saatiin kokonaisvaltaisemmin hoidettua.

Talousarviovuodelle ajoittuneet investointihankkeet toteutuivat suunnitellusti.

Haukivuoren kirkon kirkkosali remontoitiin vuonna 2020.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Valmiuksia poikkeusoloissa toimimiseen on edelleen kehitettävä ja haettava tältä osin toimivia ratkaisuvaihtoehtoja eri toimitilojen ja tilaisuuksien osalle.

Metsätalous

Metsätalouden tavoitteena on vakaan tuoton tuottaminen. Hakkuut ja hoitotoimenpiteet pohjautuvat metsäsuunnitelmaan. Metsänhoidossa otetaan huomioon metsien virkistyskäyttö, maiseman- ja riistanhoito sekä suojeluarvot.

Metsätalouden budjetoidut tuotot vuodelle 2020 olivat 412.500 euroa. Toimintatuottoja on tuloslaskelmassa yhteensä 613.000 euroa. Yhteissumma sisältää tonttien myynnistä kertyneitä pysyvien vastaavien myyntivoittoja 239.000 euroa. Kun myyntivoitot eliminoidaan metsätalouden tuotoista, on niiden yhteissumma 374.000 euroa. Tuloista puunmyyntituotot olivat noin 323.000 euroa ja maanvuokratulot 43.000 euroa. Puunmyyntikulut alittivat budjetoidun määrän 47.000 eurolla.

Vuoden 2020 aikana myytiin kaksi leimikkoa. Toinen niistä sijaitsi tilalla Pökkää 4:12 ja toinen tiloilla Honka-Metiäinen 4:74 ja Mustalampi 4:75. Leimikoiden arvioitu puumäärä oli 7.700 kiintokuutiometriä. Ainespuuta luovutettiin mittaustodistusten mukaan 8096 m³.

Hakkuiden toteutuminen metsäsuunnitelmaan verrattuna on seuraava:

	MS	2020	KA 2012-2020
Uudistushakkuu	18,0 ha	12,1	12,8
Harvennus	55,9 ha	34,3	43,5
Ensiharvennus	43,5 ha	30,9	36,9
Yp-poisto	3,5 ha		1,7
Vuosihakkuut	10 200 m ³	8 096	9 768
Tukkipuu		3 904	4 104
Kuitupuu		4 192	5 706

Metsätalouden toimintakulut olivat vuonna 2020 noin 118.900 euroa. Metsänhoitotöiden pinta-alat ja vertailu metsäsuunnitelmaan on seuraavassa taulukossa.

	MS	2020	KA 2012-2020
Luontainen uudistaminen	2,7 ha	0,0	0,6
Kylvö	0,8 ha		1,6
Istutus	17,2 ha	7,0	10,5
Ennakkoraivaus	10,2 ha	30,2	26,4
Mekaaninen raivaus	10,8 ha	1,8	0,6
Muokkaus	18,8 ha	4,9	12,3
Täydennysistutus	1,2 ha	0,0	
Perkaus, taimikonhoito ja nuoren metsän hoito	64,1 ha	28,7	39,9
Ojitus	4,7 ha	0,0	
Terveyslannoitus	0,9 ha	0,0	

Metsätalous sisältää myös hautausmaiden hakkuut ja taajama-alueiden puistomaisiin kohteisiin sisältyvät toimenpiteet. Näihin toimenpiteisiin liittyviä eriä seurataan erillistunnisteen avulla. Vuonna 2020 suurimpana tällaisena hankkeena oli Ristiinan hautausmaan harvennushakkuu. Erillistunnisteelle kohdistettujen toimenpiteiden tuotot olivat 2.160 euroa ja kulut 15.326 euroa. Nettokuluksi muodostui 13.166 euroa.

Seurakunnan metsätilat liitettiin luomusertifiointiin vuoden 2020 aikana.

1.4.5 Keittiötoimi

Toiminta-ajatus

Keittiötoimi tuottaa seurakuntatyön ja Susiniemen leirikeskuksen tarvitsemat oman toiminnan keittiöpalvelut Ristimäen ja Savilahden alue seurakunnissa sekä kokous- ja pitopalvelua seurakuntakeskuksessa ja Susiniemen leirikeskuksessa. Keittiötoimi tukee vapaaehtoisia keittiöissä ja seurakuntatyöntekijöitä alue seurakuntien tarjoilujen järjestämisessä sekä vastaa osasta Ristimäen ja Savilahden alue seurakunnan seurakuntatalojen suntion töistä. Lisäksi se ohjaa, tukee ja valvoo tarjoilukeittiöiden omatoimikäyttöä ja laitospalveluiden käyttöä.

Tavoitteiden toteutuminen

Keittiötoimi tuotti seurakuntatyön tarvitsemia kahvi- ja ruokatarjoiluja yhteensä 21599 (v. 2019; 43057) annosta. Annoksista Susiniemen leirikeskuksessa tarjottiin 13810 (v. 2019; 23386) kappaletta. Muun seurakuntatyön tarpeisiin tarjoiluja tuotettiin 7789 annosta. Ulkopuolisille myytyjä annoksia oli 910 (v. 2019; 2886), joista Susiniemen leirikeskuksessa tarjottiin 850 (v. 2019; 1340) kappaletta. Näiden lisäksi toimitettiin eväitä, tehtiin elintarvikehankintoja seurakuntatyölle ja vapaaehtoisvoimin toteutettaviin tarjoiluihin. Susiniemen elintarvikehankinnoissa lisättiin luomustuotteiden suhteellista osuutta viidellä prosentilla edellisvuodesta. Vuosi oli poikkeuksellinen koronan aiheuttamien tilaisuuksien peruuntumisen tähden sekä Susiniemessä että muussa keittiötoimessa.

Tavoite 1. Keittiöpalveluiden organisointi tai emännän rekrytointi. Viime vuosien aikana on keittiötoimea kehitetty keskittämällä, tarjoiluja supistamalla, ulkoistamalla ja tiivistämällä yhteistyötä seurakuntatyön kanssa. Syksyllä rekrytoitiin pitkältä ajalta uusi vakinainen emäntä määräaikaisen emännän tilalle, jotta välttämättömät keittiöpalvelut saadaan turvattua. Samoin rekrytoitiin keikkatyöntekijöiden sijaan kesän leirikaudelle Susiniemeen kausiemäntä.

Tavoite 2. Nettisivuston ajankohtaistaminen tila- ja tarjoilupalveluiden osalta. Nettisivuston tila- ja tarjoilupalvelusivuja uusittiin seurakuntalaisten ja tilavaraajien tarpeiden pohjalta. Nettisivuille kuvattiin keittiöt ja niiden käytettävissä oleva varusteet. Kuvien lisäämisen ja ohjeiden

päivittämisen lisäksi muutettiin aineisto saavutettavuus -muotoon yhdessä tiedotuksen kanssa. Lisäksi Susiniemen nettisivujen perusteellinen uudistaminen aloitettiin laadukkaammilla kuvilla ja ottamalla Susiniemen oma domain -osoite käyttöön.

Tavoite 3. Vapaaehtoistyön tukeminen.

Keittiötoimessa organisoitiin poistoon meneviä tarvikkeita ja kalusteita vapaaehtoistyön toimintaan, laadittiin vapaaehtoisille ohjeistukset turvalliseen tarjoilutoimintaan ja valmisteltiin keittiön vapaaehtoistehtävien kuvauksia vapaaehtoistyön sivustolle.

Yleisarvio/yleisen tason johtopäätökset työalan työstä.

Vuotta leimasi korona- virustaudin aiheuttamat äkillisesti muuttuvat olosuhteet. Haasteisiin reagoitiin nopeasti ja joustavasti. Keittiöpalveluihin ja Susiniemen siivoukseen jouduttiin luomaan uudet turvalliset toimintatavat. Rajoitusten vuoksi seurakuntatyön tarvitsemien tarjoilupalveluiden ja vapaaehtoistyön tukemisen tarve väheni edellisvuoteen määrällisesti merkittävästi. Tästä vapautuneella työajalla perustettiin valtaosa seurakunnan laitoskeittiöistä oheistiloineen ja huollettiin keittiöiden sekä seurakuntatalojen liinavaatteisto. Lisäksi perustettiin vastuukiinteistöiden sakastit ja kokoontumistilat kalusteineen. Näin vältettiin merkittävä osa aiemmin ulkopuolelta ostetun siivouksen tarpeesta. Myös Susiniemen tilat perustettiin omalla henkilöstöllä. Keittiötoimessa osallistuttiin kahden tarjoilukeittiön kalustuksen uusintaan ja Haukivuoren kirkon keittiöhankkeen toteuttamiseen sekä Susiniemen kuluneen kaluston uusimiseen. Ympäristödiplomin auditoinnissa Susiniemen keittiö ja muu keittiötoimi saivat kiitosta toiminnastaan.

Syksyllä 2021 eläköitynee jälleen yksi emäntä ja keittiöpalveluiden resurssit tulevat sitä ennen tarkastella. Keittiöpalveluiden kehittämistä tulee jatkaa vastaamaan seurakuntatyön tarpeita muuttuvassa toimintaympäristössä ketteräksi ja joustavaksi samalla työhyvinvointi ja keittiöpalveluiden turvallisuus turvaten. Nettisivustolla tilojen kuvien lisäämistä tulee jatkaa. Samoin vapaaehtoisten tukemista. Susiniemen markkinointia tulee kehittää ja uusia kulunutta kalustoa.

1.5 Hautaustoimi

Toiminta-ajatus

Hautaustoimen keskeisin tehtävä on huolehtia hautaamisesta kirkkolain, hautaustoimilain, terveydensuojelulain, sekä hautaustoimen ohjesäännön mukaisesti.

Hautaustoimi vastaa myös hautausmaiden yleishoidosta, seurakunnan kiinteistöjen piha-alueiden, puistojen, sekä hautainhoitorahastolle hoitoon annettujen hautojen hoidosta. Hautausjärjestelyistä huolehditaan omaisia tukien.

Jussi Romppainen aloitti erityisammattimiehenä hautaustoimessa.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 1: Vapaaehtoistyön kehittäminen

Koronaepidemian vaikutuksesta perinteiset hautausmaataalkoot jätettiin pitämättä. Vapaaehtoisia kynttilänsytyttäjiä ei myöskään etsitty järjestämällä kyselyä seuroille ja järjestöille. Kevätharavoinnit onnistuttiin suorittamaan välttävästi omin voimin ja ennestään kynttilöiden sytytyksessä olleista vapaaehtoisista löytyi tekijät vielä itsenäisyyspäiväksi ja jouluksi.

Tavoite 2: Ristiinan ja Vanhan pohjoisen hautausmaan uurna-alueiden suunnittelu ja rakentaminen

Vanhan pohjoisen hautausmaan osasto 6 ja osaston 5 rivit 14 ja 15 olivat valmiit juhannukseen mennessä. Maanrakennus Talpa Oy teki perustamistyöt ja asensi muistomerkkien aluspalkit. Istuttaminen ja nurmen kylvä tehtiin omana työnä.

Ristiinassa haudankaivuyrittäjä Tarris Oy aloitti uurna-aleen perustamistyötä loppukesällä rakentamalla rinteeseen kivipengerryksen suurista kivistä. Uurnasukuhauta-alueen pintamaa kuorittiin ja alue täytettiin puhtaalla hiekalla. Kesällä 2021 rakennustyötä jatketaan ylipuutarhurin tarkentuneiden suunnitelmien pohjalta muistomerkkipalkkien asentamisella ja nurmetus- ja istutustöillä.

Kuinka kehitämme toimintaa vuoden 2020 kokemusten pohjalta

Kokoontumisrajoitusten jatkuessa, keväiset haravoinnit 2021 hautausmailla pyritään toteuttamaan osittain vapaaehtoisten avulla, mutta yhteistä kokoontumista hartauteen tai ruokailuun ei järjestetä. Osallistujille voidaan esimerkiksi tarjota oma valmiiksi koottu eväspaketti.

Kausityöntekijöiden rekrytointi pyritään suorittamaan normaalisti, myös nuoria työntekijöitä palkaten. Tarvittaessa isommissa työpisteissä kuten Harjulla, taukoja varten tullaan vuokraamaan parakkitilaa, jotta turvavälit ja riittävä puhtaanapito saadaan ylläpidettyä.

1.6 Hallinto

1.6.1 Seurakunnan hallintoelimien keskeisimmät päätökset

Kirkkovaltuusto

Kirkkovaltuusto kokoontui kertomusvuonna neljä kertaa ja käsitteli yhteensä 53 asiaa. Keskeisimmät näistä olivat tilinpäätös ja henkilöstötilinpäätös, hallintojohtaja Markku Salmelle myönnetty virkaero, virkoihin liittyvät päätökset, joita olivat hallintojohtajan, talouspäällikön ja kirjanpitäjän virkojen lakkauttamiset sekä talousjohtajan, HR-asiantuntijan ja taloushallinnon asiantuntijan virkojen perustamiset sekä Tiina Snickerin määrääminen talousjohtajan virkaan. Kirkkovaltuusto teki esityksen tuomiokapitulille kirkkoherran vaalitivasta välillisenä vaalina, lakkautti kappalaisen viran ja erät muut virat, hyväksyi tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman sekä uudet kirkkoneuvoston ohjesäännön ja taloussäännön. Kirkkovaltuusto päätti myös kolmen rantakaavatontin myymisestä. Loka-kuussa kirkkovaltuusto suoritti kirkkoherranvaalin,

jossa kirkkoherraksi valittiin Arja Huuskonen. Kirkkovaltuusto hyväksyi myös vuoden 2021 tulovero-prosentin ja talousarvion.

Kirkkovaltuusto valitsi uudeksi tuomiorovastiksi Arja Huuskosen.

Kirkkoneuvosto

Kirkkoneuvosto kokoontui kertomusvuonna 10 kertaa. Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 203 kirkkovaltuustolle valmisteltavaa tai kirkkoneuvoston toimivaltaan kuuluvaa asiaa, joista viimeksi mainittujen joukossa olivat muun muassa Harjun toimisto- ja henkilöstötilojen suunnitelmien hyväksyminen ja urakoitsijoiden valinta, yhteistyösopimus liittyen Etelä-Savon yhteen sovittavaa perhekeskustoimintaan, seurakuntakeskuksen salien esitystekniikan uusiminen, Toimentuvan rakennusten lahjoittaminen partiolippukunta Toimenpojat ry:lle, asianhallintajärjestelmä Domuksen käyttöönotto, vartiointipalvelujen tuottajan valinta, Rouhialan seurakuntatalon ja asuintalon purku-urakasta päättäminen, metsätilojen luomusertifiointi, lähetysjärjestöjen ja muiden yhdistysten avustukset vuonna 2021, kirkon ympäristödiplomin anominen ja vuoden 2021 hinnastot. Pappien virkajärjestelyihin liittyviä päätöksiä tehtiin useita.

1.6.2 Aloitteet

Vuoden 2020 aikana ei tehty aloitteita.

1.6.3 Seurakunnan hallintoelimet

Kirkkovaltuusto

Kirkkovaltuuston puheenjohtajana toimi Petri Pekonen, varapuheenjohtajana Laura Jouhkimo, sihteerinä hallintojohtaja Markku Salmi 16.8.2020 saakka, 17.8.2020 alkaen sihteerinä toimi vs. hallintojohtaja Tiina Snicker, 1.11.2020 alkaen talousjohtaja Tiina Snicker ja pöytäkirjanpitäjänä hallinnon sihteeri Riitta Niemi.

Jäsenet

Bolz Tiina
Eskelinen Jyri
Hahtola Eeva-Riitta
Haponen Ulla
Hasanen Juha
Heinikainen Tiia
Härkönen Sirkka
Jouhkimo Laura
Kontinen Juha
Kuikka Seija
Leskinen Timo
Marttinen Unto
Nousiainen Jouko
Onttonen-Savolainen Anu
Paasonen Arto
Pekonen Petri
Peura Eija
Pietarila Vuokko
Puhakka Paavo
Pulliainen Liisa
Pöyry Jukka
Saari Eveliina
Sainio Antti
Siitari Keijo
Strengell Janne
Strengell Jarno
Tamski Minttu
Töyrynen Kirsi
Valjakka Monica
Valtola Oskari
Valtola Pirkko
Viitanen Marjaana
Vuori Juha

Kirkkoneuvosto

Kirkkoneuvoston puheenjohtajana toimi tuomiorovasti Juha Palm 17.8.2020 saakka. Puheenjohtajana 18.8.2020 alkaen toimi vs. kirkkoherra Eija Juuma

ja 15.9.2020 alkaen vs. kirkkoherra, 1.12.2020 alkaen vt. kirkkoherra Hilveliisa Ukkonen. Kirkkovaltuuston valitsemana varapuheenjohtajana toimi Eeva-Riitta Hahtola, sihteerinä hallintojohtaja Markku Salmi 16.8.2020 saakka, 17.8.2020 alkaen sihteerinä toimi vs. hallintojohtaja Tiina Snicker, 1.11.2020 alkaen talousjohtaja Tiina Snicker ja pöytäkirjanpitäjänä hallinnon sihteerinä Riitta Niemi.

Jäsenet

Palm Juha, pj./Juuma Eija, pj./Ukkonen Hilveliisa, pj.
Hahtola Eeva-Riitta, vpj.

Hasanen Juha
Karjalainen Urpo
Kontinen Juha
Leskinen Timo
Manninen Kari
Peura Eija
Pietarila Vuokko
Pulliainen Liisa
Strengell Jarno
Töyrynen Kirsi
Valjakka Monica

Läsnäolo- ja puheoikeudella:

Pekonen Petri, kirkkovaltuuston puheenjohtaja
Jouhkimo Laura, kirkkovaltuuston varapuheenjohtaja

Salmi Markku, hallintojohtaja
Snicker Tiina, talouspäällikkö
Hiiri Veikko, vs. tiedottaja

Juha Palm in lähtölounas kutsuvieraille pidettiin Kenkäverossa.

Tilintarkastus

KPMG Oy Ab
Vastuullinen tilintarkastaja JHT, HT Esko Säilä

Tarkastusvastuullinen tilintarkastaja KHT Mia Svensk

Johtoryhmä

Palm Juha, tuomiorovasti, pj./ Juuma Eija, vs. kirkkoherra, pj./Ukkonen Hilveliisa, vs./vt. kirkkoherra Juuma Eija, hallintopastori / Lukkonen Osmo, hallintopastori
Salmi Markku, hallintojohtaja/Snicker Tiina vs. hallintojohtaja
Snicker Tiina, talouspäällikkö /talousjohtaja
Paaanen Jenni, HR-asiantuntija 1.11.2020 lukien
Lehtonen Eija, sihteerinä

Johtokunnat

Oppilaitos- ja kansainvälisen työn johtokunta

Hokkanen Marita, pj
Eskelinen Jyri, varapj
Heinikainen Tiia
Korpijärvi Juha
Ruhanen Teija
Saraste Olli
Läsnäolo- ja puheoikeudella:
Palm Juha/Juuma Eija/Ukkonen Hilveliisa kirkkoneuvoston puheenjohtaja
Hahtola Eeva-Riitta, kirkkoneuvoston varapuheenjohtaja
Suihkonen Lassi, vs. diakonian ja erityistyöalojen johtaja
Pietiläinen Jaana, oppilaitospastori, esittelijä

Perheasiain neuvottelukeskukseen johtokunta

Valtola Pirkko, pj
Marttinen Unto, varapj
Karttunen Marje
Saari Eveliina
Seppälä Arto
Ukkonen Osmo
Läsnäolo- ja puheoikeudella:
Palm Juha/Juuma Eija/Ukkonen Hilveliisa kirkkoneuvoston puheenjohtaja
Hahtola Eeva-Riitta, kirkkoneuvoston varapuheenjohtaja
Suihkonen Lassi, vs. diakonian ja erityistyöalojen johtaja, esittelijä

Sairaalasielunhoidon johtokunta

Korhonen Tapani, pj
Pylkkänen Sirkka, varapj
Haponen Ulla
Ockenström Risto

Pöyry Paula
Vuori Juha
Läsnäolo- ja puheoikeudella:
Palm Juha/Juuma Eija/Ukkonen Hilveliisa kirkko-
neuvoston puheenjohtaja
Hahtola Eeva-Riitta, kirkkoneuvoston varapuheen-
johtaja
Suihkonen Lassi, vs. diakonian ja erityistyöalojen
johtaja
Haaparanta Maija, sairaalasielunhoitaja, esittelijä
Leino-Ehrnrooth Raila, sairaalasielunhoitaja

Anttolan alue seurakunta

Alueneuvosto

Miettinen Mikko, aluekappalainen, puheenjohtaja
Forsman Pauli
Korhonen Anniina
Korhonen Tapani
Kustaanheimo Juhana
Noponen Heli
Paunonen Assi
Pöllänen Heli
Salminen Veera
Salonen Mika
Viskari Pirkko
Leskinen Timo, kirkkoneuvoston edustaja

Haukivuoren alue seurakunta

Alueneuvosto

Liukkonen Markku, aluekappalainen, puheenjoh-
taja
Hannula Jorma
Kohvakka Ahti
Kohvakka Tuula
Niilo-Rämä Piia
Teittinen Leena
Pulliainen Liisa, kirkkoneuvoston edustaja

Ristiinan alue seurakunta

Alueneuvosto

Palm Pirjo, aluekappalainen, puheenjohtaja
Nousiainen Jouko, varapuheenjohtaja
Kolmisoppi Jenni
Paasonen Arto
Puhakka Paavo
Riikonen Marjukka
Strengell Janne
Talo Johanna

Töyrynen Kirsi, kirkkoneuvoston edustaja
Ristimäen alue seurakunta

Alueneuvosto

Ukkonen Hilveliisa, aluekappalainen, puheenjoh-
taja
Laitsaari Matti, varapuheenjohtaja
Heinonen Pirjo
Juutilainen Martti
Kauppinen Tarja
Kärkkäinen Kirsi
Lindbohm Johanna
Peura Eija
Rahikainen Jari
Sallinen Tuomas
Toivonen Maija
Manninen Kari, kirkkoneuvoston edustaja

Savilahden alue seurakunta

Alueneuvosto

Luukkonen Osmo/Kettunen Taru, aluekappalainen,
puheenjohtaja
Ervasti Kalle
Haukijärvi Heikki
Heikkilä Anja
Jumppanen Sami
Onttonen-Savolainen Anu
Soljasalo Sini
Varneslahti Veli-Ville
Hasanen Juha, kirkkoneuvoston edustaja

Suomenniemen alue seurakunta

Alueneuvosto

Martikainen Sari/Hanhikorpi Ruut, aluekappalai-
nen, puheenjohtaja
Härkänen Keijo, varapuheenjohtaja
Halinen Sirpa
Jääskeläinen Veijo
Pakarinen Tiina
Sillman Seppo
Pietarila Vuokko, kirkkoneuvoston edustaja

Ympäristötoimikunta

Luukkonen Osmo, puheenjohtaja
Jouhkimo Laura, luottamusenkilöedustaja
Eskelinen Krista, virkavapaalla (sijaisena vs. tiedot-
taja Veikko Hiiri)
Lappalainen Tarja

Nyström Jaana
Närhi Eila
Pasonen Marika
Salmi Markku
Vartiainen Arto
Ylönen Mari

Toimikunnan sihteerinä toimi tuomiorovastin sihteerinä Eija Lehtonen.

Kouvolan IT-alueen johtokunta

Snicker Tiina, puheenjohtaja

Seurakunnan edustajat kirkon yhteisissä hallintoelimissä

Kirkolliskokous

Hahtola Eeva-Riitta
Juuma Eija
Kuikka Seija, ensimmäinen varapuheenjohtaja
Kämäräinen Ville

Hiippakuntavaltuusto

Juuma Eija
Peura Eija

Tuomiokapituli

Palm Juha, tuomiorovasti 31.11.2020 asti

Kirkon palvelukeskuksen johtokunta

Snicker Tiina, varapuheenjohtaja

Yhteistyötoimikunta

Työntekijöiden edustajat:

Työsuojeluvaltuutetut

Hallinto:

Hallinnon sihteerinä Riitta Niemi

Varhaiskasvatus:

Lastenohjaaja Paula Gynther

Nuorisotyö ja lähetyskasvatus:

Nuorisotyönohjaaja Anna-Maija Halme

Diakoniatyö:

Diakonissa Mari Ylönen

Papisto, kanttorit ja perheneuvojat:

Aluekappalainen Osmo Luukkonen

Hautausmaa- ja kiinteistötyöntekijät:

Suntio Timo Finne

Pääluottamusmiehet

Aalto-Korpela Tiina, Kirkon alat ry
Luukkanen Risto, JUKO ry
Tiilikka, Eeva-Liisa, Kirkon alan unioni r.y.

Työnantajan edustajat:

Vartiainen Arto, kiinteistöpäällikkö, työsuojelupäällikkö 31.10.2020 asti, 1.11.2020 lukien HR-asiantuntija, työsuojelupäällikkö Jenni Paajanen
Palm Juha, tuomiorovasti/Juuma Eija, vs. kirkkoherra/Ukkonen Hilveliisa, vs./vt. kirkkoherra
Salmi Markku, hallintojohtaja/Snicker Tiina vs. hallintojohtaja/talousjohtaja

Yhteistyötoimikunnan puheenjohtajana toimii työsuojelupäällikkö. Varapuheenjohtajan vuonna 2020 toimi Mari Ylönen ja sihteerinä henkilöstösihteerinä 31.10.2020 asti.

1.6.4 Sisäinen valvonta

Päätöksenteko

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan päätöksenteko perustuu hyvän johtamis- ja hallintotavan mukaan julkisuusperiaatteeseen ja avoimuuteen. Päätöksentekoa ohjaa kirkkolaki ja – järjestys sekä muu seurakuntia koskeva lainsäädäntö sekä muut seurakuntia koskevat säännökset, määräykset ja ohjeet. Hallintoelinten esityslistat ja pöytäkirjat julkaistaan seurakunnan internetsivuilla salassapitomääräykset huomioon ottaen. Viranhaltijapäätöksistä pidetään numeroitua päätösluetteloa ja päätökset on perusteltu. Vuoden 2020 aikana valmistaututtiin Domus-asiakirjahallinnan käyttöönottoon 1.1.2021. Kirkkoneuvosto ei ole käyttänyt viranhaltijapäätöksiin siirto-oikeuttaan.

Toiminnan ja talouden suunnittelu

Seurakunnan toiminnan ja talouden järjestäminen on pyritty hoitamaan tarkoituksenmukaisesti palvelemaan seurakunnan perustehtävää sekä seurakuntalaisten tarpeita 24.5.2016 hyväksytyn strategian suuntaviivojen pohjalta. Toimintasuunnitelmassa asetettuja tavoitteita on arvioitu tilinpäätöksen yhteydessä. Arviointi nähdään tärkeänä pyrittäessä kehittämään toimintaa ja varautumaan muutoksiin.

Pitkäjänteiseen taloussuunnitteluun on panostettu. Kirkkoneuvoston vuonna 2017 hyväksymää henkilöstörakenteen kehittämissuunnitelmaa ja kirkkovaltuuston vuonna 2017 hyväksymää kiinteistöstrategiaa on toteutettu. Strategisen suunnittelutyön avulla pyritään ennakoimaan tulevia haasteita ja mahdollistamaan riittävän varhainen reagointi muutospaineisiin hallitun muutoksen aikaan saamiseksi. Taloussuunnittelu ja jatkuva raportointi luottamuselimille nähdään osana riskienhallintaa.

Kirjanpidon ja maksuliikenteen valvonta

Kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu kirkkolakia ja –järjestystä, soveltuvin osin kirjanpitolakia sekä kirkkohallituksen ja kirjanpitoasioiden neuvottelukunnan antamia ohjeita ja muuta lainsäädäntöä sekä seurakunnan taloussääntöä ja omia ohjeita. Taloushallinnon henkilöstö

on asiantuntevaa ja vastuunjako on selkeä. Sijaisuuksista on sovittu eikä vaarallisia työketjuja ole. Johtamisjärjestelmän mukaiset hyväksyntäketjut on määritelty ja taloussääntöä sekä kirkkoneuvoston ohjesääntöä on noudatettu. Seurakunta on Kirkon palvelukeskuksen, Kipan, asiakas. Taloushallinto ja palkanlaskenta hoidetaan yhteistyössä palvelukeskuksen kanssa sopimuksella sovitun työnjaon mukaisesti. Kirjanpitoon liittyvää yhteistyötä laajennettiin Kipan kanssa syksyllä 2019 ns. laajan palvelun käyttöönotolla. Vuoden 2020 aikana jatkettiin uusien toimintatapojen suunnittelemista ja juurruttamista.

Henkilöstöasiat

Henkilöstöasioista tehdään vuosittain erillinen henkilöstötilinpäätös.

Omaisuuksien hallinnointi

Seurakunnan omaisuus ja toiminta on kattavasti vakuutettu. Vakuutukset on kilpailutettu 2018-2019 vuodenvaihteessa. Omaisuuksien tuottoon kiinnitetään jatkuvasti huomiota jo osana talouden tasapainottamista. Hankinnat tehdään hyvän hallintotavan mukaisesti ja noudattaen lakia julkisesta hankinnoista sekä kirkkoneuvoston hyväksymää hankintasääntöä, joka uusittiin syksyllä 2020.

Tietohallinnon ja tietoturvan sisäinen valvonta

Tietohallinnon palveluista vastaa Kouvolan IT-aluekeskus. Sen toimintaa ohjaa mm. koko kirkon tietohallintostrategia ja kirkkohallituksen tietoturvamääräykset. Myös käyttöoikeuksien valvonnasta vastaa kirkkohallitus. Kaikki seurakunnan työntekijät ovat allekirjoittaneet salassapitosopimuksen kirkkohallituksen ohjeen mukaisesti. Työntekijöiden päivittäiseen toimintaan liittyviä tietoturvakäytäntöjä on seurattava ja kehitettävä jatkuvasti.

Sopimukset

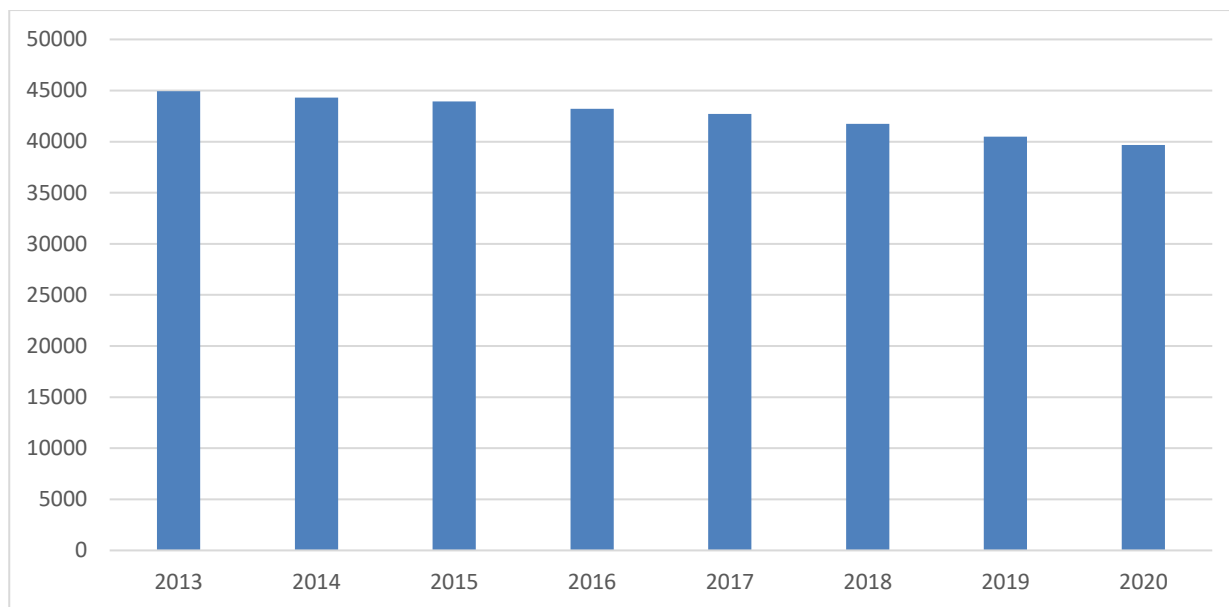
Seurakunnan myöntämät avustukset on myönnetty perustellusti ja ohjeiden mukaisesti. Sopimukset on laadittu päätösten mukaisesti ja seurakunnan edut turvaten. Sopimukset on luetteloitu ja arkistoitu.

1.7 Seurakunnan jäsenmäärä

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan läsnä olevien jäsenten määrä on kehittynyt seuraavasti:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Yhteensä	44930	44309	43935	43195	42707	41751	40489	39679

Jäsenmäärän kehitys graafisena esityksenä on seuraava:

Seurakunnan läsnäolevien jäsenten jäsenmäärä laski vuoden 2020 aikana 810 henkilöllä. Muutos muodostuu seuraavista tekijöistä (vertailutiedot 2013-2018):

Muutos	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kirkosta eronneet	707	372	546	419	610	757	493
Kirkkoon liittyneet	121	131	134	118	136	109	152
Seurakuntaan muuttaneet	1642	1629	1593	1628	1457	1257	1387
Seurakunnasta muuttaneet	1528	1625	1706	1654	1669	1609	1555
Kastetut	417	383	369	336	307	275	247
Kirjatut kuolleet	547	535	566	542	572	528	548
Muut tapahtumat		4	-18	-1	-5	-9	-
Kirkkoon kuului Mikkelin väestöstä	81,1 %	80,3 %	79,3 %	78,5 %	77,0 %	76,0 %	75,4 %

1.8 Talousjohtajan lausunto talousarvion toteutumisesta

1.8.1 Käyttötalous

Vuonna 2020 koronaepidemia levisi maailmalla. Sen vaikutukset ulottivat vahvasti myös Mikkelin tuomio-kirkkoseurakunnan toimintaan ja talouteen. Keväällä 2020 toiminta pysähtyi koko yhteiskuntaa koskeviin koronarajoituksiin suurelta osin usean kuukauden ajaksi ja syksypuolella toimittiin merkittävien rajoitusten vaikuttaessa toimintaan. Vaikutukset eivät niinkään näkyneet seurakunnan tuotoissa ja tuloissa, mutta käyttötalouden kulut laskivat merkittävästi koronaepidemian ja sen edellyttämien toimien vaikutuksesta. Ymmärrettävästi ottaen huomioon kaiken sen toiminnan, joka vuoden aikana jäi toteuttamatta. Vuosi oli siis myös talouden osalta hyvin poikkeuksellinen. Merkittävä toiminnan välttämätön supistaminen ja kulujen vähenykset paransivat tuloslaskelman vuosikatetta ja tulosta. Tämä ei ollut kuitenkaan toivottu tulos tietäen, minkä kustannuksella tulostaso nousi.

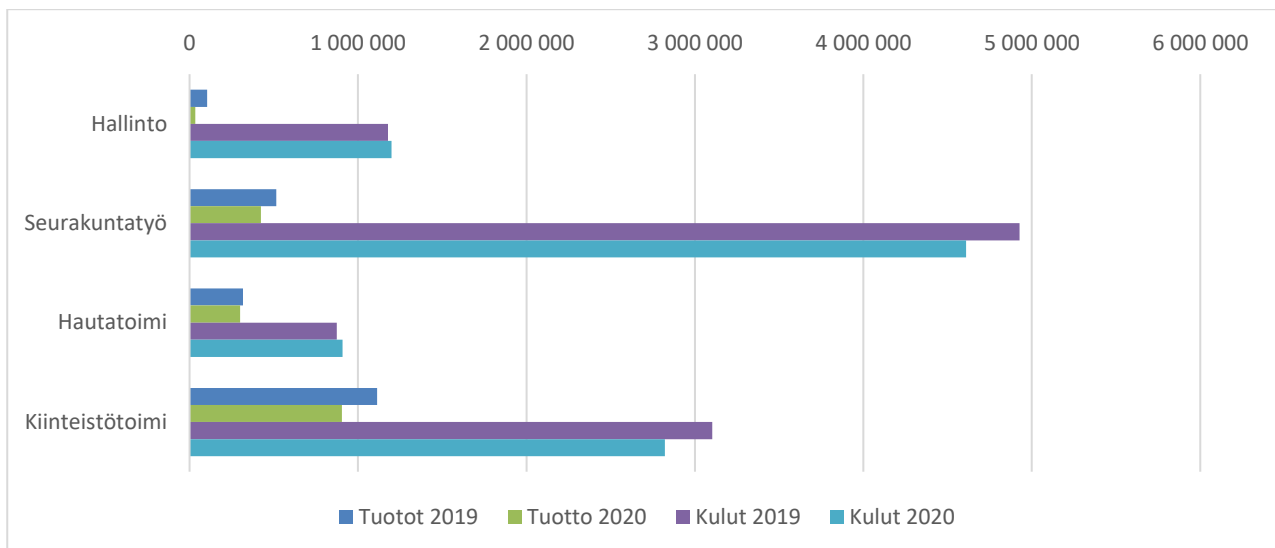
Käyttötalousosan toimintatuotot olivat vuonna 2020 1.913.000 euroa, mikä oli 85.000 budjetoitua enemmän. Tuotot sisälsivät myyntivoittoja pysyvistä vastaavista eli kolmesta myydyistä tontista 252.000 euroa. Kun myyntivoitot eliminoidaan tuotoista yhteensä, tuotot alittivat talousarvion 166.000 eurolla. Seurakunnan varsinaiseen toimintaan liittyvät tuotot, myynti- ja maksutuotot, alittivat talousarvion yhteensä 126.000 eurolla. Osa budjetoiduista tuotoista, mm. korvaukset, säilyivät tavanomaisella tasolla. Koronaepidemia vaikutti myös vuokra-asuntojen vähentyneen kysynnän kautta vuokratuottoihin. Myös puun myyntituotot jäivät 47.000 euroa budjetoitua alhaisemmiksi. Toimintatuottojen toteumaprosentti talousarvioon verrattuna oli 104,7 sisältäen myyntivoitot.

Käyttötalousosan toimintakulut toteutuivat talousarvioon verrattuna 93,8 prosenttisesti. Kulut olivat yhteensä 9.539.000 euroa, mikä oli 630.000 euroa budjetoitua vähemmän. Maksettujen palkkojen loppusumma oli 100.000 euroa budjetoitua ja vuotta 2019 pienemmät. Henkilöstökulut alittivat budjetoidun summan noin 180.000 eurolla. Henkilöstökulujen muutos johtui muun muassa kesätyöntekijöiden vähäisemmästä määrästä. Palvelujen ostojen tiliryhmässä kulujen vähennys näkyi eniten rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluissa (-70.000 €), matkakustannuksissa (-33.000 €), puhtaanapitopalveluissa (-61.000 €), vartiointipalveluissa (-15.000 €), ravitsemuspalveluissa, jotka liittyvät suurelta osin rippileireihin (-32.000 €), muissa palveluissa (-32.000 €) ja henkilöstön koulutuspalveluissa (-43.000 €). Myös Kipan maksut alittivat budjetoidun 32.000 eurolla. Tämä muutos johtui Kipan laskutusvapaista kuukausista ja taloushallinnon sisäisestä kehittämistyöstä. Rakennusten purkuun käytettiin liki 200.000 euroa, mikä oli purkujen budjettisumman tasolla. Aineiden ja tarvikkeiden tiliryhmässä poikkeusvuoden kulujen väheneminen näkyi selvimmin elintarvikkeissa (-105.000 €), ehtoollistarvikkeissa (-12.000) sekä veden, sähkön ja lämmityksen kulujen laskuna (-67.000 €). Jälkimmäisiin kuluihin vaikutti myös lämmin vuosi.

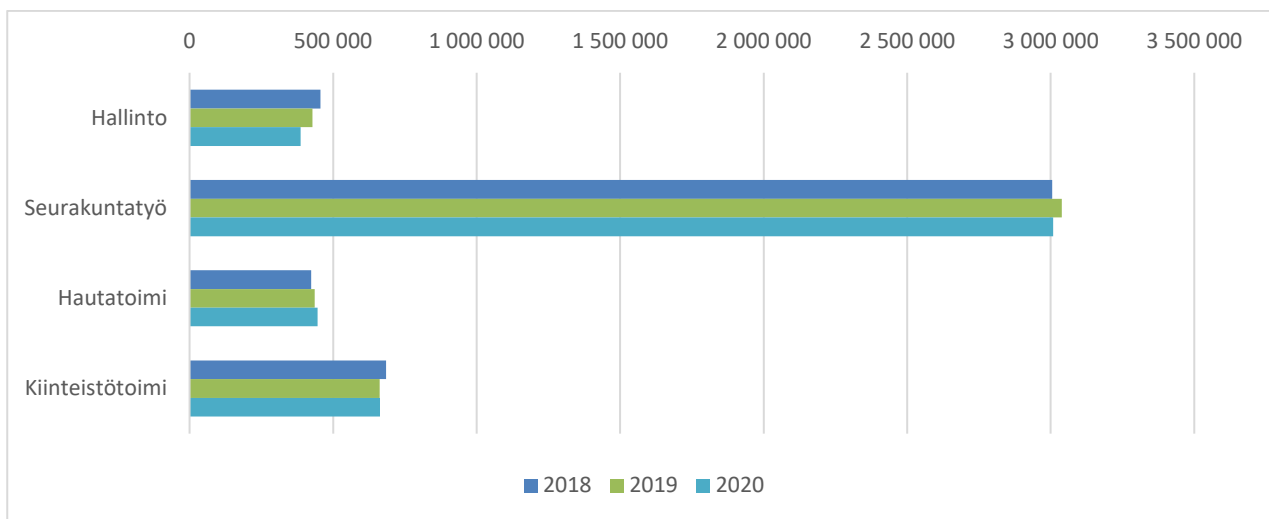
Ulkoiset, osastotason toimintakatteet toteutuivat talousarvioon verrattuna seuraavasti: hallinto 101,7 % (ylitys 19.200 €), seurakunnallinen toiminta 94,0 % (alitus 269.000 €), hautustoimi 92,8 % (alitus 47.000 €) ja kiinteistötoimi 79,9 % (alitus 418.000 €, eliminoituna myyntivoitot 166.000 €).

Käyttötalousosan toimintakate oli vuonna 2020 -7.626.000 euroa. Kate oli 715.000 euroa budjetoitua parempi, 463.000 € eliminoituna myyntivoitot. Eliminoitu kate parani vuoteen 2019 verrattuna 158.000 euroa.

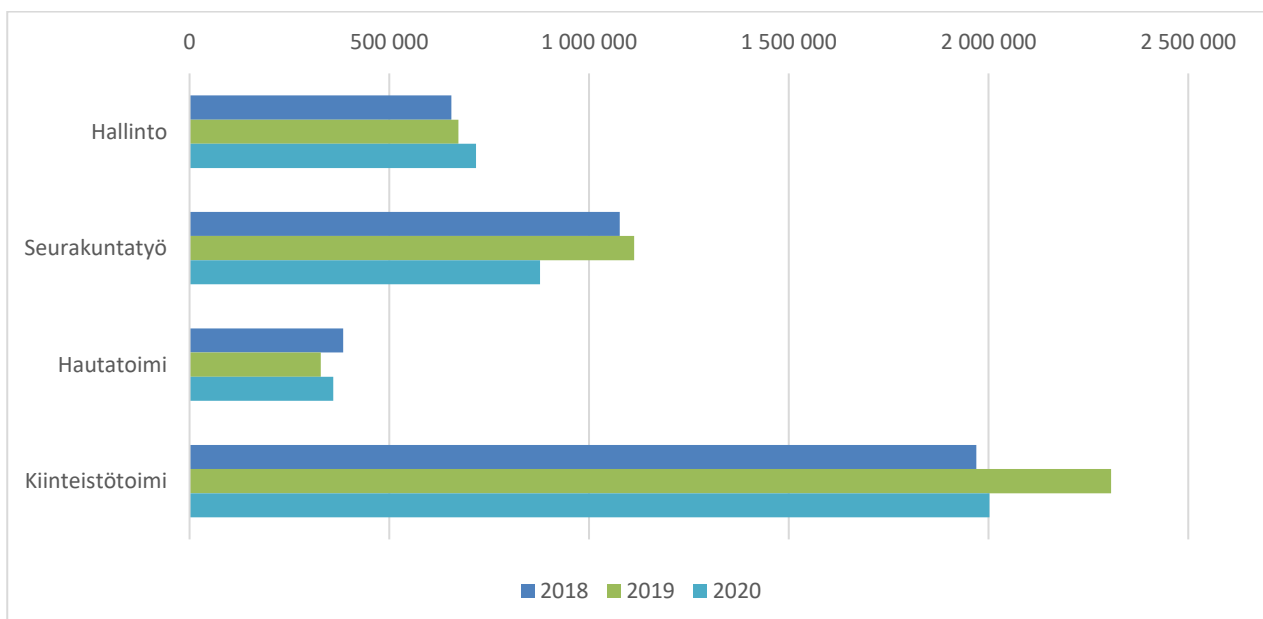
Pääluokittainen ulkoisten tuottojen ja kulujen jakauma oli seuraava:

Maksettujen palkkojen ja palkkioiden (eliminoitu jaksotus) kehitys:

Muiden kulujen (pois lukien henkilöstökulut) kehitys on ollut seuraavaa:

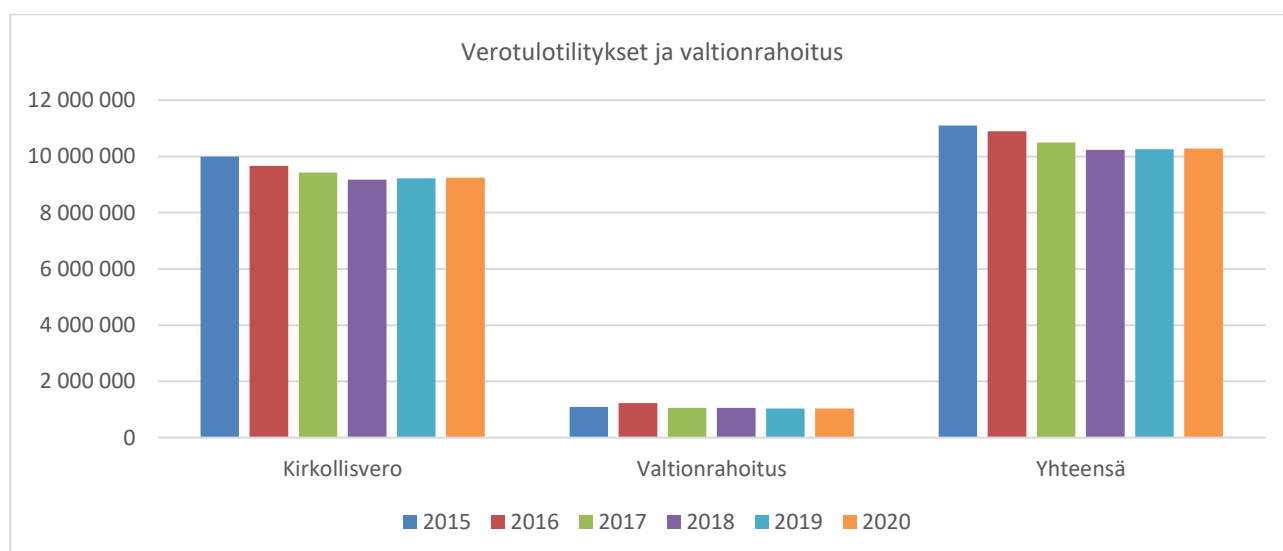
1.8.2 Investoinnit

Vuoden 2020 investointisuunnitelman mukaisten investointihankkeiden yhteissumma oli 1.380.000 euroa. Suurin investointihankkeista oli Harjun toimisto- ja henkilöstötilojen rakentaminen. Kyse oli pitkästä aikaa uudisrakentamisesta. Sen budjetti oli 1.000.000 euroa toteutuneiden kustannusten jäädessä noin 915.000 euroon. Haukivuoren kirkon sisätilamuutoksilla pyrittiin lisäämään kirkkotilan toiminnallisia mahdollisuuksia, kun osa takimmaisista penkeistä poistettiin kokoontumistilan saamiseksi kirkkoon. Hankkeeseen oli varattu 150.000 euroa, mutta muutostöiden lopulliset kustannukset olivat noin 260.000 euroa. Edellä mainittujen hankkeiden lisäksi vuoden 2020 aikana hankittiin seurakuntakeskuksen saleihin av-tekniikkaa, uusittiin rakennusten lukitusjärjestelmiä, hautausmaiden jäteastioita ja Susiniemen kappelisalın tuolit. Lisäksi investointihankkeiksi luettiin As Oy Savilahdenkatu 18 rahoitusvastikkeet. Investointien yhteissumma oli 1.397.000 euroa. Summa ylitti investointibudjetin 17.000 eurolla.

1.8.3 Kirkollisverotus ja valtionrahoitus

Verotuloja ja valtionrahoitusta kertyi vuoden 2020 aikana 10.283.000 euroa. Kokonaiskertymä kasvoi edellisvuodesta noin 26.000 eurolla. Kirkollisveron kertymä ylitti talousarviossa arvioidun verotulojen määrän 244.000 eurolla. Valtionrahoituksen määrä oli 1.040.000 euroa.

Kirkollisverotulojen ja valtionrahoituksen kehitys on ollut vuosina 2015-2020 seuraava:

1.8.4 Tulos ja rahoitus

Käyttötalouden toimintakate oli -7.626.000 euroa. Kate parani vuodesta 2019 411.000 eurolla. Myönteiseltä näyttävä kehitys ei kuitenkaan johtunut talouden kehittymisestä myönteiseen suuntaan, vaan koronaepidemian vuoksi toteutettujen toiminnan rajoitusten vaikutuksesta kuluihin sekä omaisuuden myyntivoitoista.

Verotulot ja valtionrahoitus olivat yhteensä 10.283.000 euroa, mikä on 26.000 euroa vuotta 2019 enemmän. Kirkollisveron määrä kasvoi 20.000 eurolla edellisvuoteen verrattuna. Koronaepidemia ei todennäköisesti suuresti vaikuttanut kirkollisverokertymään kuluneen vuoden aikana. Vaikutukset saattavat enneminkin näkyä vuoden 2021 aikana. Kirkon keskusrahastomaksuja maksettiin vuonna 2020 869.000 euroa. Tästä summasta kirkon keskusrahastomaksu oli 403.000 euroa ja eläkerahastomaksu 466.000 euroa. Verotuskulut olivat 153.000 euroa. Kirkon keskusrahasto maksoi Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnalle korona-avustusta 32.000 euroa. Rahoitustuottoja kertyi kertomusvuonna 320.000 euroa, josta osinkotuottojen osuus oli noin 250.000 euroa. Rahoituserien nettotulo oli 275.000 euroa. Vuoden 2020 vuosikate oli 1.942.000 euroa, mikä

on 315.000 euroa parempi kuin vuonna 2019. Muutos johtui kulujen pienenemisestä sekä satunnaisista myyntituotoista. Ilman näitä tekijöitä vuosikatteen taso olisi laskenut.

Toimintavuotta edeltävän vuoden 2019 aikana päätettiin poistosuunnitelman muutoksista ja lyhennettiin vuosikymmenten kuluessa valittuja liian pitkiä poistoaikoja. Muutoksen tavoitteena oli nostaa poistotasoa noin miljoonan euron tasolle, mikä olisi lähempänä vuosi-investointien tasoa. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä poistot olivat 991.000 euroa. Korkean vuosikatteen vuosi tilikauden tulos asettui 950.000 euroon. Poistoero-kirjauksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 1.092.000 euroa.

Rahoituslaskelma osoittaa varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirran olleen 572.000 euroa positiivinen. Kotalahden vesiosuuskunta maksoi loput 30.000 euroa seurakunnan antamasta lainasta, mikä näkyi rahoituslaskelmassa antolainauksen vähennyksenä. Muiden maksuvalmiuteen vaikuttavien erien muutokset olivat 144.000 euroa. Rahavarat kasvoivat vuonna 2020 745.000 eurolla. Taseen loppusumma oli 30.102.000 euroa.

Tilinpäätöksen tunnuslukujen perusteella Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan talous on tasapainossa vuoden 2020 lopussa. Tilinpäätöksen kolmen tärkeän luvun, vuosikatteen sekä poisto- ja investointitason, suhde toisiinsa on merkityksellinen. Vuosikatteella rahoitetaan investoinnit. Vuosikatetta alhaisempi poistotaso johtaa tilikauden positiiviseen tulokseen. Positiivinen tulos ei suoraan kerro mahdollisuudesta lisätä käyttötulojen kuluja, vaan huomioon on otettava suunnitelman mukaisten poistojen ja investointien määrät.

Monessa kohtaa katsauksessa esitetyistä toteumaluvuista on eliminoitu myyntivoitot pysyvistä vastaavista. Myyntivoittojen ymmärtäminen kertaerinä on pitkällä tähtäimellä järkevää. Seurakuntatyötä tehdään nyt ja aina. Toiminnan rahoittaminen tuloa tuottavaa omaisuutta myymällä nakertaa pikkuhiljaa tulevaisuuden tulopohjaa eikä se ole tavoiteltavaa.

Ainut johtopäätös, jonka vuoden 2020 tilinpäätöksestä ja talouden lukujen kehityksestä voi vetää on itsessään selvästi se, että toiminnan supistaminen vähentää kuluja. Muita pitkälle meneviä talouden kehitykseen liittyviä päätelmiä ei näin poikkeuksellisesti toteutuneesta vuodesta voi tehdä. Vuoden 2020 aikana koronaepidemia pakotti lakkauttamaan osan seurakunnan toiminnoista usean kuukauden ajaksi ja rajoittamaan niitä osaksi vuotta. Ajat olivat haastavat monella tapaa. Alkaneena vuonna 2021 virusepidemia estää yhteiskuntaa edelleen palaamasta vanhaan normaaliin. Toiveena on, että jossakin vaiheessa kuluva vuotta päästään jatkamaan kaikkea sitä työtä, mitä seurakunnassa tehdään. Pidetään siinäkin vaiheessa ja sen jälkeen seurakunnan toiminta ja talous tasapainossa.

1.9 Talousarvion toteumavertailut

1.9.1 Käyttötalouden toteumavertailut koko seurakunta

(ulkoinen)	TA 2020	Toteuma 2020	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot				
Korvaukset	204 553	215 112,07	10 559,07	105,2
Myyntituotot	55 500	18 350,10	-37 149,90	33,1
Maksutuotot	427 037	338 104,61	-88 932,39	79,2
Vuokratuotot	610 000	552 024,06	-57 975,94	90,5
Metsätalouden tuotot	370 000	323 619,47	-46 380,53	87,5
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	65 325	77 163,31	11 838,31	118,1
Tuet ja avustukset	94 000	89 521,04	-4 478,96	95,2
Muut toimintatuotot	1 000	299 026,35	298 026,35	29 902,6
Toimintatuotot	1 827 415	1 912 921,01	85 506,01	104,7
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-5 759 922	-5 582 071,75	177 850,25	96,9
Palkat ja palkkiot	-4 613 442	-4 515 255,41	98 186,59	97,9
Henkilösivukulut	-1 146 480	-1 119 125,10	27 354,90	97,6
Henkilökulujen oikaisuerät		52 308,76	52 308,76	0,0
Palvelujen ostot	-2 419 667	-2 057 216,57	362 450,43	85,0
Vuokrakulut	-318 220	-311 563,06	6 656,94	97,9
Aineet ja tarvikkeet	-1 167 336	-1 004 680,43	162 655,57	86,1
Annetut avustukset	-274 000	-319 089,53	-45 089,53	116,5
Muut toimintakulut	-228 270	-263 938,62	-35 668,62	115,6
Toimintakulut	-10 167 415	-9 538 559,96	628 855,04	93,8
Toimintakate	-8 340 000	-7 625 638,95	714 361,05	91,4

(ulkoinen/sisäinen)	TA 2020	Toteuma 2020	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot				
Korvaukset	204 553	215 112,07	10 559,07	105,2
Myyntituotot	55 500	18 350,10	-37 149,90	33,1
Maksutuotot	427 037	338 104,61	-88 932,39	79,2
Vuokratuotot	610 000	552 024,06	-57 975,94	90,5
Metsätalouden tuotot	370 000	323 619,47	-46 380,53	87,5
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	65 325	77 163,31	11 838,31	118,1
Tuet ja avustukset	94 000	89 521,04	-4 478,96	95,2
Muut toimintatuotot	1 000	299 026,35	298 026,35	29 902,6
Sisäiset tuotot	356 362	122 686,23	-233 675,77	34,4
Toimintatuotot	2 183 777	2 035 607,24	-148 169,76	93,2
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-5 759 922	-5 582 071,75	177 850,25	96,9
Palkat ja palkkiot	-4 613 442	-4 515 255,41	98 186,59	97,9
Henkilösivukulut	-1 146 480	-1 119 125,10	27 354,90	97,6
Henkilökulujen oikaisuerät		52 308,76	52 308,76	0,0
Palvelujen ostot	-2 419 667	-2 057 216,57	362 450,43	85,0
Palvelun ostot - sisäiset	-334 362	-99 908,83	234 453,17	29,9
Vuokrakulut	-318 220	-311 563,06	6 656,94	97,9
Sisäiset vuokrakulut	-22 000	-22 777,40	-777,40	103,5
Aineet ja tarvikkeet	-1 167 336	-1 004 680,43	162 655,57	86,1
Annetut avustukset	-274 000	-319 089,53	-45 089,53	116,5
Muut toimintakulut	-228 270	-263 938,62	-35 668,62	115,6
Toimintakulut	-10 523 777	-9 661 246,19	862 530,81	91,8
Toimintakate	-8 340 000	-7 625 638,95	714 361,05	91,4

1.9.2 Käyttötalouden toteumavertailu pääluokittain

	TA 2020	Toteuma 2020	Yli-ali	T-%
HALLINTO				
Toimintatuotot (ulkoiset)	31 800	33 172,18	1 372,18	104,3
Toimintakulut (ulkoiset)	-1 178 950	-1 199 551,05	-20 601,05	101,7
Toimintakate (ulkoinen)	-1 147 150	-1 166 378,87	-19 228,87	101,7
Toimintatuotot (sisäiset)				
Toimintakulut (sisäiset)	-11 450	-3 918,63	7 531,37	34,2
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	-1 158 600	-1 170 297,50	-11 697,50	101,0
Poistot ja arvonalentumiset				
Laskennalliset erät				
Sisäiset korkokulut				
Sisäiset vyörytyserät		1 029 321,69	1 029 321,69	0,0
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	-1 158 600	-140 975,81	1 017 624,19	12,2
SEURAKUNTATYÖ				
Toimintatuotot (ulkoiset)	454 742	423 677,19	-31 064,81	93,2
Toimintakulut (ulkoiset)	4 910 327	-4 610 208,35	300 118,65	93,9
Toimintakate (ulkoinen)	-4 455 585	-4 186 531,16	269 053,84	94,0
Toimintatuotot (sisäiset)				
Toimintakulut (sisäiset)	342 412	118 767,60	223 644,40	34,7
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	-4 797 997	-4 305 298,76	492 698,24	89,7
Poistot ja arvonalentumiset				
Laskennalliset erät				
Sisäiset korkokulut				
Sisäiset vyörytyserät		-4 575 866,00		
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	-4 797 997	-8 881 164,76	-4 083 167,76	185,1
HAUTAUSTOIMI				
Toimintatuotot (ulkoiset)	309 623	299 579,65	-10 043,35	96,8
Toimintakulut (ulkoiset)	-964 060	-907 168,01	56 891,99	94,1
Toimintakate (ulkoinen)	-654 437	-607 588,36	46 848,64	92,8
Toimintatuotot (sisäiset)				
Toimintakulut (sisäiset)	-2 500	0,00	2 500,00	0,0
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	-656 937	-607 588,36	49 348,64	92,5
Poistot ja arvonalentumiset	-144 300	-177 490,53	-33 190,53	123,0
Laskennalliset erät				
Sisäiset korkokulut				
Sisäiset vyörytyserät		-267 009,14	-267 009,14	0,0
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	-801 237	-1 052 088,03	-250 851,03	131,3

KIINTEISTÖTOIMI	TA 2020	Toteuma 2020	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot (ulkoiset)	1 031 250	1 156 491,99	125 241,99	112,1
Toimintakulut (ulkoiset)	-3 114 078	-2 821 284,54	292 793,46	90,6
Toimintakate (ulkoinen)	-2 082 828	-1 664 792,55	418 035,45	79,9
Toimintatuotot (sisäiset)	356 362	122 686,23	-233 675,77	34,4
Toimintakulut (sisäiset)				
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	-1 726 466	-1 542 106,32	184 359,68	89,3
Poistot ja arvonalentumiset	-743 650	-813 881,23	-70 231,23	109,4
Laskennalliset erät				
Sisäiset korkokulut				
Sisäiset vyörytyserät		2 791 289,10	2 791 289,10	0,0
Työalakate (ulkoiset ja sisäiset)	-2 470 116	435 301,55	2 905 417,55	-17,6
RAHOITUS				
Toimintatuotot (ulkoiset)				
Toimintakulut (ulkoiset)		-348,01	-348,01	0,0
Toimintakate (ulkoinen)		-348,01	-348,01	0,0
Laskennalliset erät				
Sisäiset korkokulut				
Sisäiset vyörytyserät		1 022 264,35	1 022 264,35	0,0
Työalakate (ulkoiset ja sisäiset)		1 021 916,34	1 021 916,34	0,0
YHTEENSÄ				
Toimintatuotot (ulkoiset)	1 827 412	1 912 921,01	85 506,01	104,7
Toimintakulut (ulkoiset)	-10 167 415	-9 538 559,96	628 855,04	93,8
Toimintakate (ulkoinen)	-8 340 000	-7 625 638,95	714 361,05	91,4
Toimintatuotot (sisäiset)	356 362	122 686,23	-233 675,77	34,4
Toimintakulut (sisäiset)	-356 362	-122 686,23	233 675,77	34,4
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	-8 340 000	-7 625 638,95	714 361,05	91,4
Poistot ja arvonalentumiset	-887 950	-991 371,76	-103 421,76	111,6
Laskennalliset erät				
Sisäiset korkokulut				
Sisäiset vyörytyserät		0,00	0,00	0,0
Työalakate (ulkoiset ja sisäiset)	-9 227 950	-8 617 010,71	610 939,29	93,4

1.9.3 Toteumavertailu tuloslaskelmatasolla

	TA 2020	Toteuma 2020	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot	1 827 415	1 912 921,01	85 506,01	104,7
Korvaukset	204 553	215 112,07	10 559,07	105,2
Myyntituotot	55 500	18 350,10	-37 149,90	33,1
Maksutuotot	427 037	338 104,61	-88 932,39	79,2
Vuokratuotot	610 000	552 024,06	-57 975,94	90,5
Metsätalouden tuotot	370 000	323 619,47	-46 380,53	87,5
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	65 325	77 163,31	11 838,31	118,1
Tuet ja avustukset	94 000	89 521,04	-4 478,96	95,2
Muut toimintatuotot	1 000	299 026,35	298 026,35	29 902,6
Toimintakulut	-10 167 415	-9 538 559,96	628 855,04	93,8
Henkilöstökulut	-5 759 922	-5 582 071,75	177 850,25	96,9
Palkat ja palkkiot	-4 613 442	-4 515 255,41	98 186,59	97,9
Henkilösivukulut	-1 146 480	-1 119 125,10	27 354,90	97,6
Henkilökulujen oikaisuerät		52 308,76	52 308,76	0,0
Palvelujen ostot	-2 419 667	-2 057 216,57	362 450,43	85,0
Vuokrakulut	-318 220	-311 563,06	6 656,94	97,9
Aineet ja tarvikkeet	-1 167 336	-1 004 680,43	162 655,57	86,1
Annetut avustukset	-274 000	-319 089,53	-45 089,53	116,5
Muut toimintakulut	-228 270	-263 938,62	-35 668,62	115,6
TOIMINTAKATE	-8 340 000	-7 625 638,95	714 361,05	91,4
Verotulot ja valtionrahoitus	10 010 000	10 283 298,18	273 298,18	102,7
Verotuskulut	-150 000	-153 323,35	-3 323,35	102,2
Keskusrahastomaksut	-875 000	-868 941,00	6 059,00	99,3
Toiminta-avustukset		32 030,00	32 030,00	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut	200 000	274 975,32	74 975,32	137,5
Korkotuotot		2 927,37	2 927,37	0,0
Muut rahoitustuotot	200 000	316 462,03	116 462,03	158,2
Korkokulut		-63,15	-63,15	0,0
Muut rahoituskulut		-44 350,93	-44 350,93	0,0
VUOSIKATE	845 000	1 942 400,20	1 097 400,20	229,9
Poistot ja arvonalentumiset	-887 950	-991 371,76	-103 421,76	111,6
Erilliskirjanpituina hoidetut rahastot		0,00	0,00	0,0
Tuotot		339 109,32	339 109,32	0,0
Kulut		-314 114,11	-314 114,11	0,0
Siirrot rahastosta/rahastoon		-24 995,21	-24 995,21	0,0
TILIKAUDEN TULOS	-42 950	951 028,44	993 978,44	-2 214,3
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	115 000	140 766,80	25 766,80	122,4
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	72 050	1 091 795,24	1 019 745,24	1 515,3

1.9.4 Verotulojen erittely

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan kirkollisveroprosentti oli vuonna 2020 1,5. Verotulokertymä oli talousarvioon nähden seuraava:

	Talousarvio	Tuloarvion kertyminen	Tuloarvion ylitys / alitus
Kirkollisvero	9 000 000	9 243 630	243 630
Valtionrahoitus	1 010 000	1 039 668	29 668
Yhteensä	10 010 000	10 283 298	273 298

Vuosi	Kirkollisvero -%	Verotettava tulo, milj. euroa	Verotettavan tulon muutos
2020	1,5	616 242 000	0,21 %
2019	1,5	614 930 467	0,54 %
2018	1,5	611 634 333	-2,72 %
2017	1,5	628 735 533	-2,38 %
2016	1,5	644 038 267	-3,38 %

1.9.5 Investointiosan toteutuminen

	Tilaus	Kustannus- paikka	TA 2020	Toteuma 2020	Yli/ali	T-%
Srk-keskuksen AV-laitteet	2004332	1005060001	50 000	59 342,53	-9 342,53	118,7
Harjun toimisto- ja henkilöstö- tilat	2005551	1004030002	1 000 000	914 614,07	85 385,93	91,5
Haukivuoren kirkon salin muutostyöt	2005552	1005020004	150 000	260 673,13	-110 673,13	173,8
As Oy Savilahdenkatu 18, rah.vast. 2020	2006612	1005070001	80 000	74 010,92	5 989,08	92,5
Elektroninen lukitusjärjestelmä	2006613	1005060001	60 000	58 667,52	1 332,48	97,8
Hautausmaiden jäteastiat 2020	2006614	1004030000	20 000	17 074,80	2 925,20	85,4
Susiniemen kappelisalin tuolit	2006615	1005080001	20 000	12 362,80	7 637,20	61,8
Yhteensä			1 380 000	1 396 745,77	-16 745,77	101,2

1.9.6 Rahoitusosan toteutuminen

	TA 2020	Toteuma 2020	Yli-ali	T-%
Tulorahoitus	845 000,00	1 690 560,69	845 560,69	200
Vuosikate	845 000,00	1 942 400,20	1 097 400,20	230
Tulorahoituksen korjauserät		-251 839,51	-251 839,51	0
Investoinnit	-1 380 000,00	-1 118 984,77	261 015,23	81
Investointimenot	-1 380 000,00	-1 396 984,77	-16 984,77	101
Pysyvien vastaavien myyntitulot		278 000,00	278 000,00	0
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-535 000,00	571 575,92	1 106 575,92	-107
Antolainauksen muutokset		30 000,00	30 000,00	0
Antolainauksen vähennys		30 000,00	30 000,00	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		143 837,27	143 837,27	0
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		-1 639,62	-1 639,62	0
Lyhytaikaisten saamisten muutos		12 462,91	12 462,91	0
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos		133 013,98	133 013,98	0
Rahoitustoiminnan nettorahavirta		173 837,27	173 837,27	0
Rahavarojen muutos	-535 000,00	745 413,19	1 280 413,19	-139
Rahavarojen muutos (tase)		745 413,19	745 413,19	0

1.9.7 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

KÄYTTÖTALOUSOSA			
	TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
Hallinto	-1 147 150	-1 166 378,87	-19 228,87
Seurakuntatyö	-4 455 585	-4 186 531,16	269 053,84
Hautatoimi	-654 437	-607 588,36	46 848,64
Kiinteistötoimi	-2 082 828	-1 664 792,55	418 035,45

TULOSLASKELMAOSA			
	TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
Verotulot ja valtionrahoitus	10 010 000	10 283 298,18	273 298,18
Verotuskulut	-150 000	-153 323,35	-3 323,35
Keskusrahastomaksut	-875 000	-868 941,00	6 059,00
Toiminta-avustukset		32 030,00	32 030,00
Rahoitustuotot ja -kulut	200 000	274 975,32	74 975,32
Korkotuotot		2 927,37	2 927,37
Muut rahoitustuotot	200 000	316 462,03	116 462,03
Korkokulut		-63,15	-63,15
Muut rahoituskulut		-44 350,93	-44 350,93

INVESTOINTIOSA			
	TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
Srk-keskuksen AV-laitteet	50 000	59 342,53	-9 342,53
Harjun toimisto- ja henkilöstötilat	1 000 000	914 614,07	85 385,93
Haukivuoren kirkon salin muutostyöt	150 000	260 673,13	-110 673,13
As Oy Savilahdenkatu 18, rah.vast. 2020	80 000	74 010,92	5 989,08
Elektroninen lukitusjärjestelmä	60 000	58 667,52	1 332,48
Hautausmaiden jäteastiat 2020	20 000	17 074,80	2 925,20
Susiniemen kappelisalin tuolit	20 000	12 362,80	7 637,20

RAHOITUSOSA			
	TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
Tulorahoitus	845 000,00	1 690 560,69	845 560,69
Investoinnit	-1 380 000,00	-1 118 984,77	261 015,23
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-535 000,00	571 575,92	1 106 575,92
Antolainauksen muutokset		30 000,00	30 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		143 837,27	143 837,27
Rahoitustoiminnan nettorahavirta		173 837,27	173 837,27
Rahavarojen muutos	-535 000,00	745 413,19	1 280 413,19
Rahavarojen muutos (tase)		745 413,19	745 413,19

1.9.8 Tilikauden tuloksen käsittely

Kirkkoneuvosto esittää, että Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan vuoden 2020 tulokseen 951 028,44 € lisätään poistoeron vähennys 140 766,80 €. Näin muodostunut ylijäämä 1 091 795,24 € kirjataan tilikauden yli-/alijäämätilille (209000).

2 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

2.1 Tuloslaskelma

	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Toimintatuotot	1 912 921,01	2 047 751,55
Korvaukset	215 112,07	217 326,55
Myyntituotot	18 350,10	47 781,80
Maksutuotot	338 104,61	460 575,49
Vuokratuotot	552 024,06	593 183,71
Metsätalouden tuotot	323 619,47	486 379,38
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	77 163,31	131 347,05
Tuet ja avustukset	89 521,04	46 020,05
Muut toimintatuotot	299 026,35	65 137,52
Toimintakulut	-9 538 559,96	-10 083 476,65
Henkilöstökulut	-5 582 071,75	-5 662 207,99
Palkat ja palkkiot	-4 515 255,41	-4 611 476,89
Henkilösivukulut	-1 119 125,10	-1 123 131,55
Henkilökulujen oikaisuerät	52 308,76	72 400,45
Palvelujen ostot	-2 057 216,57	-2 370 473,75
Vuokrakulut	-311 563,06	-308 769,10
Aineet ja tarvikkeet	-1 004 680,43	-1 085 202,27
Ostot tilikauden aikana	-1 004 680,43	-1 085 202,27
Annetut avustukset	-319 089,53	-357 083,74
Muut toimintakulut	-263 938,62	-299 739,80
TOIMINTAKATE	-7 625 638,95	-8 035 725,10
Kirkollisverotulot	9 243 630,18	9 223 956,92
Valtionrahoitus	1 039 668,00	1 033 428,00
Verotuskulut	-153 323,35	-147 744,65
Kirkon rahastomaksut	-868 941,00	-863 586,00
Toiminta-avustukset	32 030,00	
Rahoitustuotot ja -kulut	274 975,32	417 184,87
Korkotuotot	2 927,37	2 899,21
Muut rahoitustuotot	316 462,03	349 630,88
Arvon alentumisten palautukset sijoituksista		67 656,91
Korkokulut	-63,15	-938,21
Muut rahoituskulut	-44 350,93	-2 063,92
VUOSIKATE	1 942 400,20	1 627 514,04
Poistot ja arvonalentumiset	-991 371,76	-1 430 700,68
Erilliskirjanpitoa hoidetut rahastot		
Tuotot	339 109,32	395 275,23
Kulut	-314 114,11	-342 784,39
Siirrot rahastosta/rahastoon	-24 995,21	-52 490,84
TILIKAUDEN TULOS	951 028,44	196 813,36
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	140 766,80	114 334,79
Tilikauden ylijäämä (+) / alijäämä (-)	1 091 795,24	311 148,15

2.2 Rahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Tulorahoitus	1 690 560,69	1 627 514,04
Vuosikate	1 942 400,20	1 627 514,04
Tulorahoituksen korjauserät	-251 839,51	0,00
Investoinnit	-1 118 984,77	-1 445 728,14
Investointimenot	-1 396 984,77	-1 445 728,14
Pysyvien vastaavien myyntitulot	278 000,00	
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	571 575,92	181 785,90
Antolainauksen muutokset	30 000,00	10 000,00
Antolainauksen vähennys	30 000,00	10 000,00
Lainakannan muutokset		-171 429,50
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-171 429,50
Muut maksuvalmiuden muutokset	143 837,27	-172 956,15
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-1 639,62	-6 798,77
Lyhytaikaisten saamisten muutos	12 462,91	-14 991,83
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	133 013,98	-151 165,55
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	173 837,27	-334 385,65
Rahavarojen muutos	745 413,19	-152 599,75
Rahavarojen muutos (tase)	745 413,19	-152 599,75

	1.1. - 31. 12.2020	1.1. - 31.12.2019
Rahavarojen muutos	745 413,19	-152 599,75
Rahavarat kauden lopussa	6 533 381,51	5 787 968,32
Rahavarat kauden alussa	5 787 968,32	5 940 568,07

2.3 Tase

	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	21 580 207,65	21 200 755,13
Aineelliset hyödykkeet	18 280 099,44	17 951 736,35
Maa- ja vesialueet	3 571 170,55	3 574 170,55
Hautaus-toimen aineelliset hyödykkeet	2 471 003,95	1 662 424,68
Rakennukset	10 311 626,75	10 645 124,20
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 748 969,76	1 948 074,18
Koneet ja kalusto	154 068,43	41 120,64
Muut aineelliset hyödykkeet	23 260,00	23 260,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	57 562,10
Sijoitukset	3 300 108,21	3 249 018,78
Osakkeet ja osuudet	3 300 108,21	3 249 018,78
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 801 360,07	1 811 557,50
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	599 137,19	615 134,95
Muut toimeksiantojen varat	1 202 222,88	1 196 422,55
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 719 952,38	6 017 002,10
Saamiset	186 570,87	229 033,78
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	30 000,00
Lainasaamiset	0,00	30 000,00
Lyhytaikaiset saamiset	186 570,87	199 033,78
Myyntisaamiset	101 592,30	41 549,35
Muut saamiset	13 003,82	1 700,00
Siirtosaamiset	71 974,75	155 784,43
Rahoitusarvopaperit	3 775 416,67	3 747 244,53
Osakkeet ja osuudet	3 775 416,67	3 657 186,33
Muut arvopaperit	0,00	90 058,20
Rahat ja pankkisaamiset	2 757 964,84	2 040 723,79
VASTAAVAA YHTEENSÄ	30 101 520,10	29 029 314,73

VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	-25 124 061,15	-24 032 265,91
Peruspääoma	-13 119 509,15	-13 119 509,15
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	-10 912 756,76	-10 601 608,61
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 091 795,24	-311 148,15
POISTOERO JA VAPAAEHTOSET VARAUKSET	-1 413 248,43	-1 554 015,23
Poistoero	-1 413 248,43	-1 554 015,23
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	-1 963 570,06	-1 975 407,11
Lahjoitusrahastojen pääomat	-758 201,01	-772 175,57
Muut toimeksiantojen pääomat	-1 205 369,05	-1 203 231,54
VIERAS PÄÄOMA	-1 600 640,46	-1 467 626,48
Pitkäaikainen vieras pääoma	-5 447,54	-5 447,54
Siirtovelat	-5 447,54	-5 447,54
Lyhytaikainen vieras pääoma	-1 595 192,92	-1 462 178,94
Ostovelat	-143 488,15	-164 307,65
Muut velat	-280 840,04	-231 398,68
Siirtovelat	-1 060 864,73	-996 472,61
Saadut ennakot	-110 000,00	-70 000,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	-30 101 520,10	-29 029 314,73

2.4 Tilinpäätöslaskelmien tunnusluvut

TULOSLASKELMA	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Toimintatuotot toimintakuluista, %	18,7	19,3	21,5	20,3	20,3	20,05
Vuosikatteen osuus poistoista, %	102,5	231,1	190,9	181,6	113,8	199,70
Vuosikate/ jäsen, eur	36,0	37,6	41,8	37,4	40,2	48,95
RAHOITUSLASKELMA	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Investointien tulorahoitus, %	199,0	207,3	224,7	99,9	112,6	139,07
Rahavarojen riittävyys, pv	107	148	180	172	166	199
Lainanhoitokate	1,1	6,9	8,2	6,1	9,5	-
TASE	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Omavaraisuusaste, %	90,3	91,8	92,9	93,4	94,8	94,68
Rahoitusvarallisuus, € / jäsen	49,8	71,3	99,8	104,8	114,1	131,79
Lainakanta, eur / jäsen	19,8	15,5	10,8	4,1	0,0	0,00
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	18,6	16,6	14,9	14,7	11,4	12,22

2.5 Konsernitase

Mikkelin tuomiokirkkoseurakuntakonserniin kuuluu tytäryhtiönä Asunto Oy Savilahdenkatu 18, Mikkel, josta seurakunta omistaa 100 prosenttia. Seurakuntakonsernista on laadittu konsernitase.

	Tase		Yhdistelykirjaukset ja elimi-		Yhteensä
	Seurakunta	As Oy Slk 18	Seurakunta	As Oy Slk 18	Konserni
Omistususuus		100 %			
Aineettomat hyödykkeet					
Aineelliset hyödykkeet	18 280 099,44	2 288 129,02			20 568 228,46
Sijoitukset	3 300 108,21		-1 747 868,52		1 552 239,69
PYSYVÄT VASTAAVAT	21 580 207,65	2 288 129,02	-1 747 868,52		22 120 468,15
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 801 360,07				1 801 360,07
Saamiset	186 570,87	112,36			186 683,23
Rahoitusarvopaperit	3 775 416,67				3 775 416,67
Rahat ja pankkisaamiset	2 757 964,84	7 419,10			2 765 383,94
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 719 952,38	7 531,46			6 727 483,84
VASTAAVAA	30 101 520,10	2 295 660,48	-1 747 868,52		30 649 312,06
Peruspääoma	13 119 509,15				13 119 509,15
Osakepääoma		100 000,00		-100 000,00	0,00
SVOP-rahasto		1 278 374,00		-1 278 374,00	0,00
Lainanlyhennysrahasto		369 494,52		-369 494,52	0,00
Peruspääoma	13 119 509,15	1 747 868,52		-1 747 868,52	13 119 509,15
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	10 912 756,76	30,29			10 912 787,05
Tilikauden yli-/alijäämä	1 091 795,24	-5 128,96			1 086 666,28
OMA PÄÄOMA	25 124 061,15	1 742 769,85		-1 747 868,52	25 118 962,48
POISTOERO JA VAPAAEHT. VAR.	1 413 248,43				1 413 248,43
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 963 570,06				1 963 570,06
Siirtovelat	5 447,54				5 447,54
Pitkäaikainen vieras pääoma	5 447,54	462 801,49			468 249,03
Lyhytaik. lainat rahoitus-		74 703,99			74 703,99
laitoksilta					
Lyhytaikaiset saadut ennakot	110 000,00	84,00			110 084,00
Ostovelat	143 488,15	15 301,15			158 789,30
Muut velat	280 840,04				280 840,04
Siirtovelat	1 060 864,73				1 060 864,73
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 595 192,92	90 089,14			1 685 282,06
VIERAS PÄÄOMA	1 600 640,46	552 890,63			2 153 531,09
VASTATTAVAA	30 101 520,10	2 295 660,48		-1 747 868,52	30 649 312,06

Lisäksi Mikkelin tuomiokirkkoseurakunta omistaa Asunto-osakeyhtiö Kirkonhovin osakekannasta 29,4 %. Yhtiön kotipaikka on Mikkel.

3 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Liitetieto 1: Laatimisperiaatteet

Menojen ja tulojen kirjaamisperuste on vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta suoriteperuste. Poikkeuksen muodostavat verotulot ja puunmyyntitulot, jotka kirjataan maksuperusteisesti.

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina käyttöomaisuuden taloudellisen pitoajan perusteella poistosuunnitelman mukaisesti. Aktivointiraja on koneiden, laitteiden ja kaluston osalta 5 000 euroa ja muiden investointien osalta 10 000 euroa.

Vaihtuvien vastaavien arvostusperuste on joko niiden hankintameno tai nimellisarvo taikka sitä alempi todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä.

Liitetieto 2: Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön määrä oli 31.12.2020 henkilöstöryhmittäin seuraava:

Henkilöstöryhmä (työssä 31.12.2020)	Vakinaiset viranhaltijat / työntekijät	Määräaikaiset sijaiset	Muut määräaikaiset	Yhteensä
Papit	6	9		15
Kanttorit	7	1		8
Lapsityöntekijät	14		1	15
Nuorisotyöntekijät	10	3		13
Diakoniatyöntekijät	11	1		12
Diakonia ja erityistyöalat		1		1
Oppilaitostyö	1			1
Perheneuvonta	2			2
Sairaalansielunhoito	2			2
Lähetys	1			1
Tiedotus	1	1		2
Kirkkoherranvirasto	2	1		3
Yleishallinto	3			3
Talous- ja henkilöstöhallinto	4			4
Hyvä teko tarttuu -hanke			1	1
Hautaustoimi	7			7
Keittiötoimi	4			4
Kiinteistötoimi	12			12
Yhteensä	87	17	2	106

Henkilöstökulujen erittely (sis. hautainhoitorahasto):

	2019	2020
Palkat ja palkkiot	4 827 789,38	4 703 414,97
Henkilösivukulut	1 177 139,57	1 166 811,17
Henkilöstökorvaukset	- 73 391,59	-52 308,76
Aktivoidut palkat, eläke ja henkilösivukulut	0,00	0,00
Yhteensä	5 931 537,36	5 817 917,38
Matkakustannukset	108 774,12	79 047,25
Koulutuskulut ja koulutusmatkat, majoitus- ja ravitsemiskulut	52 146,05	21 661,03
Työpaikkaruokailu	12 332,28	8 840,39
Työterveyshuolto	110 655,71	103 189,65
Työssä jaksaminen (Liikunta- ja kulttuuripassi)	34 151,11	32 995,47
Virkistystoiminta	8 015,40	7 580,19
Yhteensä	326 074,67	253 313,98

Liitetieto 3: Vakuutukset

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan omaisuus-, oikeusturva-, keskeytys-, vastuu ja ajoneuvovakuutukset ovat OP Vakuutuksessa. Työtapaturma- ja ammattitautivakuutus sekä muut henkilöstövakuutukset ovat Protector Forsikring ASA, Suomen sivuliikkeellä. Vakuutusmeklarina toimii Meklaritalo Oy.

Liitetieto 4: Pysyvien vastaavien poistosuunnitelma

	Poistoaika vuosina
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	
Tietojärjestelmät	2 – 5
Muut aineettomat oikeudet	2 – 5
Hautaustoimen aineettomat hyödykkeet	
Hautaustoimen aineettomat oikeudet	2 – 5
Muut pitkävaikutteiset menot	
Muut pitkävaikutteiset menot	2 – 5
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa
Hautaustoimen aineelliset hyödykkeet	
Hautausmaiden maa- ja vesialueet	Ei poistoa
Vainajien säilytystilat	10 – 30
Hautaustoimen muut rakennukset	10 – 20
Hautaustoimen kiinteät rakenteet	10 – 30
Hautaustoimen koneet ja laitteet	5 – 10
Hautaustoimeen liittyvät muut pitkävaikutteiset menot	3 – 5
Hautaustoimen muut aineelliset hyödykkeet	Käyttöaika
Rakennukset	
Kirkot	20 – 80
Kellotapulit	20 – 60
Siunauskappelit	20 – 60
Seurakuntatalot	20 – 50
Kappelit ja muut kirkkorakennukset	20 – 50
Leiri- ja kurssikeskukset	20 – 40
Asuinrakennukset	20 – 40
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 – 40
Huoltorakennukset	10 – 30
Muut rakennukset	10 – 20
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Maa- ja vesirakenteet	15 – 30
Urut	15 – 30
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10 – 30
Koneet ja kalusto	
Kuljetusvälineet	5 – 10
IT-laitteet	3 – 5
Muut koneet ja kalusto	5 – 10
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	Käytön mukaan
Sakraali-, arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa
Sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa

Liitetieto 5: Liitetietolaskelma pysyvistä vastaavista

	Arvo 31.12.2019	Lisäys	Siirtokirjaus	Myynti	Poisto/myynti	In- vest.tuki	Arvon- kor.	Vuoden poistot	Arvo 31.12.2020
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Maa- ja vesialueet	3 574 170,55	0,00	0,00	-3 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 571 170,55
Hautaustoimen aineelliset hyödykkeet	1 662 424,68	931 688,87	48 639,26	0,00	0,00	0,00	0,00	-171 748,86	2 471 003,95
Rakennukset	10 645 124,20	260 673,13	8 922,84	-48 774,50	30 067,97	0,00	0,00	-584 386,89	10 311 626,75
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 948 074,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-199 104,42	1 748 969,76
Koneet ja kalusto	41 120,64	130 372,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-17 425,06	154 068,43
Muut aineelliset hyödykkeet	23 260,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00	23 260,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	57562,1	0	-57562,1	0	0	0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet	3249018,78	74249,92	0	-23160,49	0	0	0	0	3300108,21
Yhteensä	21200755,13	1396984,77	0	-74934,99	30067,97	0	0	-972665,23	21580207,65

Liitetieto 6: Rahoitusomaisuusarvopaperit

	Tasearvo 31.12.2019	Markkina-arvo 31.12.2020	Tasearvo 31.12.2020
Suorat osakesijoitukset	3 481,49	ei noteerattu	3 481,49
Korkorahastot	2 157 916,65	2 296 337,59	2 151 491,16
Osakerahastot	1 495 788,19	1 765 118,34	1 525 067,82
Muut arvopaperit	90 058,20	ei noteerattu	95 376,20
Rahoitusarvopaperit yhteensä	3 747 244,53	4 061 455,93	3 775 416,67

Liitetieto 7: Oman pääoman muutokset

Oma pääoma 1.1.2020	24 032 265,91
Lisäys tilikaudella	1 091 795,24
Vähennys tilikaudella	0,00
Siirrot erien välillä	0,00
Oma pääoma 31.12.2020	25 124 061,15

Liitetieto 8: Laskennallinen Kiel –eläkevastuu

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan laskennallinen eläkevastuu on seuraava:

Koko kirkon palkkasumma vuonna 2020	495 586 606 €
Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan palkkasumma 2020	4 703 415 €
Koko kirkon eläkevastuuvajaus 31.12.2020	3 132 378 851 €
Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan laskennallinen eläkevastuu 31.12.2020	29 728 159 €

Liitetieto 9: Vuokravastuut

(sis.alv)

3 Step IT	it-laitteet	77.512,90 €
Financial Services Toyota	autot	7.176,19 €
Yhteensä		84.689,09 €

Liitetieto 10: Rahastot

Testamenttirahastojen sijoitukset

	Tasearvo 31.12.2019	Markkina-arvo 31.12.2020	Tasearvo 31.12.2020
Korkorahastot	340 548,82	367 128,50	343 779,15
Osakerahastot	240 681,56	282 396,11	243 340,87
Yhteensä	581 230,38	649 524,61	587 120,02

Lahjoitusrahastojen pääomat

	Pääoma 1.1.2020	Käyttö	Tulot	Pääoma 31.12.2020
Anja Honkasen rahasto	462 859,23	20 328,07	8 467,02	450 998,18
Ehnbergin rahasto /Savilahti	13 341,09	450,00	0,00	12 891,09
Eerikäisen rahasto / Anttolan seurakunta	6 195,84	510,25	0,00	5 685,59
Diakonisen perhetyön lahjoitusvarat	5 677,60	213,20	0,00	7 464,40
Toivonkodin rahasto	127 061,19	5 260,56	2 320,50	124 121,13
Diakoniarahasto	157 040,62	0,00	0,00	157 040,62
Yhteensä	772 175,57	26 762,08	10 787,52	758 201,01
Testamenttien määrätarkoitusta ja ehtoja on noudatettu.				

Liitetieto 11: Hautainhoitorahaston tuloslaskelma

	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Toimintatuotot	334 263,76	343 036,65
Maksutuotot	327 238,45	334 120,19
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	970,00	954,56
Tuet ja avustukset	6 055,31	7 086,52
Muut toimintatuotot		875,38
Toimintakulut	-314 114,11	-342 784,39
Henkilöstökulut	-235 845,63	-269 498,38
Palkat ja palkkiot	-188 159,56	-216 312,49
Henkilösivukulut	-47 686,07	-54 008,02
Henkilökulujen oikaisuerät		822,13
Palvelujen ostot	-20 644,93	-21 447,55
Vuokrakulut	-2 603,41	-2 401,26
Aineet ja tarvikkeet	-55 020,14	-48 561,82
Muut toimintakulut		-875,38
TOIMINTAKATE	20 149,65	252,26
Rahoitustuotot ja -kulut	4 845,56	52 238,58
Korkotuotot	261,23	1 344,77
Muut rahoitustuotot	11 764,78	38 479,97
Arvon muutokset sijoituksista		12 953,16
Muut rahoituskulut	-7 180,45	-539,32
VUOSIKATE	24 995,21	52 490,84
TILIKAUDEN TULOS	24 995,21	52 490,84
Tilikauden ylijäämä (+) / alijäämä (-)	24 995,21	52 490,84

Liitetieto 12: Hautainhoitorahaston rahoituslaskelma

	1.1. -31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Tulorahoitus	24 995,21	52 490,84
Vuosikate	24 995,21	52 490,84
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	24 995,21	52 490,84
Muut maksuvalmiuden muutokset	-16 077,14	84 305,70
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-970,00	68 132,96
Lyhytaikaisten saamisten muutos	3 117,74	-2 002,11
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-18 224,88	18 174,85
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-16 077,14	84 305,70
Rahavarojen muutos	8 918,07	136 796,54
Rahavarojen muutos (tase)	8 918,07	136 796,54

	1.1 - 31. 12.2020	1.1 - 31. 12.2019
Rahavarojen muutos	8 918,07	136 796,54
Rahavarat kauden lopussa	1 202 222,88	1 193 304,81
Rahavarat kauden alussa	1 193 304,81	1 056 508,27

Liitetieto 13: Hautainhoitorahaston tase

	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 202 222,88	1 196 422,55
Saamiset	0,00	3 117,74
Lyhytaikaiset saamiset	0,00	3 117,74
Siirtosaamiset	0,00	3 117,74
Rahoitusarvopaperit	695 291,96	690 433,39
Osakkeet ja osuudet	695 291,96	690 433,39
Rahat ja pankkisaamiset	506 930,92	502 871,42
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 202 222,88	1 196 422,55
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	-507 539,15	-482 543,94
Ainaishoitotosopimusten pääomat	-31 106,31	-31 106,31
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	-451 437,63	-398 946,79
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-24 995,21	-52 490,84
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	-67 162,96	-68 132,96
Lahjoitusrahastojen pääomat	-67 162,96	-68 132,96
VIERAS PÄÄOMA	-627 520,77	-645 745,65
Pitkäaikainen vieras pääoma	-464 463,97	-481 756,22
Saadut ennakot	-464 463,97	-481 756,22
Lyhytaikainen vieras pääoma	-163 056,80	-163 989,43
Ostovelat	-25,85	-2 036,20
Muut velat	-11 298,45	5,37
Siirtovelat	-7 132,50	-17 358,60
Saadut ennakot	-144 600,00	-144 600,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	-1 202 222,88	-1 196 422,55

4 ALLEKIRJOITUS- JA TILINTARKASTUSMERKINNÄT

Mikkelissä 16.3.2021

Kirkkoneuvosto

Arja Huuskonen
puheenjohtaja

Eeva-Riitta Hahtola
varapuheenjohtaja

Jyri Eskelinen
varajäsen

Urpo Karjalainen
jäsen

Juha Kontinen
jäsen

Timo Leskinen
jäsen

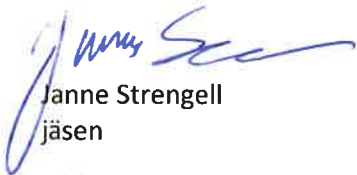
Eija Peura
jäsen

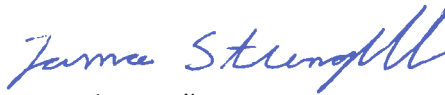
Vuokko Pietarila
jäsen

Liisa Pulliainen
jäsen

Janne Strengell
jäsen

Jarno Strengell
jäsen

Monica Valjakka
jäsen

Tiina Snicker
talousjohtaja

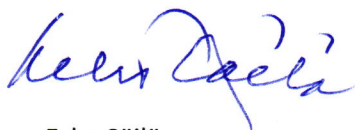
Mikkelin tuomiokirkkoseurakunta
Tilinpäätös tilikaudelta 1.1. – 31.12.2020

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Seinäjoella 29. huhtikuuta 2021

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Esko Säilä
JHT, HT

5 LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA SEKÄ SÄILYTYSTAVOISTA

Nro sarja	Tositelajit	
Kassa- ja muistiotositteet		
1	AB	Automaattikirjaus
1	K1	Kirjanpitoliittymä tarj.laskut
1	K2	Kirjanpitoliittymä, verokäsittely
1	K3	Kirjanpitoliittymä
1	K4	Verkkomaksut
1	PK	Palvelukassat
1	SA	Kipan muistiotosite / pääkirjatilitosite
1	SE	Sisäiset erät (vyörytys)
1	SK	Seurakunnan muistiotosite / pääkirjatilitosite
1	SN	Kolehdit muistiotosite
1	SR	Sijoituskirjanpidon muistiotosite
1	SZ	Peruutustosite / muistio
1	TO	Tiliote
1	T1	Maksuliikenneohjelman tiliöinti
1	ZA	Tilin avaussaldo
1	ZM	M2 Kirjanpitoliittymä
1	ZY	Yhdistyvät seurakunnat
Myyntilaskut		
14	AV	Diakonia-avustusten "kuittaustositteet"
18	DA	Asiakastosite
18	DG	Asiakkaat – hyvitys
14	DP	Perintätoimiston suoritukset
18	DR	Asiakkaat – lasku
18	DV	Viivästyskorkolasku
14	DZ	Asiakkaat – maksukirjaus
18	M1	Hautainhoitojärjestelmä (liittymän lasku)
18	M2	Resurssivarausjärjestelmä (liittymän lasku)
18	M3	Myyntireskontra yleinen (liittymän lasku)
14	MV	Maksuvapautuksen kuittaustositteet
9	RV	Laskun siirto
18	ZD	Luottotappio
Ostolaskut		
19	KA	Toimittajatosite
19	KG	Toimittajat – hyvitys
19	KR	Toimittajat – lasku
15	KZ	Toimittajat – maksu
19	TM	Matkalaskut ostoreskontra
Käyttöomaisuus		
1	AA	Käyttöomaisuus kirjaus
3	AF	Poistokirjaukset
1	AI	Investointituet käyttöomaisuus
1	AM	Käyttöomaisuuden myynti
1	AZ	Purku käyttöomaisuuteen

Palkat

1	P1	Palkat
1	PV	Lomapalkkavaraus

Nro sarja**Käytetyt tositenumerot**

1	1000000	1003742
3	3000000	3000024
9	90000000	90000852
14	14000000	14001790
15	15000000	15003520
18	18000000	18000912
19	19000000	19003709

Kirjanpito- ja tilinpäätösasiakirjat arkistoidaan Kirkon palvelukeskuksen vastuujakotaulukon mukaisesti (4.1. Kirjanpito ja tilinpäätös -osio).